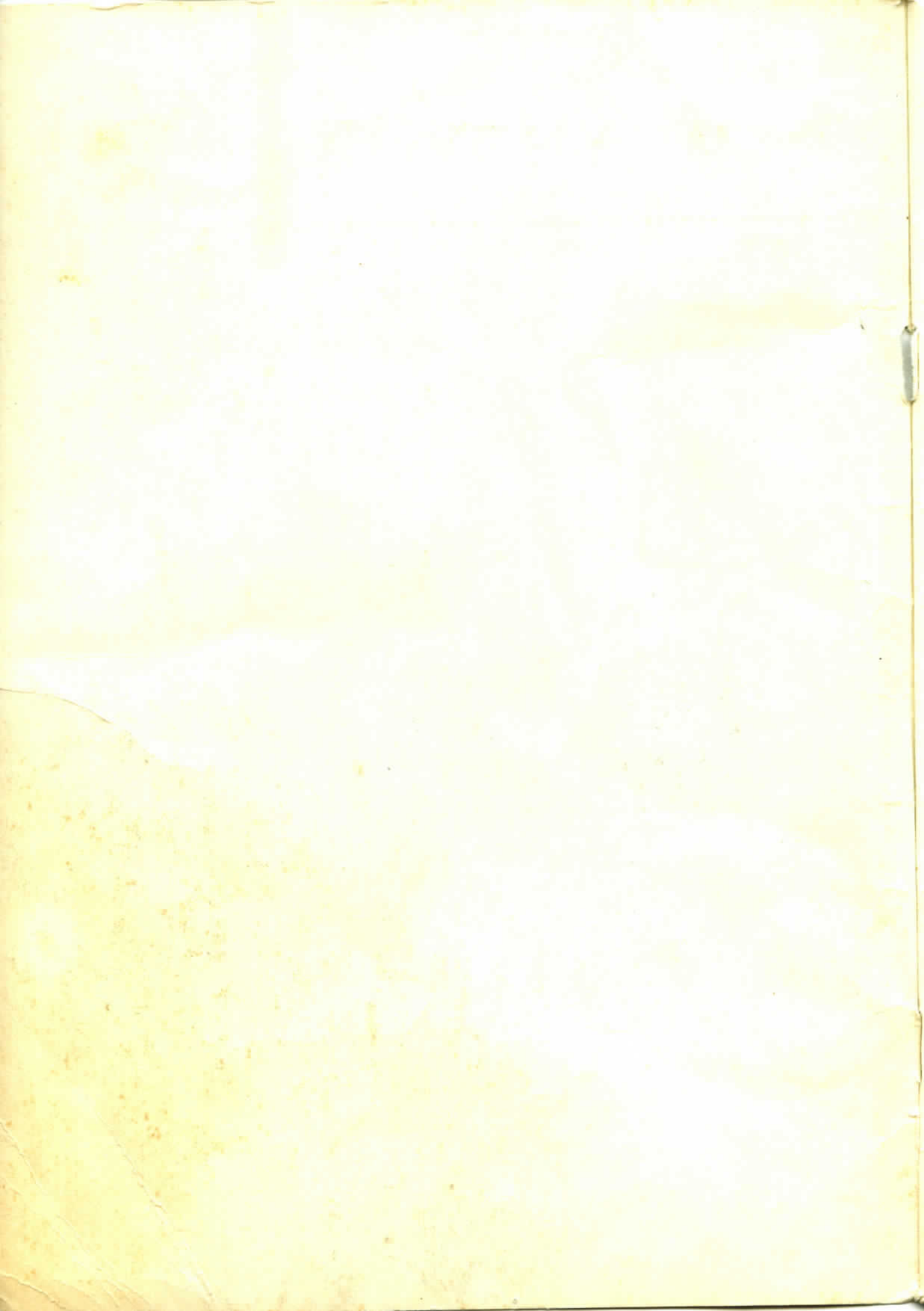

Kymi-Yhtymä

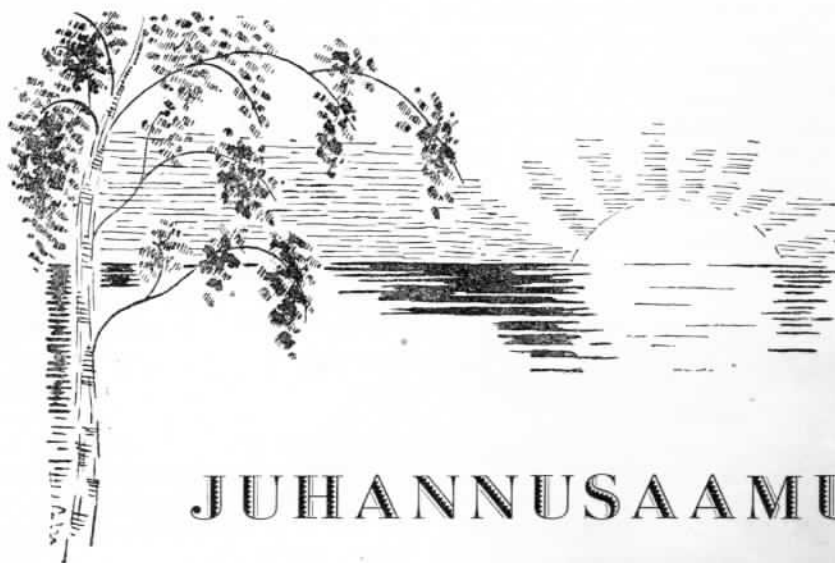
KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN JULKAISU

N:o 3 - 1948.

Kahdeksas vuosikerta.

JUHANNUSAAMU

*Purppurassa aamunkoiton
hehkuu huippu vuoren loiton.
Herännyt on aamu armain,
noussut nurmivuoteeltansa
kastekimmelteisin parmain.*

*Helmi heijas puusta putoo.
Autereisen hunnun kutoo
lämmin ilma. Hakamaasta
lehden lemu leijuu esiin
koivikosta varjokkaasta.*

*Hento tuuli hengen saapi,
herkät haavat vavahtaapi.
Taivaanrantaan purje piirtyy.
Yksinäinen sorsaparvi
ulapoiden sineen siirtyy*

*levottomin mielin, nähden
että lähti turhan tähden
pakoon, peljästyen noita
pitkin rantaa raikuvia
paimentytön lauleloita.*

*Turhaa nyt on pakoon mennä,
kukaan ei nyt tielle ennä —
kesäaamun hento hurma,
tietäkää, on kaikkivoipa
vihan vühde, vainon surma!*

*Pyhä rauha kaikkialla,
juhannus, ah, rinnan alla
nyt ei pahaa tehdä saata —
kaikk' on yhtä rakkautta,
kaikkialla onnen maata.*

ILMARI PIMIÄ.

Miehiä työnsä ääressä.

Voikaan paloasemalla tapasimme työtouhussa kalustonhoitaja Väinö Hasun ja koetimme päästä jutun aikaan, vaikka mies oli vähän vastahakoinen puhumaan, kun näki lehtiön haastattelijalla. Saimme sentään kuulla yhtä ja toista hänen työstään ja vaiheistaan. Hasu on syntynyt Valkealassa ja kävi Oravalan kansakoulun ja sen jälkeen yhtiömme ammattikoulun, missä hän opiskeli metalliosastolla. Jo pikkupojasta asi ovat koneet häntä kiinnostaneet ja niiden parissa hän tavalla tai toisella onkin aina joutunut työskentelemään.

Kymin Oy:n palveluksessa on Hasu ollut siitä asti, kun 16-vuotiaana meni Pessankosken poraustyömaalle. Täällä ei kuitenkaan olo tyydyttänyt, vaan pyrki hän jo

vuoden perästä kuormavaununkuljettajaksi ja pääsi myös. Auton "tratissa" istuen kuluihin kymmenen vuotta ja sitten taas tuli mieleen työn vaihto. Paperitehtaalla koneiden rasvaajana ja remmisuutarina meni joku vuosi, kunnes tuli sota ja taas istui Hasu auton "tratistiin". "Sieltä jostakin" palattuaan hän tuli nykyiseen toimeensa, jossa sanoo viihtyvänsä hyvin. Työ onkin varmasti vaihtelevaa, mikäli "maallikko" sitä katselee ja arvostelee, sillä itse ei Hasu sano siitä juuri mitään. Mutta kun miehen hoidettavana on paloautot kaikkine kummine laitteineen, palokalustot tehtaalla ja asemalla sekä ambulanssi ja sitä ajaessaan vielä potilaat, niin ei voi olla peukalo keskellä kämmettä.

Hasun vapaa-ajan harrastuksista saimme sen verran tietää, että pääosaa näyttelevät siinäkin koneet. Milloin on vanha auto, moottoripyörä tai venemoottori korjattavana, milloin taas polkupyöriä kunnostettavana, ellei satu olemaan muuta "näpräiltävää". Kesällä sentään heittää Hasu jokoavaimen käsistään vapaa-aikana ja tarttuu oikeen Pyhäjärven rannalla. Ja se onkin oikein mieluista puuhaa. Joskus poikasena talvikalastuskin kiinnosti ja samalla tuli hiihdettyä pitkiäkin taipaleita. Nyt on hiihto kuulema jäänyt melko vähälle. Talvi-illoin kotosalla ollessa lukeminen myös miellyttää, mutta siihen ei oikein riitä aikaa, kun aina on jotakin askarrettavaa. On Hasulla ollut vähän musiikkiharrastustakin aikanaan, mutta kun kiellettiin siitä kirjoittamasta, niin jääköön. Toteamme vain, että paljon voi mies osata yhtä ja toista, kun vain tahtoo.

Sähköasentaja Emil Karlssonin tavotimme Kymintehtaan Sähköverstaalta, mutta ennenkuin pääsimme hänen nykyiseen varsinaiseen työpaikkaansa, rakenteilla olevalle muuntajalaitokselle, oli kuljettava miltei labyrinthimaisia sokkeloita pitkin alimpaan kerrokseen saakka. Kun kuva oli napattu, antauduimme enempiin puheisiin hänen kanssaan ja saimme tietää, että hän on syntynyt naapuripitäjästä Valkealasta, missä ensi kerran näki päivänvalon joulukuun 2 p:nä 1894. Käytyään kansakoulun ja täytettyään 15 vuotta hän pääsi oppipojaksi Kymintehtaan Korjauspajaan. Palkkaa juoksi 1 mk. 80 penniä päivältä, mutta hyvin silläkin kuului toimeen tulleen. Vuoden kuluttua kohosi palkka jo 2 markkaan, mikä oli iso raha vanhaan hyvään aikaan. Korjauspajalta siirtyi Karlsson sitten sähköosastolle, jossa on ollut yhtäjaksoisesti yli 30 vuotta. Hän on saanut läheltä seurata, kuinka sähköosastomme on kehittänyt pienestä konepahasesta valtavaksi voimantäh-

Väinö Hasu.

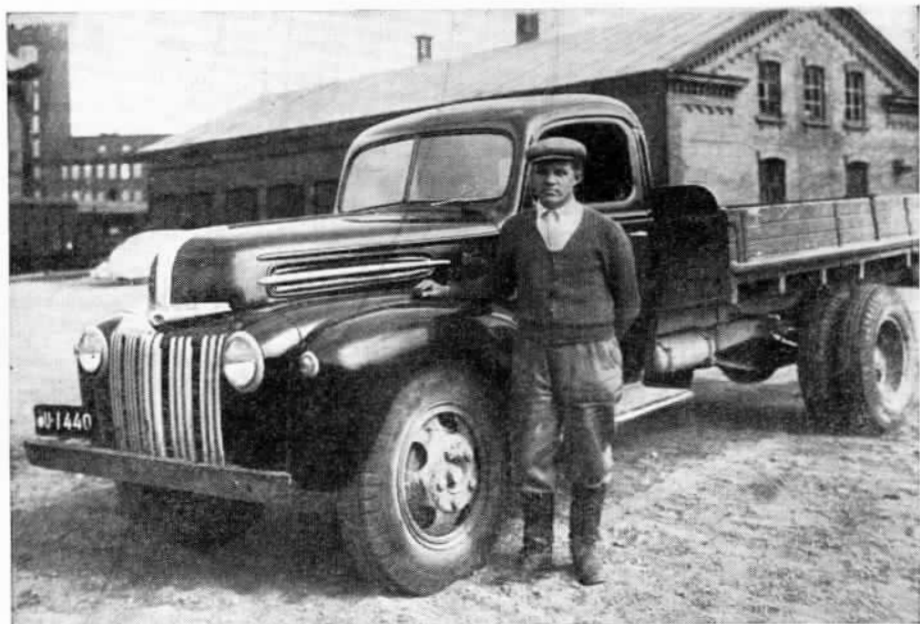

Emil Karlsson.

teeksi, josta nykyisin pulppuaa erinäinen määrä kilowatteja muidenkin yhtiöiden koneita pyörittämään. Kolmessa vuosikymmenessä on ehtinyt nähdä yhtä jos toistakin, ja kun Karlsson on mielenkiintoisella tavallaan kertoillut nuoremmilleen näkemyksiään ja kokemuksiaan niin kovasti se on kuulunut poikia naurattaneen.

Karlsson on innokas palokuntamies ja ottanut aktiivisesti osaa tulen torjuntaan jo 29 vuoden aikana. Tältä ajalta on jäänyt monenlaisia muistoja, joukossa ikäviäkin, mutta valtaosaltaan kuitenkin hauskoja ja mieluisia. Palokunnan syysjuhlia hän ei kuulema voi koskaan unohtaa, sillä niissä on saatu ottaa ilo irti elämästä. Vapaa-ajat kuluvat puutarhanhoidossa ja kalastuksessa. Viimeksimainittu harrastus onkin Karlssonin mielestä kuin tauti, jota ei mikään voi parantaa. Aina palaa mieli pyyntihommiin, oli sitten kesä tai talvi.

Seuraava esiteltävämme, Kymintehtaan Talousosaston kirjoissa oleva autonkuljettaja Arvo Häkkinen on syntyperäisiä kuusankoskelaisia. Hän on tämän vuosisadan "tuotetta", sillä syntymäajaksi on kirkonkirjoihin merkitty heinäkuun 30 päivä 1908. Päästyään kansakoulusta hän meni ammattikouluun, mutta aloitti jo tätä koulua käydessään työhommot. Siihen aikaan sai nimittäin olla sekä koulussa että työssä. Lähtiessään aamuisin klo 7 aikaan työhön oli hänen otettava koulureppu ja eväät mukaan, sillä vasta klo 17 aikaan sai kääntää "keulan" kotia kohti. Aluksi Häkkinen paiskeli töitä "klapikuurilla" ja suoritteli muitakin sellaisia tehtäviä, joihin sen ikäinen poika pystyi. Siinä ne vuodet sitten vierivät miltei huomaamatta. Joulukuussa v. 1928 hän joutui asevelvollisuuttaan suorittamaan. Toista vuotta väessä oltuaan hän palasi takaisin samalle osastolle, hoitaen sitten useampia eri tehtäviä, kunnes v. 1936 autoala alkoi häntä kiinnostaa. Suoritettuaan autonkuljettajanututkinnon hän oli valmis ansaitsemaan toimeentulonsa tämän uuden ammatinsa avulla. Silloin käytettiin vielä nestemäisiä polttoaineita, mutta pian tuli "häkääika", joka ei ollut kovin miellyttävää, sillä aina tahtoi olla nenänpää noessa. Mutta hyvä korvike se häkäpönttö joka tapauksessa oli, sillä mitenkähän muuten olisi sinä aikana kuljetuskysymyksestä selvitetty. Ajat ovat taas muuttuneet ja häkäkausikin on taaksejäänyttä elämää. Häkkisellä on mielestään ollut hyvää tuuria aina tähän saakka, eikä suurempia kolareita ole satunut, vaikka monasti on hyvinkin kiperiin tilanteisiin

Arvo Häkkinen.

Voikaan Mattilan kylässä Harjun tien varrella on komea rapattu talo, jossa on puoliympyrän muotoinen eteinen. Tämän eteisen akkunoilla on paljon hyvinhoitettuja kukkia ja olimme utelias näkemään emännän, joka näin pitää kukista ja ehtii niitä hoitaa ja vaalia. Tapasimme hänet kotona leipomahuuhissa. Suuri joukko vastapaistettuja leipiä oli pöydällä ja niistä nousi makuhermoja kutkuttava tuoksu.

Tämä leipova emäntä oli Elina Lahdelma, Fabian Lahdelman vaimo ja kuuden lapsen äiti. Ystävällisesti otettiin vieras vastaan kiireestä huolimatta ja vietiin kamariin istumaan. Täälläkin olivat akkunat täynnä kukkia ja niistä pelargoonit ja primulat jo täydessä kukassa.

Kaksi tyttäriä istui pöydän ääressä läksyjään lukemassa. He olivat Anja ja Anita, molemmat yhteiskoululaisia.

Siinä rupatellessa saimme kuulla, että rouva Lahdelma on jo viisivuotiaana tullut vanhempiensa mukana Voikaalle, täällä sitten koulut käynyt ja ehtinyt olla

joutunut. Osaavat ne autot muuten välistä kronatakin ja joskus tekevät stopinkin, mutta apu tulee kyllä, kun keskustele korjaamon esiniehen kanssa, jos ei itse pysty vikaa korjaamaan.

Vuonna 1937 oli Häkkinen kertausharjoituksissa Viipurissa ja vähän yli kaksi vuotta myöhemmin joutui oikeaan sotaan. Rauhan tultua hän oli töissä entisellä osastollaan uuteen sotaan saakka, jolloin oli taas lähdettävä "sinne jonnekin". Tästäkin sodasta hän selvisi ehjin nahoin ja on sitten jatkanut automiehen ammatiaan.

Vaimon löysi Häkkinen itselleen v. 1934 Voikaalta. Lapsia on siunaantunut vain yksi.

Nuorempana on Häkkinen harrastanut kalastamista ja harrastaa vielä nykyisinkin, jos on käytävissä hyvät pyyntivehkeet ja löytyy kalaiset vedet. Aikaisemmin hän on ollut mukana massahiihdoissa ja hiihtelee jossain määrin vielä nytkin, kun asuntokin sattuu olemaan hiihtomajalla (entinen ampumamaja). Palokuntatyö on ollut hänen sydäntään lähellä ja tehtaalla palokuntaan hän on kuulunut toistakymmentä vuotta. Häkkinen on jäsenenä Suomen Kuljetustyöntekijäin Liiton tšekäläisessä paikallisosastossa.

Rouva Lahdelma pitää huolta kukistaan.

15 vuotta tehtaalla työssä. Niihin aikoihin oli Fabian Lahdelma hevosmiehenä Voikaalla, ja kuinka sitten ollakaan, "alkoi rakkaus lisääntyä", kuten isä-Lahdelma asian selitti, ja häät pidettiin pyhäinmestien päivän aattona 1927. Jo lapsesta asti oli tämä pari toisensa tuntenut, koska ovat serkukset. Hyvin on yhteinen talval taitunut ja perhe on myös kiitettävästi kasvanut.

Kuten jo mainittiin, käy kaksi vanhinta tyttäretä yhteiskoulua. Sitten seuraa Juhani-poika, kansakoululainen, ja viisivuotias Ilkka, vuotta nuorempi Tuija ja pikku Timo, joka vasta on alkanut toisen vuotensa ja nau-

Lahdelman talo.

Elina ja Fabian Lahdelma lapsineen.

raa vieraalle niin, että kaikki kuusi hammasta näkyy. Onhan tässä tilaa lasten pyöriä, kun on oma talo ja väljä pihamaa. Vuonna 1939 heinäkuussa muutti perhe oman ortensa alle. Silloin oli tosin lapsia vasta kaksi, mutta olihan se jo hyvä alku.

Saimme tarkastella talon joka sopen. Alakerrassa on kolme huonetta ja keittiö ja joskus tulevaisuudessa tulee yläkertaan kaksi huonetta sekä keittiö. Keskustelimitus on ja tulevaisuuden toiveena on vesijohto. Monta kertaa saa perheenpää vielä työhön lähteä, ennenkuin koko talo on sellaisessa kunnossa kuin tavoite edellyttää.

Emäntä aikookin nyt lähteä konekutojakurssille, saadakseen kotiammatin ja auttaakseen siten myös toimeentulon turvaamisessa. Toivotamme onnea tällaiselle yritteliäisyydelle. Mielestämme on hänellä nyt jo paljon työtä kodin, lasten ja puutarhan sekä possun hoidossa, mutta reippaasti hän sanoo vielä monet sukat ja villatakit vieraalle kutovansa, kunhan saa kurssin käytyä ja koneen kotiin.

Kamarin seinällä oleva iso ryijy ja matot lattioilla kertovat myös kangaspuissa istutuista illoista. Tästä kysyessämme saimme vain nauravan vastauksen, että nykyinen käsityöharrastus on kurtturäätälin hommaa, kun aina on housupari takamusta vailla ja iso kasa sukkia odottamassa parsijaa.

Perheenpää pääsi palkinnolle hiihtoharrastuskilpailussa ja saa nyt odottaa lomapäiviä Vierumäellä. Hän onkin innokas hiihtäjä. Kuulema taskulampun valossa haettiin ladunpäättä talvella, kun ei aina ehtinyt "päivännäöllä" lenkille. Tämän kertoivat lapset, liekö salaisuus, mutta nyt se tuli ilmi.

Myös tytär hiihti hyvin viime talvena. Hän sai masahiihdossa neljännen palkinnon, joten hänestä nyt on toiveita isän harrastuksen jatkajaksi.

Kun tämä hiihtokärpänen niin oli perhettä pistänyt, lähtipä äitikin kerran Haarankallion latua kiertämään.

Mutta kun oli ensimmäisen kerran elämässä tehtävänä näin pitkä hiihtomatka ja lisäksi kahlattava sekä ylä- että alamäet, sai kerrasta aivan tarpeekseen ja jätti hiihtämisen toistaiseksi.

Tytytyväisiä ovat sekä isot että pienet Lahdelman perheen jäsenet ja toivovat rauhassa ja terveenä saavansa kukin omalla tavallaan ahertaa kodin hyväksi.

Kymin Oy:n Haukkasuon tehtailla ovat työt varhaisen kevään ja kesän tulon johdosta päässeet jo toukokuun puolivälissä hyvään vauhtiin. Työntekijöistä on huomattava osa naisia ja näistä monet lisäksi perheenäitejä.

Parpalonsuolla tapaammekin rouva Toini Spännärin, joka pirteänä ja reippaana työskentelee jo kuudetta kesää Haukkasuon tehtailla. Tällä kertaa on haastateltavamme työmaa Veho-koneella, mutta tuttuja ovat hänelle kaikki muutkin naisten työt turvesuolalla.

— Eikö tällainen työ käy kovasti voimillenne?, tiedustelimme rouva Spännäritä.

— Alussa kyllä kipeytyivät lihakset, mutta töiden jatkuessa tulee voimaa ja notkeutta lisää, joten aina olen sentään syksyyn saakka jaksanut selviytyä urakastani, kertoo haastateltavamme. Siinä hänen näyttäessään nykyisen työnsä eri vaiheita onnistunne saamaan sopivan kuvankin ja niin voimme lähteä yhdessä kotiin tervehtimään perhettä, joka sittenkin on "koko elämän keskipiste".

Kuljettuamme suota noin kilometrin matkan tulemme Sippolan maantielle, jonka varrella on kolme yhtiön rakennuttamaa rivitaloa. Näistä keskimmissä rakennuksissa on Spännärin perheellä huoneen ja keittion sisältävä aurinkoinen ja viihtyisä asunto. Talon eteen on äskettäin raivattu puutarhamaata, josta kukin perhe saa oman osuutensa, ja pihalla olevista kiikuis-

Toini ja Eino Spännäri sekä lapset Terttu, Jaakko ja Matti.

ta ja leluista näkee, että pikkuväelläkin on täällä oma valtakuntansa.

Kotona tapaamme ensimmäisenä talon ainoan tyttären, 17-vuotiaan Terttu-neitosen. Perheen kuopus, 8 kuukauden ikäinen Matti, on päässyt ison siskon syliin ja sieltäpä onkin turvallista tarkastella vieraita: ensin hiukan pelottaa, mutta vähitellen uskaltaa sentään jo nauraa! Nyt on kuitenkin Matin kylpyaika eikä pikku mies kainostele lainkaan, vaikka setä nappaa kuvan kesken tärkeintä pesutouhua.

— Tämän pikku-Matin hoitaminen viekin suurimman osan Tertun ajasta, mutta sen lisäksi on hänellä paljon muutakin työtä minun poissaollessani, kertoo rouva Spännäri. Onhan hänen osittain pidettävä huolta ruoasta ja siivouksestaikin ja siinä sivussa valvottava, etteivät Veli ja Jaakko ihan jäljettömiin katoa. — Veli on reipas 12-vuotias koululainen, joka auttelee äitiä ja siskoa asioita toimittamalla ja kun tulee lupa lähteä ulos, otetaan Jaakko mukaan ja mennään

Rouva Spännäri työssään Parpalorsuolla.

yhdessä naapurin poikien kanssa. Jaakolla on ikää vasta 4 vuotta, mutta pojan ruskettunut olemus kertoo, että kevätaurinko on myös saanut kurkistaa niihin lukemattomiin leikkeihin ja kujeisiin, joita vain pikkupojat keväällä osaavat keksiä.

Iloisena ja reippaana Terttu-tytär hoitelee asioita äidin työssä ollessa ja hyvin on kaikki mennyt. Voimistelusta on tullut oikein pysyvä vapaa-ajan harrastus, varsinkin kun viimekesäiset Suurkisat antoivat uutta virikettä. Kanteleensoitto on myös mieluista ajanvietettä, kun vaan olisi tilaisuus saada pätevää ohjausta.

— Terttu onkin ollut koulunsa lopetettuaan täällä kotona koko ajan. Usein on hänenkin mielensä tehnyt omaan ansiotyöhön, mutta olemme sittenkin katsoneet parhaaksi tämän ratkaisun, että itse vanhempänä ja tottuneena työskentelen turvesuolla hänen hoitaessaan sillä aikaa kotia. Nyt hän tahtoo kovin mielellään mennä jonnekin talous- ja käsityökouluun saadakseen oikein ammattiopetusta näissä kotiaskareissa, ja minusta tuntuu, että voimme järjestää asian, kunhan syksyllä vapaudun töistäni.

Saamme sitten kuulla, että lapsista vanhin, v. 1929 syntynyt Pertti, on jo vuoden ollut töissä valtion rautateilla ja että 14-vuotias Paavo-poika on kasvattina tätinsä luona Saverolla.

— Toisinaan tuntuu, että meillä on lapsia enää vain nämä Jaakko ja Matti, sillä toiset ovat jo suuria ja vanhimmat usein poissa kotoa, jatkaa haastateltavamme. Pyhäpäivinä on sentään perheeni useimmiten kotona, sillä silloin olemme me työssä käyvätkin vapaita ja Paavo tulee meitä tapaamaan. Silloin unohtuu ansiotyöni ja tunnen olevani jälleen suuren perheen äiti.

Haastatteluhetki on vierähtänyt jo niin pitkälle, että perheenisäkin, Eino Spännäri, on päässyt kotiutumaan ratatöistä. Niinpä kokoammekin kaikki kotona olevat

Perheenpää iltaskareissaan.

Iso-sisko kylvettää Matti-poikaa.

yhteiseen valokuvaan ja sen jälkeen kyselemme perheenpään kuulumisia. Saamme tietää, että hän on jo 18-vuotiaana tullut Kymi-yhtiön palvelukseen. Työmaat ovat paljonkin vaihdelleet, mutta viimeiset vuodet ovat kuluneet Haukkasuon tehtaiden töissä.

Tiedämme tämän perheenisän ahkeraksi ja taitavaksi käsistään, sillä ovathan esim. kodin huonekalut hänen tekemiään. Niinpä pyydämmekin päästä hetkeksi kurkistamaan hänen työpajaansa. Se on aivan pieni vaatimaton puurakennus talon pihalla ja sinne on sijoitettu höyläpenkki, sorvauskojeet ja muut tarvittavat työvälineet.

— Olen pannut tänne nurkkaan kaminan, että talvisaikaankin tarkenisin puuhailla. Ja täällähän ne minun iltani tahtovat kulua liiankin pian, sillä ainahan suuren perheen taloudessa tarvitaan yhtä ja toista, minkä itsekin hyvin voi valmistaa. Kysyessämme onko hän saanut varsinaista opetusta näihin askarteluihin hän vastaa, ettei hänellä ole ollut tilaisuutta siihen, mutta "terve ihminen osaa kaikkea kun vain uskoo ja yrittää". Tätä yritteliäisyyttä todistaa vielä sekin, että vieressä on rakenteilla uusi ja tilava työpaja, ja me arvaamme, että saatuaan tämän valmiiksi on mestarillamme entistä paremmat mahdollisuudet yhä kehittää taitoaan.

Tällä välin on aina toimelias Terttu-tytär laittanut kuntoon kahvipöydän, jonka ympärillä istuen vielä

saamme kuulla yhtä ja toista perheen elämästä ja kotoisista oloista. Ansioidillamme on kuitenkin kiire jatkamaan työtään suolla ja niin mekin kiiruhdamme kiittämään ja hyvästelemään tätä perhettä, jossa jokainen ahertaa yhteiseksi hyväksi kykynsä ja voimiensa mukaan.

Naisen tulee saada mies käsittämään, varsinkin tänä järjen aikakautena, että on olemassa vieläkin korkeampaa kuin äly ja järki. Naisen kunnia on se, että hänet on lähetetty maailmaan elääkseen enemmän muille kuin itselleen. Naisten täytyy tulla sukupuolensa oikeiksi edustajiksi eikä miksikään miesten jäljittelijöiksi. Vain silloin voivat he päästää naisen jumalallisen kutsumuksen oikeuksiinsa ja heistä tulee puhtauden, kauneuden ja rakkauden papittaria. — Nainen on miehen luonnollinen ja sentähden jumalallinen ohjaaja, puhdistaja, innoittaja.

Ch. Kingsley.

Muinto on ainoa paratiisi, josta meitä ei voida karkoittaa pois.

Jean Paul.

Jos hätä maailmassa on rajaton, osoittakaamme teossa uskomme, että rakkauskin on rajaton.

Kaj Munk.

Toini ja Eino Spännäri sekä lapset Terttu, Jaakko ja Matti.

ta ja leluista näkee, että pikkuväelläkin on täällä oma valtakuntansa.

Kotona tapaamme ensimmäisenä talon ainoan tyttären, 17-vuotiaan Terttu-neitosen. Perheen kuopus, 8 kuukauden ikäinen Matti, on päässyt ison siskon syliin ja sieltäpä onkin turvallista tarkastella vieraita: ensin hiukan pelottaa, mutta vähitellen uskaltaa sentään jo nauraakin! Nyt on kuitenkin Matin kylpyaika eikä pikku mies kainostele lainkaan, vaikka setä nappaa kuvan kesken tärkeintä pesutouhua.

— Tämän pikku-Matin hoitaminen viekin suurimman osan Tertun ajasta, mutta sen lisäksi on hänellä paljon muutakin työtä minun poissaollessani, kertoo rouva Spännäri. Onhan hänen osittain pidettävä huolta ruoasta ja siivouksesta ja siinä sivussa valvottava, etteivät Veli ja Jaakko ihan jäljettömiin katoa. — Veli on reipas 12-vuotias koululainen, joka auttaa äitiä ja siskoa asioita toimittamalla ja kun tulee lupa lähteä ulos, otetaan Jaakko mukaan ja mennään

yhdessä naapurin poikien kanssa. Jaakolla on ikää vasta 4 vuotta, mutta pojan ruskettunut olemus kertoo, että kevätaurinko on myös saanut kurkistaa niihin lukemattomiin leikkeihin ja kujeisiin, joita vain pikkupojat keväällä osaavat keksiä.

Iloisena ja reippaana Terttu-tytär hoitelee asioita äidin työssä ollessa ja hyvin on kaikki mennyt. Voimistelusta on tullut oikein pysyvä vapaa-ajan harrastus, varsinkin kun viimekesäiset Suurkisat antoivat uutta virikettä. Kanteleensoitto on myös mieluisaa ajanvietettä, kun vaan olisi tilaisuus saada pätevää ohjausta.

— Terttu onkin ollut koulunsa lopetettuaan täällä kotona koko ajan. Usein on hänenkin mielensä tehnyt omaan ansiotyöhön, mutta olemme sittenkin katsoneet parhaaksi tämän ratkaisun, että itse vanhempänä ja tottuneena työskentelen turvesuolla hänen hoitaessaan sillä aikaa kotia. Nyt hän tahtoo kovin mielellään mennä jonnekin talous- ja käsityökouluun saadakseen oikein ammattiopetusta näissä kotiaskareissa, ja minusta tuntuu, että voimme järjestää asian, kunhan syksyllä vapaudun töistäni.

Saamme sitten kuulla, että lapsista vanhin, v. 1929 syntynyt Pertti, on jo vuoden ollut töissä valtion rautateillä ja että 14-vuotias Paavo-poika on kasvattina tätinsä luona Saverolla.

— Toisinaan tuntuu, että meillä on lapsia enää vain nämä Jaakko ja Matti, sillä toiset ovat jo suuria ja vanhimmat usein poissa kotoa, jatkaa haastateltavamme. Pyhäpäivinä on sentään perheeni useimmiten kotona, sillä silloin olemme me työssä käyvätkin vapaita ja Paavo tulee meitä tapaamaan. Silloin unohtuu ansiotyöni ja tunnen olevani jälleen suuren perheen äiti.

Haastatteluhetki on vierähtänyt jo niin pitkälle, että perheenisäkin, Eino Spännäri, on päässyt kotiutumaan ratatöistä. Niinpä kokoammekin kaikki kotona olevat

Rouva Spännäri työssään Parpalorsuolla.

Perheenpää iltaskareissaan.

Iso-sisko kylvettää Matti-poikaa.

yhteiseen valokuvaan ja sen jälkeen kyselemme perheenpään kuulumisia. Saamme tietää, että hän on jo 18-vuotiaana tullut Kymi-yhtiön palvelukseen. Työmaat ovat paljonkin vaihdelleet, mutta viimeiset vuodet ovat kuluneet Haukkasuon tehtaiden töissä.

Tiedämme tämän perheenisän ahkeraksi ja taitavaksi käsistään, sillä ovathan esim. kodin huonekalut hänen tekemiään. Niinpä pyydämmekin päästä hetkeksi kurkistamaan hänen työpajaansa. Se on aivan pieni vaatimaton puurakennus talon pihalla ja sinne on sijoitettu höyläpenkki, sorvauskojeet ja muut tarvittavat työvälineet.

— Olen pannut tänne nurkkaan kaminan, että talvisaikaankin tarkenisin puuhailla. Ja täällähän ne minun iltani tahtovat kulua liiankin pian, sillä ainahan suuren perheen taloudessa tarvitaan yhtä ja toista, minkä itsekin hyvin voi valmistaa. Kysyessämme onko hän saanut varsinaista opetusta näihin askarteluihin hän vastaa, ettei hänellä ole ollut tilaisuutta siihen, mutta "terve ihminen osaa kaikkea kun vain uskoo ja yrittää". Tätä yritteliäisyyttä todistaa vielä sekin, että vieressä on rakenteilla uusi ja tilava työpaja, ja me arvaamme, että saatuaan tämän valmiiksi on mestarillamme entistä paremmat mahdollisuudet yhä kehittää taitoaan.

Tällä välin on aina toimelias Terttu-tytär laittanut kuntoon kahvipöydän, jonka ympärillä istuen vielä

saamme kuulla yhtä ja toista perheen elämästä ja kotoisista oloista. Ansioäidillämme on kuitenkin kiire jatkamaan työtään suolla ja niin mekin kiiruhdamme kiittämään ja hyvästelemään tätä perhettä, jossa jokainen ahertaa yhteiseksi hyväksi kykynsä ja voimiensa mukaan.

Naisen tulee saada mies käsittämään, varsinkin tänä järjen aikakautena, että on olemassa vieläkin korkeampaa kuin äly ja järki. Naisea kunnia on se, että hänet on lähetetty maailmaan eläkkeen enemmän muille kuin itselleen. Naisten täytyy tulla sukupuolensa oikeiksi edustajiksi eikä miksiäkään miesten jäljittelijöiksi. Vain silloin voivat he päästää naisen jumalallisen kutsumuksen oikeuksiansa ja heistä tulee puhtauden, kauneuden ja rakkauden papittaria. — Nainen on miehen luonnollinen ja sentähden jumalallinen ohjaaja, puhdistaja, innoittaja.

Ch. Kingsley.

Muinto on ainoa paratiisi, josta meitä ei voida karkoittaa pois.

Jean Paul.

Jos hätä maailmassa on rajaton, osoittakaamme teossa uskomme, että rakkauskin on rajaton.

Kaj Munk.

Eero E. Vauhkonen.

Kuusankosken sotainvaliidit

pyrkivät yhteisvoimin parantamaan vaikeissa olosuhteissa elävien kanssaveljiensä asemaa.

Kuten yleisesti tiedetään, on maamme suurin invalidijärjestö nimeltään Sotainvaliidiin Veljesliitto ja tämän jäsenyhdistyksenä Kuusankoskella toimii Sotainvaliidiin Veljesliiton Kuusankosken alaosasto ry. Tapasimme jokin aika sitten alaosaston monivuotisen puheenjohtajan, sähkötyömies Eero E. Vauhkonen ja teimme hänelle muutamia ajankohtaisia kysymyksiä sotainvaliidiin olosuhteista ja toiminnasta Kuusankoskella.

— Ensiksikin, mikä tämänlaatuisen yhdistyksen pää tarkoitus on?

— Pää tarkoituksemme on koota seutukunnan kaikki sotavammaiset yhteen ja yhteisvoimin ajaa ja valvoa etujamme ja oikeuksiamme sekä toinen toistamme tukien parantaa "revityn terveyden" aiheuttamia vaikeuksia.

— Kuinka suuri on yhdistyksenne jäsenmäärä ja miten se on jakaantunut eri vammojen laatuun nähden?

— Jäseniä on osastossamme tällä hetkellä 175, joista valtiolta saa korvausta 151 ja loput 24 ovat ns. B-jäseniä, joiden työkyvyttömyysaste on siis laskenut alle 10 %. Korvausta eli elinkorkoa nauttivista muodostavat sotatuberkuloottiset suurimman ryhmän, seuraavina ovat raajavammaiset, aivovammaiset ja sisätauti vammaiset.

— Onko vaikeampivammaisten työhönsijoituksessa esiintynyt huomattavia vaikeuksia?

— Kyllä on, eräitten kohdalla on ollut ja on vieläkin hyvinkin vaikeita esteitä, mutta suurin piirtein työhönsijoitus on järjestyksessä. Suurimpana tukena asialle on ollut se, että n. 60 % yhdistyksemme jäsenistä on Kymi-yhtiön palveluksessa olevia ja tätä tietä yhtiön johdon myötävaikutuksella raikeimmat epäkohdat on saatu korjatuksi. Paljon vielä on tehtävää ennenkuin työhönsijoitus saadaan asianmukaiselle kannalle, sillä vasta nyt usea sotavammaisen voi sanoa, mihin hän parhaiten soveltuisi. Ei ammatinvaihdos ole niitä asioita, joita kädenkäänteessä voidaan tehdä, se vaatii perinpohjaisen sopivaisuustutkimuksen. Valitettavasti maassamme, silloin kun näitä asioita pantiin alulle, mentiin ns. "risupolulle" summamutikaisella ammattikoulutuksella. Annettiin miehen yrittää sillä alalla, mille itse halusi, eikä ollenkaan syvennytty tutkimaan, mihin asianomainen parhaiten olisi soveltunut.

— Mitä Teillä on huoltotyöstänne sanottavana?

— Tietenkin siinä on se vanha "laulu": tarvitaan rahaa, aina vain rahaa. Tosinhan on sellaistaakin huoltoa, missä ei rahaa sanottavammin tarvita, mutta pääasiallisimmat avustumuotomme ovat elantokustannus-, sairaus-, omakoti-, kodinperustamis-, viljelyshuolto- sekä eräänlaatuiset tilapäisavustukset. Varojen niukkuus on suurena esteenä avustustoiminnan tehostamiselle.

— Mitkä ovat yhdistyksenne tulevaisuuden suunnitelmat ja toivomukset?

— Yhdistyksemme on puhtaasti huoltojärjestö ja näin ollen kaikki keskittyy taloudellisen asemamme parantamiseen. Tiedämme varsin hyvin, että valtion köyhyyden takia emme pääse elinkorkojen suhteen sille tasolle, mille toivottavaa olisi, ja tämän vuoksi on meidän itsemme yritettävä. Tähän asti olemme saaneet varoja etupäässä lahjoitusten muodossa ja pientä liiketoimintaa, virvoitusjuomakioskeja, ylläpitämällä, ja tässä toiminnassa saatujen kokemusten perusteella on yhdistyksemme perustanut paikkakunnalle virvoitusjuomatehtaan, jonka saaneimme käyntiin ainakin jo Jussin päiväksi. Kymi-yhtiö on tässä hankkeessamme atanut isällistä apuaan ja tukeaan, luovuttamalla mm. maa-alueen käyttöömme. Näistä olemme erittäin kiitollisia. Toivottavasti onnistumme yrityksessämme ja pääsemme näin saaduin varoin parantamaan useiden vielä vaikeissa olosuhteissa elävien kanssaveljiemme asemaa.

Lukijalle!

Tämän numeron kansikuvan on maalannut kuusankoskelainen viilari ja taiteilija Eino Hokkanen. Julkaisimme hänestä esittelyn viime vuoden 3:nnessä numerossa, johon viittaamme. Kansikuva on painettu neljällä värillä.

Lehtemme seuraava numero ilmestyy syyskuun 20 p:nä. Siihen tarkoitettut kirjoitukset ja kuvat pyydämme lähettämään hyvissä ajoin, joka tapauksessa ennen elokuun 15 päivää.

Toivotamme kaikille lukijoillemme virkistävää kesää ja iloista juhannusta.

TOIMITUS.

Vanhat kuvat kertovat . . .

Yllä oleva kuva, joka on otettu v. 1902 Kyminteh-
taalla yhtiön johtokunnan entisen huvilan läheisellä
kalliolla, esittää opettaja Hilma Silfveniuksen luok-
kaa, joka teki retken Helsinkiin, käyden mm. laula-
massa Runebergin patsaalla. Kun silloin oli juuri pa-
hin sortoaika, kiintyi virkavallan huomio tähän "mielen-
osoitukseen" ja nti Silfvenius joutui antamaan siitä se-
lityksen poliisiviranomaisille. Enempiä jälkiselvittelyjä
ei juttu kuitenkaan aiheuttanut.

Oppilaat ovat vasemmalta lukien seuraavat:

Tytöt: Ida Wilkstedt (nyk. rva Luukas), Anni Lai-

ne, Hilja Vilander (nyk. rva Salonen), Maija Johans-
son (nyk. rva Rinne), Elin Pehrman (rva Roos), Ly-
dia Nikula (nyk. rva Aarnio), Hilda Virtanen, Alma
Hannuniemi (nyk. rva Granqvist), Anni Orkola ja Hil-
da Aarnio (nyk. rva Koskinen).

Pojat: Otto Lamminpää, Valde Makaroff-Malmi,
Adolf Weckman, Nestor Hackman-Haapasalo, Oskar
Hackman-Haavila, Väinö Ferm, Einar Holmberg, Emil
Saarinen, Antton Adamsson-Valve, Rikhard Hamari,
Aarne Priha ja Väinö Ahonen.

Kuvan on käytettäväksemme antanut rva Aarnio.

*Kuukaudet ja vuodet vierivät ja vaipuvat unhoon,
mutta yhden ainoan kauniin hetken muisto valaisee koko
elämän.*

Franz Grillparzer.

*Muinaiset onnet päivät eivät niin pian häivy, valo
säteilee näistä vielä kauan senkin jälkeen, kun niitä ei
enää ole.*

Romain Rolland.

*Ole uskollinen menneisyydelle — niin ihana kuin ny-
kyisyys lieneekin.*

Florence L. Barclay.

*Kellä ei ole sydäntä nuoruudessaan, hänellä ei ole
sitä milloinkaan. Sydän ei ole talven kukkanen, se ei
nouse lumen alta.*

A. Dumas nuorempi.

Talouseläjäällä on puheenvuoro. Kerholaiset kuuntelevat luentoa leipomistaidon salaisuuksista.

Perheenemännillä oma kerhonsa.

Välähdyksiä sen tähänastisesta toiminnasta.

Kymin Osakeyhtiön Sosiaaliosasto järjesti vuoden 1947 alkupuolella paikkakunnallamme kotivalmiuskurssit, joihin osasto muodostui ilahduttavan runsaaksi. Kurseilla annettiin kolmen viikon aikana monipuolista kodinhoito-opetusta luentoja, havainnollisten esitysten ja käytännöllisen harjoittelun muodossa. Osa kurssilaisista lupautui suorittamaan varakotisisärien tehtäviä ja monet ovat ne kodit, jotka kiitollisina muistelevat terveellistä apua. Innostus ja lähimmäisen auttamishalu ovat olleet kannustimena.

Kurseilla vallitsi lämmin toverillinen suhde, joka eron hetkellä herätti ajatuksen, että kokoontuisimme joskus ompelutilan merkeissä keskustelemaan saamis- tamme vaikeuksista ja yleisistä kodinhoitokysymyksistä.

Varsinainen kerhotoiminta aloitettiinkin viime syksynä kurssimme johtajan, sosiaalityöntekijän Toini Iivanaisen johdolla, joka iloisella luonteellaan ja räiskyvällä temperamentillaan on voittanut jokaisen kerholaisen sydämen ja siten saanut kerhon elinvoimaiseksi ja lämminhenkiseksi. Tuntemme kaikki olevamme kuin kotonamme, joten voimme sanoa ja tuntea, että se on kerhomme. Olemme kuin yhtä perhettä.

Sotavuodet asettivat perheenäidit kovalle koetukselle. Yleinen tarvikkeiden säännöstely ja korvikkeiden aika panivat kaiken kekseliäisyyden liikkeelle, jotta talous olisi jotenkin pysynyt tasapainossa. Rauhan tultua ja elämän vähitellen palatessa entisille raiteilleen emännät tekevät ja hänelle asetettavat vaatimukset yhä lisääntyneet. Siispä valveutunut perheenemäntä seuraa aikaa ja kehitystä ja aina on jotain uutta oppimista.

Nykyisin on paljon tehty tutkimuksia, kuinka perheenäidin pitkä työpäivä voitaisiin helpottaa. Kaikki ammattityöntekijät ovat järjestäytyneet ja sen ansiosta heillä on vapaapäivänsä ja vuosilomansa. Perheenemännällä ei ole koskaan lomaa ja harvoin hän saa yhtään vapaapäivää. Jos hän on n.s. ansioaiti, joutuu hän suorittamaan kotitaloustyötä vielä toisena vuorona. Tämä ei ole kansantaloudellisesti kannattavaa, ja lapset, jotka ovat yhteiskunnan tuki ja turva, joutuvat siitä eniten kärsimään.

Perheenäidin osa on siksi kunniakas ja vaativa tehtävä, ettei hänen enää nykyisin tarvitse arkailla tuntea, että hän on niinkutsuttu miehen elätettävä. Kun perheenäiti taitaa ammattinsa, on se yhtä hyvä kuin mikä muu ammatti hyvänsä.

Näistä kaikista kotia koskevista asioista keskustellessa vapaasti kerhossamme, jaamme ilomme ja surumme, mutta sen lisäksi meillä on silloin tällöin myöskin varsinaisia opetustunteja, joilla olemme saaneet monta hyvää neuvoa. Saamme olla paljosta kiitollisia talouseläjäille Hilja Einolalle ja Eva Arpille, jotka ovat perehdyttäneet meitä ruoanlaiton ja leipomisen salaisuuksiin. Ilmainen huumori höyryy on asiantunte- muksella ja tottuneisuudella annettu opetus kantanut meissä hyviä hedelmiä.

Silloin tällöin olemme pitäneet ohjelmallisia illanviettoja ja niitä varten on kerholaiset jaettu ohjelmansuoritusryhmiin. Näin on jokainen joutunut kantamaan kykynsä yhteiseen kekkoon ja toistensa iloksi. Hiljaisemmatkin luonteet ovat rohkaistuneet itsensä ja uusia kykyjä on tuon tuostakin ilmestynyt. Huumori on räiskynyt, on leikitty, on laulettu ja on naurettu, onpa panti- leikkissä huudettu Vihtoriakin unista.

Ilmainen puheensorina täyttää salin, näppärät sormet liikuttavat puikkoja ahkerasti. Ennen pääsiäistä syntyvät kananpojat pöydänkoristeiksi. Aina löytyy ajankohdalle sopivaa askartelua. Välillä kajaletetaan reipas yhteislaulu ja joskus nousee kerhon johtajan, tunnetun voimisteluopettajan johdolla oikomaan päivän ras- tuksista kumartunutta selkää. Kun kuuluu komento "Kapteeni käskää", joutuu hoksaamaton ja väärän liik- keen tehnyt pois leikistä. Tuntemme, että virkistym- me, innostumme ja opimme. Lähtiessä vietämme hiljaisen hetken, luemme päivän tekstin, ja mieli hartaa- na pyydämme siunausta rakkailemme ja itsellemme Häneltä, jolta kaikki hyvyys tulee. Lopetamme illan yhteisesti laulettuun "Riemä riemuin eespäin vaan."

Pikkujoulujuhlaamme kutsuimme mukaan myöskin

Luennolla saatuja ohjeita on nyt ryhdytty
käytännössä kokeilemaan.

perheenisät eli n.s. "Aatamit". Ohjelmaan panimme parastamme, siinä oli vaihtelevaisuutta. Mielet olivat iloiset, ja "Aatamit" lämpenivät niin, että lupasivat pitää meille puolestaan juhlat kevättälvella. Odotimme aikamme ja pelkäsimme jo, että taisivat jänistää, kun juhla siirtyi kuukaudella.

Vihdoin saimme kutsun ja odotettu juhla oli 16. 4. 48. Hämmästyseksemme sali oli kukkasin kauniisti koristettu ja mitä maukkaimman näköiset pullat odottivat pöydässä. Eevat saivat tällä kertaa olla aivan vapaasti. Meitä pidettiin kuin parhaita vieraita ainakin. Ohjelma alkoi sosiaalipäällikkö Launikarin tervehdyspuheella, jossa hän lystikkäästi kuvaili, kuinka helppoa oli luvata juhlat pitää. Mutta monta kummellusta ja mutkaa oli matkassa, ennenkuin asia järjestyi. Paljon oli hauskaa ja hyvää ohjelmaa, laulua, soittoa, kupletteja ym. Oli pa välillä asiallista ja vakavaakin. Tunnustuksen sanoja ahkerasta uurastuksestamme kodeissamme antoi meille kaikkien Aatamien puolesta herra Nieminen, joka piti kaunissisältöisen puheen, jutellen rivien välistä. Aatami Kirjavaisen soittaessa vanhanaikaisella kaksirivisellä säveleitään marssi saliin rivi miestarjoilijoita kasvot loistaen kilpaa kirkkaiden kahvipannujen kanssa. Ihmeellisen hyvän kahvin olivat osanneet keittää, ja tarjoilusta voimme antaa kiitettävät arvostelut! Kahvinjuonnin jälkeen oli tietokilpailu, jossa Eevat tietysti voittivat. Välillä leikittiin ja laulut kajahtivat reippaasti. Oli

näytelmäkin: "Isä on sairas", ja koska isä oli sairas, ei esityksestä tullut mitään. Mutta sensijaan muu ohjelma jatkui. Lopuksi kerhon puolesta lausuttiin kiitokset Aatameille toivoen, että jokainen Eeva saisi Aataminsa mukaan, kun toiste juhliitaan. Mieli virkistyneenä päätettiin ikimuistoinen juhla laulamalla yhteisesti "Työ Suomen hyväks' uhratkaamme".

— — —

Oli edessä kerhon kevätkauden päättäjäiset, sillä kevä- ja kesäkiireiden odottaessa ei enää jää aikaa kokoontumiselle. Iloinen sorina ja hälinä vallitsee salissa. Leipomishavainto-opetuksen ollessa parhaillaan menossa saapuu valokuvaajakin kameroineen ikuistaen meidät Kym-Yhtymän palstoille. Juhlan kunniaksi päästään kahvipöytään, jossa mieliala yhä nousee keväisestä innostuksesta, kutsuvieraamme, sosiaalipäällikkö Launikarin pitäessä meille kauniin, lämminhenkisen puheen toivoen, että kerho edelleen tulevaisuudessa pysyisi yhtä elinvoimaisena, jolloin sillä olisi paikkakunnan sosiaalisessa elämässä kotien ja perheiden kohottajana huomattava sijansa.

— — —

Suomen kesä on lyhyt, mutta kaunis. Se on virkistuksen ja voimien kokoamis aikaa. Me kerholaiset, perheenäidit, olemme päättäneet hankkia terveyttä ja entisen solakkuutemme takaisin, aloittamalla ahkeran lentopallon. Olemme päättäneet myös tehdä kesän aikana

Nyhtissä tuodut tarvikkeet ovat muuttuneet
kahvipöydässä nautittaviksi leivonnaisiksi.

Reviisori Kaarlo Liljequist

75-vuotias.

75 vuoden iän saavuttaa heinäkuun 14 p:nä revisori Kaarlo Liljequist yhtiön pääkonttorista Kymintehtaalla.

Tultuaan ylioppilaaksi Vaasan suomalaisesta lyseosta v. 1894 ja opiskeltuaan Helsingin Yliopistossa hän antautui liike-elämän palvelukseen ja on tällä alalla suorittanut pitkän ja kunnioitettavan elämäntyön. Toimituaan v. 1901—04 Palovakuutusyhtiö Fenniassa ja v. 1904—08 Kansallis-Osake-Pankissa sekä v. 1908—11 Kokkolassa sijaitsevan Suomen Köysitehtaan ja v. 1911—13 Isak Julinin Tampereen tehtaitten isännöitsijänä hän siirtyi viimeksimainittuna vuonna Helsingin kaupungin sähkölaitoksen pääkirjanpitäjäksi, missä toimesta oli vuoteen 1920. Elokuussa samana vuonna hän tuli Kymin Oy:n palvelukseen pääkirjanpitäjäksi yhtiön pääkonttoriin Kymintehtaalle. Tämän toimensa ohella hän oli myös pääkassanhoitajana. Prokuristiksi hänet nimettiin lokakuussa v. 1921. Näitä tehtäviä hän hoiti elokuuhun 1936, jolloin siirtyi yhtiön revisoriksi.

Hra Liljequist on usean vuoden ajan ollut kunnan tilintarkastajana sekä Valkealan Säästöpankin tarkastajana. Hänen muista harrastuksistaan mainittakoon erikoisesti kuorolaulu, jonka innokas harrastaja ja ystävä hän on aina ollut.

retken Lappalalle ja eräs joukostamme on myös kutsunut kerholaiset vierailulle kotiinsa, jossa tarjoiluna on saunalöylyä ja uintia.

Tätä lukiessa on odotettu Karhulan retkemmekin jo taaksejäänyttä elämää, mutta sen vaikutteista kerromme myöhemmin.

Perheenäidit! Älkää antako kesän mennä huomaamatta ohitse, nauttikaa ja iloitkaa siitä. Lukekaa Luojan suurta kirjaa, luontoa, jonka ääressä ihminen kirkastuu, muistaen, mihin on matkalla. Siunattua hauskaa kesää!

Essu.

Insinööri B. E. Sundroos

50-vuotias.

Insinööri Bror Eric Sundroos Päälaboratoriosta täyttää heinäkuun 10 p:nä 50 vuotta. Hän on syntynyt Turussa, käynyt Turun ruotsalaista klassillista lyseota ja Turun ruotsalaista lyseota, tullen ylioppilaaksi v. 1919. Dipl. insinööriksi hän on valmistunut Åbo Akademiästä v. 1923.

Suoritettuaan insinööritutkintonsa hän toimi kaksi vuotta nyttemmin niin tunnetun tiedemiehen, professori Erik Hägglundin assistenttina Åbo Akademin puukemiallisella laitoksella. Kymintehtaan laboratorioon hän tuli kemistiksi v. 1925 ja on siitä lähtien jatkuvasti hoitanut tätä virkaa. Hänen toimikautensa kuluessa ovat työtoverit vaihtuneet, laboratorio on laajentunut ja huonot ajat ovat vuorottaneet hyviä. Ins. Sundroos on tässä alituisen muuttuvassa ympäristössä ollut ikäänkuin kiintopisteinä ja on hän tunnontarkasti suorittanut päivittäiset työnsä, käyttäen hyväkseen yhä kasvavaa kokemustaan.

Insinööri Sundroosin harrastuksista vapaa-aikoina mainittakoon postimerkkeily, musiikki ja purjehtiminen.

Muut muistot kerran kalpenee, muu himmenee, muu halpenee. Me kuolemme. Työ elää.

Lauri Pohjanpää.

Joka päivä pitäisi kuulla vähintään yksi laulu, lukea hyvä runo, nähdä joku oivallinen maalaus ja jos olisi mahdollista, puhua muutamia järkeviä sanoja.

J. W. v. Goethe.

Työ on suuri arvojen valaisija. Se saattaa ihmisen ymmärtämään oman arvonsa ja samalla se ilmaisee hänelle kaiken sen arvon, mikä on kysynyt vaivaa.

Ch. Wagner.

Suorita ikävä työ yhtä halukkaaasti kuin hauskan. Muista, että hyvin suoritettu työ on luonteeksi paras todistus.

O. Swett-Marden.

Ompelukurssin osanottajia.

K A N K A A S T A U U T T A .

*Kronikka Voikaan ompelukurssilta Yrjönojan
kouhulla 5.—17. 4. 48.*

Kirj. Tilda Takoja.

Terve teille kurssilaiset
toverini omat,
oli meillä Yrjönojaalla
ompelukurssit verrattomat.

Me kun tehtiin uutta vanhasta,
arvanne ei kukaan
kuinka säästettiin pisteitä ja kangasta
ja tultiin muotiin mukaan.

Emännälle puku tehtiin
tamppi pantiin taka,
napit eteen neulottiin
ja sivuun tuli haka.

Isäntä kun valmiin näki,
suostunut ei tähän muotiin,
pois toi tamppi, hyvä väki,
napit sentään olla suotiin.

Oli mielestensä fiini kovin
rouva, joka puvun laittoi,
pituutta hän pitkän tovin
mietti, kunnes helman taittoi.

Sakset käessä kurkisteli
edestä ja takaa,
anoppi sen tarkisti
ol arvostelu vakaa.

Kaksikymment vuotta kangasta
ol piilossani mulla,
jos hyvin osaa leikata,
voi puseroita siitä tulla.

Joku puseron myös tyttarelleen värkkäs,
ei passaa kaulus laisinkaan,
mutt' tuli apu
kun sen tärkkäs.

Myös kummitytär koltun sai
ja lisäksi essun soman,
siksi teen mä tämän kai,
kun isoks' sain jo pojan oman.

Mainita myös voisit sen,
ken paitaa kurssi miehelleen,
mut huono oli tuuri hällä,
kun istu ei edes tärkkäämällä.

Yks koulutyttö tottakai
uskalsi kurssiin mukaan,
hän uuden puvun ylleen sai,
sit tuskin uskois kukaan.

Täll' kurssilla näin yhteen liittyi
hyöty sekä huvi,
ken mukanamme siellä viihtyi,
ain jotain valmiiksikin tuli.

Kurssilaisten töitä näytteillä.

Sanon teille hyvät naiset,
vahinko ol teille vaan,
kun olitte ylenkarsovaiset
ettekä tulleet ompelemaan.

Lopetan tämän loruni
ettei kyllästyisi kukaan,
sanon vain sanani:
enskerran tulkaa kurssiin mukaan.

Kiitokset ma lausun vielä
mestarille sentään tässä,
kun hän ohjas opin tiellä
auttoi tyhmää pälkähässä.

Kiitos myös Yhtymälle Kymin
ompi tässä paikallansa,
kun näin monin opein hyvin
muistaa meitä "mujijansa".

*Todellisen rakkauden laita on sama kuin henkien
ilmestyksen: kaikki siitä puhuvat, mutta harvat ovat
sen nähneet.*

La Rochefoucauld.

Insinööri G. I. Roos

50-vuotias.

50 vuotta täyttää heinäkuun 12 p:nä insinööri Gustaf Ilmari Roos Voikaalla. Hän on syntynyt Alavudella, käynyt koulua Kokkolassa ja Vaasassa ja päässyt ylioppilaaksi v. 1917. Ensin hän opiskeli Helsingin Yliopistossa, suorittaen med. fil. tutkinnon. Tehtyään v. 1920 opintomatkan Englantiin hän ryhtyi opiskelemaan kemiaa Åbo Akademiassa. Opintonsa päätettyään ja suoritettuaan asevelvollisuutensa hän tuli kesällä 1926 harjoittelijaksi Kymi-yhtiöön, ollen ensin vuoden verran Kuusankosken Selluloosatehtaalla ja myöhemmin yhtiön keskuslaboratoriossa. Syksyllä 1927 hänet otettiin vakinaiseen palvelukseen viimeksimainittuun laitokseen, missä toimi assistenttina vuoden 1944 loppuun, minkä jälkeen siirtyi kemistiksi yhtiön karbiditehtaaseen Voikaalla, ollen siellä edelleenkin.

Insinööri Roos on kuulunut 4 vuotta Virkamiesklubin hallintoon kirjastonhoitajana ja useita vuosia Kymi-yhtiön konserttitoimikuntaan. Hän on osallistunut vapaussoitaan ja ollut mukana molemmissa viime sodissa, saaden II luokan vapaudenmitalin sekä muistomitalit. Hänen harrastuksistaan mainittakoon kasvitiede ja musiikki.

Kirjailijoitamme.

Lehdessämme on silloin tällöin ollut tapana, varsinkin juhannus- ja joulunumeroissa, julaista eri kirjailijaimme tuotteita, runoja ja novelleja, mistä lukijamme ovat ilmaisseet suuren tyytyväisyytensä. Avustajiemme joukossa on ollut m.m. Nobel-palkinnon saanut kirjailijamestarimme F. E. Sillanpää. Vaikka lehtemme palstoilla esiintyneet kirjailijanimet ovatkin suurelle yleisölle yleensä tuttuja ja vaikka monet ovat heidän tuotteisiinsa laajemmassakin mielessä tutustuneet, on mielestämme paikallaan esitellä heidät lukijoille, jotta kirjailija tulisi vieläkin läheisemmäksi. Aloitamme esit-

Kaksi kävelijää.

Tapasi tässä päivänä muutamana pitkästä ajasta toisensa kaksi yhtymämme palveluksessa olevaa kansainvälistäkin kuuluisuutta saavuttanutta urheilumiestä, joista molemmilla on ollut "leipälajinaan" kävely, ja kun vanhoja muistoja oli verestetty, mentiin yhteiseen valokuvaan. Kun lehtemme edustaja sai vihiä asiasta, niin mitäpä muuta kuin pyydettiin kuva julaistavaksi, tarkoituksella esitellä nämä veteraanit sille osalle lehtemme lukijoista, joka ei heitä mahdollisesti tunne. Uskomme kuitenkin, että sellaisia lukijoita on vähän.

Iltaään vanhempi kuvassa olevista, nykyisin Voikaal-la konttoripäällikkönä vaikuttava Christian Nyberg, on kävelyn ohella harrastanut myös juoksua. Olipa hänen nimissään kerran Suomen ennätyskin 5000 m. matkalla, nimittäin vuosisadan alussa, tarkemmin sanoen v. 1905. Mutta kävelyssä on Nyberg kuitenkin kauneimmat laakerinsa saavuttanut. Siitä on todistuksena maailmanennätys 30 km. kävelyssä sekä Suomen ennätykset kaikilla silloin kilpailtavina olleilla matkoilla. Nybergin aloitteesta perustettiin muuten v. 1915 Kymintehtaan Urheiluseura, joka on perustajansa ja entisen puheenjohtajansa kutsunut kunniajäsenekseen. Urheilu on edelleenkin Nybergin sydäntä lähellä, vaikkei hän siihen ole enää pitkään aikoihin aktiivisesti osallistunut. Mutta muistot kilpailulta velvoittavat innostamaan muita.

Hjalmar Teodor Ruotsalainen, ammatiltaan valumestari yhtymämme kuuluvassa Salon Valimossa, on hänkin jo ikämies. "Viisikymppinen" tulee ensi vuonna täyteen, mutta siitä huolimatta nähdään hänet vieläkin kilparadalla. Ruotsalainen on harrastanut urheilua jo pikkupojasta lähtien ja ollut hänen aikoinaan tunnettu kestävyysjuoksija. Vaihdetuana v. 1932 juoksun kilpakävelyyne on hän erittäin puhdistusyhteydenä kävelijänä saavuttanut mainetta ei vain kotimaassa, vaan myöskin ulkomailla. Hän on osallistunut mm. Euroopan mestaruuskilpailuihin Torinossa v. 1934, tullen 6:nneksi, vaikka jalkapohjat olivat rikki. Suomen mestari hän on ollut 30 km. kävelyssä 4 kertaa ja 15 km:llä 3 kertaa. Samoin myös Varsinais-Suomen piirin mestari. Suomen ennätyksiä hän on kävellyt 3, 5, 10 ja 30 km. matkoilla, joista viimeksimainittu ennätys on vieläkin hänen nimissään. Harvinaisen pitkän kilpaurheilu-uran todistajana on komea palkintokokoelma, joka käsittää 216 esinettä. Hänen parhaat tuloksensa ovat seuraavat: 1 km. 4.10,6, 3 km. 14.21,5, 5 km. 24.18,0, 10 km. 48.42,8, 30 km. 2.48,26,0 (S E), 40 km. 3.56,43,0 ja 50 km. 4.37,51,0.

Innostus urheiluun jatkuu vielä ja hän harjoittelee säännöllisesti, aikoen olla "pahana kiusana" olympia-

telyjen sarjan tässä numerossa, johon Ilmari Pimiä on kirjoittanut runon ja Alli Walli novellin.

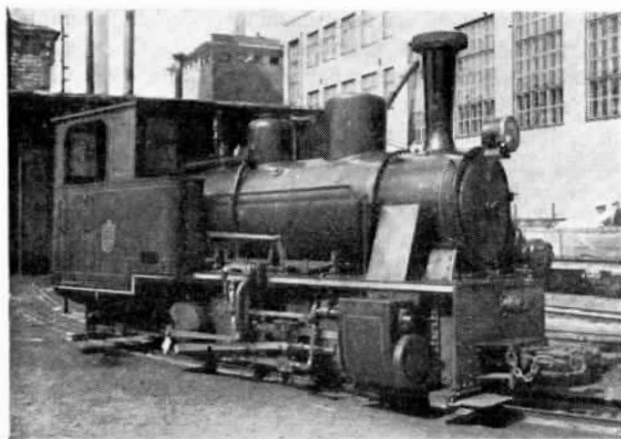
Ilmari Pimiä on Etelä-Kannaksen poikia ja iältään 50-vuotias. Isä oli suntio ja koulumestari ja äiti kotoisin Inkerinmaalta. Runoilamisen Pimiä aloitti jo koulupoikana, mutta esikoiskokoelma "Näkinenkä" ilmestyi vasta v. 1925. "Näkinenkän" laulaja osoittautuu todelliseksi lyyrikoksi ennen muuta siinä, että hänellä on huomattava runsaus tunnelmia ja mielikuvia, mitkä tuntuvat saaneen voimansa omakohtaisista elämyksistä. Kaksi vuotta myöhemmin hän päästää julkisuuteen toisen runokokoelmansa "Taivaan polku", johon herkkätunnelmaisen luonnon- ja rakkauslyriikan lisäksi sisältyy joukko kertovia runoja. Sitten seuraa 7 vuoden tauko. Tämän jälkeen v. 1936 Pimiä hämmästyttää ystäviään vakavahenkisellä, uskonnollisaiheisella runokirjalla "Viimeinen porras", jonka hän omisti äidilleen. Karjalaan kohtalon suurena hetkenä keväällä 1942 tämä karjalaisten oma runoilija lahjoitti heimolleen kauniin kokoelman "Unen maa".

Pimiä on täysiverinen karjalainen. Hänestä sanotaan: "Ilmari Pimiän runous on soinnut kuin yksinäisen

huilun ääni, hieman arkana ja surunvoittoisena, mutta kuulaan kauniina ja välittömän hartaana. Karjalainen mielenläikähtely ja vaistomainen laulajan kaipuu ovat luonnehtineet hänen runoilijantietään."

Alli Walli kuuluu tämän hetken luetuimpiin suomalaisiin naiskirjailijoihin. Hänen romaaninsa "Toukokuusta toukokuuhun" saavutti meikäläisissä oloissa menekin, jota voisi sanoa suurmenestykseksi. Sitä myytiin näet lähes 40.000 kappaletta. Myytiinpä sitä kotimaassa ruotsinkielisessäkin asussa. "Naisen osalla" oli samaten erinomainen arvostelu- ja yleisömenestys. — Walli aloitti uransa työläisolojen kuvaajana, soveltuena tehtävänsä sataprosenttisesti, koska hän itse on työläiskodin kasvatti. Mutta viimeksi ilmestyneessä romaanissa "Ei helmiä hiekassa" Wallin aihepiiri on jo muuttunut. Tähän romaaniin tutustuminen vakuuttaa lukijan siitä, että kirjailijalla on kyky kuvata mitä yhteiskuntakerrosta tahansa.

Novellikirjailijana Walli on ollut tuottoisa. Niissä hänen liikkuma-alansa on vieläkin laajempi kuin romaaneissa. Näppäränkirpeä tai sydämellisen herttainen huumorikaan ei ole hänelle vierasta.

UUSI VETURI.

Huhtikuun 3 päivänä sai Kymän Raitiotieosasto Les Ateliers Metallurgiques-nimiseltä tehtaalta Belgiasta tilaamansa ylläolevan näköisen uuden kapearaideveturin. Veturi, joka on hieman raskaampi ja samalla voimakkaampi kuin muut raitiotieosaston nykyiset veturit, tulee liikennöimään Kymäntehtaan—Voikaan rataosalla.

VIILAAJA ANTON PUNKKINEN.

Vaikean sairauden murtamana kuoli viilaaja Anton Punkkinen toukokuun 9 p:nä lähes 60 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt Luumäellä elokuun 24 p:nä 1888. Aluksi hän työskenteli kotitienoollaan konemiehenä laivoissa ja tuli Kymän Oyj:n palvelukseen Kymäntehtaan Korjauspajalle viilaajaksi v. 1922. Selluloosatehtaan korjaustöissä hän sitten suorittikin pitkän päivätyön yhtiömme palveluksessa, usei mitä vaikeimmissa olosuhteissa, aina valmiina auttamaan tehtaan käynnin häiriytyessä. Taitavan ja huonteeltaan miellyttävän ammattimiehen muisto tulee aina säilymään hänen työtovereitensa keskuudessa.

laiskatsastuksen 50 km:llä kuin myös Suomen mestaruuksia ratkottaessa 30 km. matkalla. Toivotamme Ruotsalaiselle parhainta menestystä, samalla kun nostamme hattua molemmille näille ansioituneille urheilumiehille.

Nuori nainen:

LOMALEIRI kutsuu!

Elämme jälleen Suomen ihanassa kesässä ja onnellisessa odotuksessa. Edessämme kangastavat monet eri näyt, joista toivomme virkistystä ja lepoa. Mutta toteutuvatko nämä toiveet, osaammeko järjestää esimerkiksi lomamme siten, että me todella virkistyneinä ja leväneinä palaamme arkiseen aherruksemme, että me todella olemme saaneet sekä hengellemme että ruumiillemme ne voimavarat, jotka tarvitsemme pitkää pimeää syksyä ja talvea varten.

Jos olet epätietoinen, miten parhaiten käyttäisit lomasi saadaksesi siitä suurimman hyödyn ja huvin, ojentaa Suomen NNKY:n liitto sinulle sisarellisen kätensä ja toivottaa sinut sydämellisesti tervetulleeksi lomaleirilleen Pieksämäelle, jossa se pidetään 23.—31. 7. 1948. Siellä tarjotaan sinulle tarvitsemaasi lepoa, siellä voit osallistua keskusteluihin ja raamatun tutkisteluun, ja jos sinua huvittavat erilaiset pallopelit ja reippailu, olet siihen tervetullut. Ja parhain lopuksi: oletko milloinkaan istunut iltanuotion äärellä ihanan metsäjärven rannalla suurenmoinen luonto ympärilläsi Suomen kesäillan hämärtyessä hiljalleen yöksi? — Niin, toivomme vain, ettet jäisi tätä kokemusta vaille.

Leirimaksu, johon sisältyy hyvä, ravitseva ruoka, on koko ajalta mk 1500:—. Siitä lähetetään ilmoittautuessa 200 mk.

Ilmoittautua voit 30. 6. mennessä os. nuor.-siht. Irja Marvala, Helsinki, NNKY. P. Rautatieenk. 23 A.

Ilmoittauduttaessa mainittava ikä, ammatti ja tarkka osoite.

Peikko-pataljoonan kiertopalkinnon

kuusankoskelaisten urheiluseurojen välisessä
maastojuoksussa voitti Kymäntehtaan Kisa.

Helatorstaina suoritettiin Kuusankoskella paikallisten urheiluseurojen välinen maastojuoksukilpailu Peikko-pataljoonan lahjoittamasta kiertopalkinnosta, josta talvisin kilpaillaan hiihdossa ja kesäisin maastojuoksussa ja johon Kymäntehtaan Urheiluseura on saanut ensimmäisen kiinnityksen. Kilpailu on tarkoitettu viiden seuran, nimittäin Kisan, Puhdin, Viestin, Kymäntehtaan Urheiluseuran ja Voikaan Urheilu-Veikkojen väliseksi, mutta Viesti ei siihen tällä kertaa osallistunut. Osanottajia sai kukin seura lähettää mielensä mukaan, mutta palkinnon kohtaloa ratkaistaessa otettiin kunkin seuran 15 parhaan edustajan yhteistulos huomioon. Juostava matka oli 4 km. melko vaikeata murtomaata. Kaikkiaan 87 miestä juoksi matkan loppuun, näistä KyUS:sta 29, Kisasta 23, VUV:stä 20 ja Puhdistä juuri tarpeellinen määrä 15.

Osanottajien suuren lukumäärän takia jaettiin kilpailijat kahteen ryhmään, joista ensimmäisessä eli n.s. kuu-

"Kuuma" erä lähdössä.

massa erässä juosseista kokonaista 13 sijoittui kärkipäähän ennen toisen ryhmän parasta miestä. Mieskohtaisen kilpailun voitti Vähänen, Pethmanin jäädessä hänestä vain 2 sekuntia. Parhaat tulokset: 1) P. Vähänen, VUV, 12,23; 2) O. Pethman, KyUS, 12,25; 3) T. Levänen, Kisa, 12,36; 4) M. Tamminen, Kisa, 12,56; 5) P. Seppälä, Kisa, 13,01; 6) M. Hyyrynen, Puhti, 13,06; 7) R. Jokiranta, Kisa, 13,35; 8) T. Ilvonen, VUV, 13,37.

Kiertopalkinnon sai hiihtokilpailuihin saakka haltuun-

sa Kymintehtaan Kisa, jonka 15 parhaan edustajan yhteenlaskettu aika oli 3 t. 32 m. 14 sek.; 2) Kymintehtaan Urheiluseura 3 t. 42 m. 23 sek.; 3) Kuusankosken Puhti 3 t. 42 m. 26 sek.; 4) Voikaan Urheilu-Veikot 3 t. 42 m. 35 sek. Kuten huomataan, oli Kisa ylivoimainen, voittaen hieman yli 10 minuutilla, kun sensijaan kilpailu muiden seurojen kesken oli varsin kireä. Vain muutamia sekunnit ratkaisivat järjestyksen.

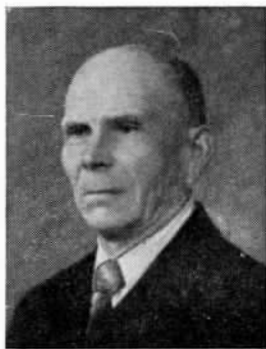
Kilpailujen järjestelypuolen hoiti tällä kertaa Kuusankosken Puhti.

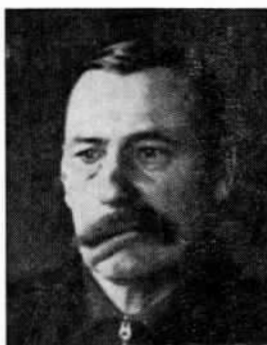
Vähänen saapuu voittajana maaliin. Taaempaan Pethman.

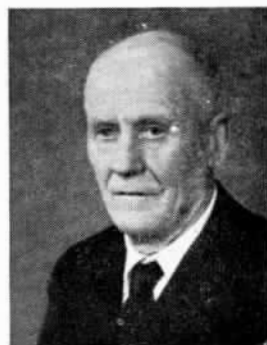
Antti Fält.

Juho Kujala.

Väinö Manninen.

Nestor Oksanen.

MERKKIPÄIVIÄ.

KYMİNTEHTAALLA.

70-VUOTIAITA.

Portinvartija Antti Fält, Kymintehtaan Talousosastolta, 4. 7. 48. Hän on syntynyt Heinolassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1901 Kymintehtaan Paperitehtaalalle. Hän on ollut työssä yhtäjaksoisesti eri osastoilla ja siirtyi v. 1936 nykyiseen toimeensa. Ikäisekseen on Fält erittäin pirteä ja nuorekas.

Ratatyömies Juho Kujala, Kymintehtaan Ulkotyöosastolta, 31. 7. 48. Hän on syntynyt Elimäellä ja ollut yhtiön palveluksessa 51 vuotta eli 10. 3. 1897 lähtien. Kun julkaisimme Kujalasta laajemman haastattelun lehtemme tämän vuoden ensimmäisessä numerossa, niin emme tässä toista samoja asioita, vaan viittaamme siihen.

Voima-aseman hoitaja Karl Ferdinand Kajander, Kymintehtaan Sähköosastolta, 27. 8. 48. Hän on syntynyt, kasvanut ja käynyt koulunsa Kymintehtaalalla. Yhtiön palvelukseen hän astui v. 1895 Kymintehtaan Puuhiomoon, missä työskenteli kolmisen vuotta. Sieltä hän siirtyi v. 1898 Kymintehtaan Sähköosastolle ja on siitä lähtien yhtäjaksoisesti yli 50 vuotta ollut samalla osastolla. Tänä aikana hän on työskennellyt mm. sähköasentajana, moottorinhoitajana ja niiden esimiehenä sekä vuodesta 1923 lähtien voima-aseman hoitajana, missä toimessa on edelleenkin. Kajander on monella tavalla osallistunut yhteisiin rientoihin paikkakunnalla. Hän on kuulunut mm. nuoris- ja raittiusseuraan, Ky-

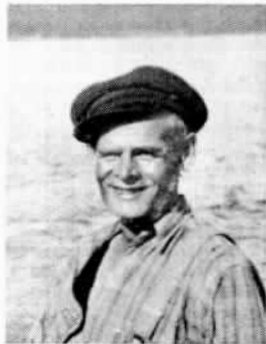
minatehtaan—Kuusankosken VPK:hon sen perustamisesta lähtien, ollen nykyisin palokunnan kunniajäsen, Kym:n Oy:n tehtaiden työläisten sairas- ja hautaus-apukassan sekä eläkekassan hallitukseen 31 vuotta, hoitaen 3 vuotta sen sihteerin tehtäviä, Kuusankosken Osuuskaupan johtokuntaan, Kuusankosken kirkkovaltuustoon 10 vuotta sekä Kuusankosken Puutarhaseuraan sen perustamisesta lähtien. Hänen mieliharrastuksistaan mainittakoon kalastus ja puutarhanhoito ja todistuksena viimeksimainitusta harrastuksesta on hänellä "Mörkölinjalla" Koskikadun päässä kaunis ja hyvin hoidettu puutarha.

65-VUOTIAITA.

Väinö Manninen, Klooritehtaalalta, 4. 8. 48. Hän on syntynyt Jämsässä. Jo 9-vuotiaana poikasena hän meni kotipitäjässään Rekola-nimiseen maataloon hevos-"mieheksi", ollen siellä 2 vuotta. Kun palkka, 25 mk ja yksi puku vuodessa, tuntui hänestä liian pieneltä, muutti hän toiselle tilalle, jossa rahapalkka oli kolminkertainen edelliseen verrattuna. Ja puku tuli täälläkin "luontaisesti". Yhtiön palvelukseen hän tuli 3. 9. 1915 Kymintehtaan Paperitehtaalalle hollanterimieheksi, missä toimessa oli 9 vuotta. Sen jälkeen hän toimi 8 vuotta hiomapuiden lastaajana ja siirtyi v. 1932 Kuusankosken Selluloosatehtaalalle. Nykyiselle osastolleen Klooritehtaalalle hän tuli v. 1942 ja on koko ajan ollut tehtaan fosfaattiosastolla apatiitin laittajana. Manninen tunnetaan ahkerana ja tunnollisena työntekijänä.

Hilma Maria Halinen.

Väinö Lehtonen.

Iida Hakkarainen.

Juho Evert Lindeman.

Anna Seppälä.

Tilda Pulkka.

Einar Suominen.

Rudolf Läckström.

Apulämmittäjä Nestor Oksanen, Kymintehtaan Talousosastolta, 8.8.48. Hän on syntynyt Jaalassa ja tullut ensimmäisen kerran yhtiön palvelukseen v.1913, työskennellen kesäisin maalarina ja talvisin muissa töissä. Tammikuussa 1947 hän tuli nykyiseen toimeensa apulämmittäjäksi. Oksanen erikoisharrastuksia on ollut näyttöleminen ja nuorempana hän kuului kymmenisen vuotta näytelmäseuraan.

Hevosmies Taavi Kivinen, Kymintehtaan Talousosastolta, 13.8.48. Hän on syntynyt Elimäellä ja ollut yhtiön palveluksessa vuodesta 1913 lähtien, jolloin tuli Kymintehtaan Paperitehtaalte, missä työskenteli 5 vuotta. Sieltä hän siirtyi Kouvolan kartanoon talonmiehen tehtäviin ja tuli v. 1926 takaisin yhtiömme palvelukseen hevosmieheksi. Työssään on Kivinen ollut täsmällinen.

Siivooja Hilma Maria Halinen, Kymintehtaan Paperitehtaalte, 28.8.48. Hän on syntynyt Mikkeliissä ja tuli yhtiön palvelukseen v. 1906, työskennellen vuoteen 1908 puuhiomossa kokoojakoneella. Oltuaan sen jälkeen poissa hän tuli miehensä kuoleman jälkeen v. 1919 uudelleen työhön, tällä kertaa paperiosastolle massankärrääjäksi. Oltuaan välillä savenkeittäjänä hän siirtyi siivoojaksi, jona toimii edelleenkin. Vapaa-ajan harrastuksista ovat käsityöt ja taloustehtävät ensi sijalla.

Ratojen puhdistaja Amanda Romo, Kymintehtaan Ulkotyöosastolta, 27.9.48. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 6.6.1907 Kymintehtaan Paperitehtaalte, työskennellen erilaisissa tehtävissä vuoteen 1909, jolloin lähti pois yhtiöstä. Vuoden poissaolon jälkeen hän tuli takaisin Kymintehtaan Paperitehtaalte ja palveli siellä

yhtäjaksoisesti 9 vuotta. Oltuaan taas muutaman kuukauden poissa hän tuli jälleen yhtiön palvelukseen 7.4.1929 Kymintehtaan Ulkotyöosastolle, missä edelleenkin uutteruudella täyttää tehtävänsä.

60-VUOTIAITA.

Viivauskoneen apunainen Elsa Elina Wessman, Kymintehtaan Paperitehtaalte, 5.7.48. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 20.5.1910 paperiosastolle vaakaajaksi, ollen tässä toimessa 3 vuotta. Oltuaan välillä puutarhassa hän siirtyi v. 1920 takaisin paperiosastolle, ensin lajittelijaksi ja myöhemmin nykyiseen toimeensa. Vapaa-ajat kuluvat kodin ja puutarhan hoidossa.

Akkumulaattoriveturin kuljettaja Väinö Villiam Lehtonen, Kymintehtaan Ulkotyöosastolta, 7.7.48. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1905 Kuusankosken Rakennusosastolle muurarin apulaiseksi. Työskenteli sen jälkeen Kuusankosken Sahalla noin 3 vuoden ajan apusahurina ja myöhemmin taaplarina useampia vuosia. Kun sahan raamit pysähtyivät, siirtyi hän Kymintehtaan Rakennusosastolle, mistä sai komennuksen Kymintehtaan Pajaan, jossa oli vuoden sepän apulaisena. Oltuaan sitten Kuusankosken Puuhiomossa massan pakkaajana ja myöhemmin hiomakoneen hoitajana hän tuli syyskuussa 1918 Kymintehtaan Ulkotyöosastolle ja oli aluksi sekatoissa sekä sittemmin noin 10 vuoden ajan halkojen lastaajana pannuhuoneella. Vuonna 1932 tuli Ulkotyöosastolle akkumulaattoriveturi ja Lehtonen joutui sen kuljettajaksi, jota tointa uskollisesti ja ammattimiehen taidolla hoitelee edelleenkin. Hän on ollut yhtiön palveluksessa kaikkiaan vähän yli 40 vuotta. Lehtosen erikoisharrastuksena on ka-

Fabian Vesalainen.

Väinö Alm.

Eevert Jyräs.

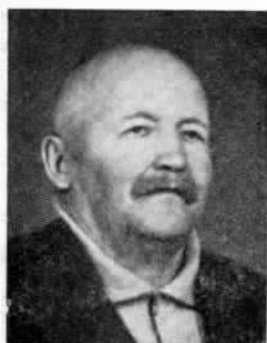
Viljo Hinkkuri.

Augusta Lydia Niinen.

Kalle Ilmonen.

Pekka Korhonen.

Juho Taavetti Hietanen.

lastus sekä kesällä että talvella ja tämä harrastus on hänellä ollut jo pikkupojasta lähtien.

Ratojen puhdistaja Iida Hakkarainen, Kymintehtaan Ulkotyöosastolta, 5. 8. 48. Hän on tullut yhtiön palvelukseen v. 1911 Kuusankosken Selluloosatehtaalte. Palveli sen jälkeen Kuusankosken Paperitehtaalte viivauskoneella ja Kymintehtaan Paperitehtaalte lajittelijana ja oli välillä yhden talven komennuksella ratatyöläisenä Kuusankosken—Voikaan Rautatierakennuksella. Mentyään naimisiin erosi hän 10. 3. 1923 omasta pyynnöstään, mutta oli raimisissaolonsa alkuaikoina yhtiön palveluksessa tilapäisesti lajittelijana Kymintehtaan Paperitehtaalte kesälomien aikana. Vakinaisesti hän tuli yhtiön palvelukseen jälleen syyskuussa 1942 Kymintehtaan Ulkotyöosastolle ratojen puhdistajaksi, hoitaen uutteruudella samaa tehtävää edelleenkin. Kun kodin hoito on vtenyt kaiken vapaa-ajan, ei muille harrastuksille ole jäänyt aikaa.

Vuoromestari Juho Everi Lindeman, Kuusankosken Paperitehtaalte, 9. 8. 48. Hän on syntynyt Jämsässä. Jämsänkosken tehtaalte hän tuli v. 1910 yhtiömme palvelukseen, rullamieheksi Kymintehtaan Paperitehtaalte, mistä parin vuoden kuluttua siirtyi Kuusankosken Paperitehtaalte. Siellä hän työskenteli eri ammateissa, kumes nimitettiin v. 1918 koneenhoitajaksi. Vuonna 1924 hän jälleen siirtyi Kymintehtaan Paperitehtaalte, mistä v. 1933 tuli takaisin Kuusankosken Paperitehtaalte mestariksi. Vapaa-aikoinaan hän toimi n. 20 vuoden ajan liikemiehenä, mikä oli hänen pääharrastuksensa.

Siivooja Aina Maria Venäläinen, Kymintehtaan

Talousoosastolta, 10. 8. 48. Hän on syntynyt Valkealassa. Vuonna 1927 hän tuli Kymintehtaan Ulkotyöosastolle, työskennellen sen jälkeen yhtiömme palveluksessa jaksoittain eri osastoilla. Talousoosastolle hän siirtyi v. 1946. Vapaa-aikoinaan hän harrastaa kehräämistä.

Siivooja Anna Seppälä, Kuusankosken Paperitehtaalte, 17. 8. 48. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1922 massakoneelle Kuusankosken Puuhiomoon. Oltuaan työn loppumisen takia vuoden poissa hän tuli v. 1924 Kymintehtaan Paperitehtaalte makkamyllärin apulaiseksi, missä toimessa oli vuoteen 1942, jolloin siirtyi siivoojaksi Kuusankosken Paperitehtaalte. Vapaa-aikoinaan hän on käynyt kotitalossaan auttelemassa maataloustöissä.

Ratojen puhdistaja Iida Kollanus, Kuusankosken—Voikaan Rautatieltä, 28. 8. 48. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 6. 11. 1916 Ulkotyöosastolle, missä työskenteli noin 3 vuoden ajan ja erosi omasta pyynnöstään 7. 9. 1919. Tuli kuitenkin 29. 9. 27 uudelleen yhtiön palvelukseen Rakennusosastolle, mistä 2. 10. 29 siirtyi Kymintehtaan Ulkotyöosastolle. Palveltuaan tällä osastolla 11 vuoden ajan hän siirtyi ratojen puhdistajaksi Kuusankosken—Voikaan Rautatielle, missä edelleenkin uskollisesti täyttää tehtävänsä.

Paperinlastaaja Emil Mynttinen, Kymintehtaan Paperitehtaalte, 5. 9. 48. Hän on syntynyt Ristiinassa ja tullut yhtiön palvelukseen 27. 4. 1914 Ulkotyöosastolle. Siirtyi 10. 3. 15 Kymintehtaan Paperiosastolle, ensin paperivarastolle ja vuonna 1918 rotatiiorullaaajaksi, missä toimessa oli 6 vuotta. Sen jälkeen hän siirtyi ta-

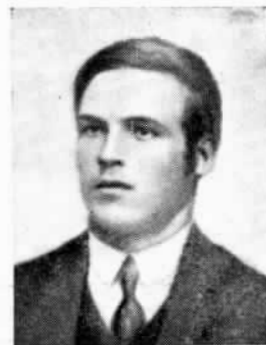
Taavetti Sihvola.

Emil Paasonen.

Olga Emilia Hieramäki.

Emil Nieminen.

Viktor Virtanen.

August Emil Aalto.

Emma Saarinen.

Einar Högstöm.

kaisin paperivarastolle ja työskentelee siellä edelleenkin.

Leikkauskoneen apunainen Iida Hietala, Kymintehtaan Paperitehtaalta, 23. 9. 48. Hän on syntynyt Elimäellä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1904 paperiosastolle, ollen siellä yhtäjaksoisesti vuoteen 1912. Jäätyään leskeksi v. 1918 hän työskenteli ulkotyöosastolla 3 vuotta, minkä jälkeen siirtyi jälleen paperiosastolle, toimien eri tehtävissä, viimeiset 18 vuotta leikkauskoneen apunaisena, ja suorittaen työnsä aina huolellisesti. Rva Hietala harrastaa vapaa-aikoinaan enää vain kotitehtäviä ja maatöitä. Aikaisemmin hän toimi Kymintehtaan Kisan ja Sosialidemokraattisen Naisyhdistyksen sihteerinä.

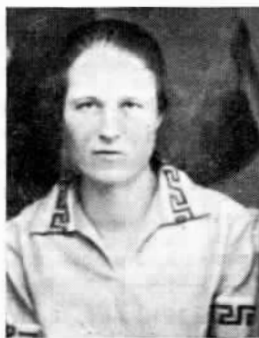
50-VUOTIAITA.

Myllyn apunainen Tilda Pulkka, Kymintehtaan Paperitehtaalta, 9. 7. 48. Hän on syntynyt Mäntyharjussa ja tullut yhtiön palvelukseen 3. 5. 28 Keskuspuutarhaan. Senjälkeen hän on työskennellyt eri osastoilla ja palvelee nykyisin paperiosastolla.

Mintokoneen hoitaja Einar Suominen, Kymintehtaan Selluloosatehtaalta, 14. 7. 48. Hän on syntynyt Jämsänkoskella, mutta joutui muuttamaan sieltä 7-vuotiaana vanhempiensa kanssa Lohjalle, joka oli hänen varsinainen lapsuus- ja koulupaikkakuntansa. Lohjalta hän siirtyi v. 1914 Kymintehtaalle. Yhtiön palvelukseen hän tuli 27. 4. 1915 rakennusosastolle, jossa toimi porapoikana, muurarin apulaisena ja nuohoojana. Tänä aikana hän kävi iltaisin yhtiön ammattikoulun metalliosaston. Tämän jälkeen hän vuonna 1917 siirtyi

Kuusankosken selluloosatehtaalle, jossa oli vajaan vuoden, siirtyen Kuusankosken Paperitehtaalle. V. 1918 hän siirtyi Kymintehtaan Paperitehtaalle, jossa työskenteli rullan käärijänä, rullamiehen apulaisena ja lopuksi rullamiehenä. Kesä 1920 viekoitteli hänet taklatoihin, jolloin hän siirtyi ulkotyöosaston kirjoihin. Syksyn tultua hän siirtyi kirvesmieheksi rakennusosastolle ja sieltä v. 1921 Kuusankosken Sahalle. Kymintehtaan Selluloosatehtaalle hän tuli 27. 1. 1922 päivätoihin ja siirtyi parin viikon kuluttua vuorotyöhön sihtimieheksi. Kuivauskoneelle hän tuli 1923, joutuen seitsemännen koneen hoitajaksi. Sota-aikana hän oli komennuksella Kuusankosken Paperitehtaalla kreppikoneen hoitajana. Komennuksen loputtua hän oli Kymintehtaan Selluloosatehtaalla ylimääräisenä vuoromestarina v. 1946. Turvallisuustoimikunnassa hän oli jäsenenä v. 1924—1939. Nuorempana hän harrasti erikoisesti painonnostoa, yleisurheilua ja hiihtoa, sijoittuen tavallisesti kärkipäähän. Lähinnä sydäntä hänellä on ollut toisten auttaminen. Tunnollisena ja taitavana ammattimiehenä sekä hauskana seuramiehenä on koneenhoitaja Suominen pidetty sekä työssään että sen ulkopuolella.

Kirjanpitäjä Rudolf Immanuel Läckström, Maatalousosastolta, 21. 7. 48. Hän on syntynyt Turussa. Käytyään 3-vuotisen kauppa-apulaiskurssin Turun Kauppaopistossa hän työskenteli Turun Vaunutehdas C. Wrede & Co:n, Valtionrautateiden varastokonttorin ja Ab. Crichtonin palveluksessa Turussa. Viimeksimainitusta yhtiöstä hän siirtyi 15. 8. 1921 Hotelli Kämpin varastonhoitajaksi. V. 1922 hän meni maatalouskirjanpitäjäksi Sannäsin kartanoon Porvoon pitäjässä, mistä

Ida Lukkarinen.

Yrjö Virtanen.

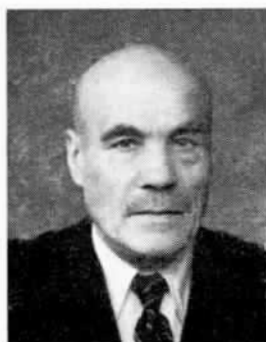
Aksel Ruunula.

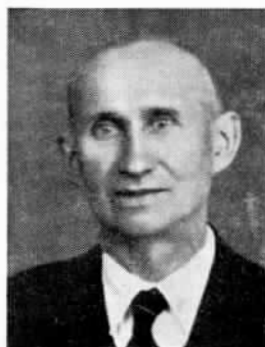
Viktor Kunnas.

Matti Mäkelä.

Matti Kivinen.

Kalle Kiviluoto.

Mauno Aalto

15. 10. 1925 siirtyi samanlaiseen toimeen Kymin Oy:n Maatalousosastolle. Hra Läckström on ollut jäsenenä Maatalousseurojen Keskusliiton asettamassa komiteassa, jonka tehtävänä oli laatia yhdenmukainen maatalouskirjanpitojärjestelmä koko maata varten, kuulunut vuodesta 1938 Kymenlaakson Ampujainpiiriin ja vuodesta 1946 Kuusankosken Metsästäjien johtokuntaan ja ollut vuodesta 1941 lähtien Kymin Oy:n Tarkastusyhdistyksen sihteerinä ja rahastonhoitajana. Ennen tuloaan Kymin Oy:n palvelukseen hän oli kiinnostunut nuorisoseuratoimintaan ruotsalaisseuduilla ja toimi m.m. turkulaisen urheiluseuran AIK:n johtokunnan jäsenenä, Sannäsin Nuorisoseuran johtokunnan jäsenenä ja sihteerinä sekä Sannäsin jousiorkesterin puheenjohtajana ja orkesterin jäsenenä. Aktiiviurheilijana vuosina 1918—25 hän saavutti useita piirimestaruuksia korkeushypyssä ja ruotsalaisen nuorisoseuraliiton piirimestaruuden 3-ottelussa. Myöhemmin aikoina on ampuminen ollut se urheilulaji, joka häntä on eniten kiinnostanut. Hän on saavuttanut useita ampujainpiiriin ja sk.-piiriin mestaruuksia. Muista harrastuksista mainittakoon piirustus, rakennusten suunnittelu ja kananhoito.

Hevosmies Viljo Armas Heinonen, Kymintehtaan Talousosastolta, 28. 7. 48. Hän on syntynyt Nakkilassa ja tullut v. 1925 Voikaan tehtaan palvelukseen, työskennellen siellä eri osastoilla. Myöhemmin hän siirtyi Kymintehtaan puolelle ja on vuodesta 1946 lähtien ollut talousosastolla hevosmiehenä.

Levyseppä Fabian Vesalainen, Kymintehtaan Korjauspajalta, 28. 7. 48. Hän on syntynyt Mäntyhärjässä. Työskenneltään aluksi maatöissä hän tuli Kymintehtaan Korjauspajalle 27. 5. 26. V. 1929 hän siirtyi lämmittäjäksi höyryosastolle, mutta palasi taas metallialalle v. 1937 ja työskentelee nykyisin levyseppänä Kymintehtaan Korjauspajassa, etupäässä selluloosatehtaan levy- ja hitsaustöissä.

Suunnittelija Wäinö Alm, Piirustuskonttorista, 29. 7. 48. Hän on syntynyt Terijärvellä. Suoritettuaan Turun teollisuuskoulun tutkinnon v. 1922 hän aloitti uransa piirtäjänä Ruonan Konepajassa Raahessa, mutta oli jo kouluaikana työskennellyt piirtäjänä Hietalahden Telakalla Helsingissä. Vuonna 1925 hän siirtyi Kotkan Konepajalle, missä oli elokuun 15 p:ään 1927, jolloin astui Halla Ab:n palvelukseen suunnittelijaksi. Kymintehtaan piirustuskonttoriin hän tuli toukokuun 15 p:nä 1932. Täällä hän on tehnyt piirustuksia pääasiassa höyryosastoa ja Kymintehtaan Selluloosatehdasta var-

ten. Hänen suurimmista töistään mainittakoon keskustilahuone, höyrynjakoasema, rumpukuorimo ja spriitehdas. Vapaa-aikoinaan harrastaa hra Alm musiikkia ja puutarhanhoitoa. Viulunsoitto ja mieskuorolaulu kiinnostavat häntä erikoisesti. Sitäpaitsi on hän aina ollut kiinnostunut merielämään ja veneisiin, ja kun hän miltei joka talvi on konstruoivut moottoriveneitä meriurheiluun innostuneille ystävilleen, ei harrastus siihen ole kokonaan päässyt kuoleutumaan täällä sisämaassakaan. Hra Alm oli mukana vapaussodassa ja talvisodan aikana hän toimi mestarina kranaattisorvaamossa. Viime sotaan hän osallistui ilmatorjuntajoukoissa. Suojeluskuntatoimintaan hän otti aikoinaan innolla osaa. Hän voitti monta palkintoa moottorijoukkojen kilpailuissa, joissa kilpailulajeina olivat kartanluku ja -piirustus, pistooliammunta, suunnistus ja autonajo.

Purkaja Evert Jyräs, Kymintehtaan Ulkotyöosastolta, 16. 8. 48. Hän on tullut yhtiön palvelukseen v. 1913 haavan vuolijaksi ulkotyöosastolle. V. 1914 hän siirtyi Kymintehtaan Paperitehtaan kattilahuoneelle lämmittäjäksi. Parivuotisen lämmittäjänäolon jälkeen hän siirtyi takaisin ulkotyöosastolle. Oltuaan välillä pois noin 10 kk:n ajan hän tuli jälleen samalle osastolle ja siirtyi Kuusankosken Sahalle v. 1919. V. 1921 hän muutti pois paikkakunnalta, mutta palasi 4 vuoden kuluttua takaisin taaplariksi sahalle. V. 1943 hän siirtyi purkajaksi Kymintehtaan Ulkotyöosastolle, jossa edelleenkin esimerkiksi työntekijänä hoitelee tehtävänsä. Erikoisharrastuksista nuorempana mainittakoon urheilu ja erikoisesti paini.

Riisikoneen apunainen Impi Heino, Kuusankosken Paperitehtaalta, 17. 8. 48. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1919 Kymintehtaan Rakennusosastolle, mistä v. 1922 siirtyi Kuusankosken Rakennusosastolle. Oltuaan välillä melkein vuoden poissa hän tuli v. 1925 Kymintehtaan Paperitehtaalte, missä oli vuoteen 1931, siirtyen tällöin Kuusankosken Paperitehtaalte. Pari vuotta myöhemmin hän meni takaisin Kymintehtaan Paperitehtaalte työskennellen siellä vuoteen 1944. Siitä lähtien on hän ollut nykyisessä toimessaan Kuusankosken Paperitehtaalte.

Työnjohtaja Johan Evert Seppälä, Kymintehtaan Korjauspajalta, 28. 8. 48. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1912 alle 14-vuotiaana Rakennusosastolle. Korjauspajan töihin hän siirtyi v. 1914 ja on siitä lähtien työskennellyt korjauspa-

jan kupari- ja ohutlevyosastolla paria, yhteensä puolen toista vuoden keskeytystä lukuunottamatta, jolloin oli työssä muualla lisää ammattioppia hankkimassa. Kuparipajan esimiehenä ja työnjohtajana hän on toiminut vuodesta 1923. Onnitteluihimme yhtynevät varmaan ne monet, jotka ovat saaneet kuparipajasta avun vuotaville kattiloilleen ja pannuilleen.

Autonasentaja Otto Simonen, Kymintehtaan Talousosastolta, 1. 9. 48. Hän on syntynyt Tohmajärvellä. Ensin hän työskenteli vuodesta 1915 lähtien Laskelan tehtailla, siirtyen sodan aikana yhtiömme palvelukseen Talousosastolle autonkuljettajaksi ja myöhemmin auton-asentajaksi. Luonteeltaan tunnetaan Simonen hiljaiseksi ja tehtävissään täsmälliseksi.

Päälouutusmies, kiilloituskalanterin käyttäjä Viljo Hinkkuri, Kymintehtaan Paperitehtaalta, 4. 9. 48. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen 18. 4. 1922 ensin Kuusankosken Sahalle, josta marraskuussa v. 1927 siirtyi Kymintehtaan Paperitehtaalle kiilloituskalanterin apumieheksi ja v. 1933 samalle koneelle käyttäjäksi, missä toimessa on edelleenkin. Vakaana, harkitsevana ammattiyhdistysmiehenä on Hinkkuria paljon käytetty erilaisissa luottamustehtävissä. Hän toimii m.m. Kuusankosken paperiammattiosaston n:o 19 puheenjohtajana, päälouutusmiehenä, Paperiteollisuuden työntekijäliiton ja SAK:n valtuuston jäsenenä, asukkaanottolautakunnan, sairaskassan hallituksen ja Kouvolan työvoimapiirin neuvottelukunnan sekä tuotantokomitean jäsenenä y.m. Sikäli kuin näiltä monilta luottamustehtäviltä jää aikaa, kuuluu nuoruusvuosien tottumuksesta kasvitarhan ja perunapalstan hoito Hinkkurin kotoisiin harrastuksiin. Tunnollisena ja ahkerana työntekijänä sekä tasapuolisena ja maltillisena neuvottelijana on Hinkkuri saavuttanut sekä esimiestensä että työtoveriensa luottamuksen.

Siivooja Augusta Lydia Niininen, Kymintehtaan Talousosastolta, 20. 9. 48. Hän on syntynyt Suonenjoella. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensin Kymintehtaan Puutarhaosastolle ja työskenteli sen jälkeen Voikaalla erilaisissa tehtävissä. V. 1937 hän tuli Talousosastolle siivoojaksi, missä toimessa on edelleenkin. Hänen mieliharrastuksistaan mainittakoon erikoisesti kalastus ja syksyisin marjastaminen. Jo nuorena tyttönä hän vietti vapaa-aikansa järvellä onkimassa ja uistinta vetämässä eikä hän vielääkään ole tuota harrastustaan jättänyt, vaan kalastaa edelleenkin omaksi tarpeekseen, mikäli siihen vaan aikaa liikenee.

Rasvaaja Hugo Villiam Puhjo, Kymintehtaan Paperitehtaalta, 25. 9. 48. Hän on syntynyt Valkealassa. Työskentelynsä yhtiössä hän aloitti 11. 6. 17 prässipölkänä, siirtyen v. 1919 Voikaan Paperiosastolle rullamieheksi. V. 1921 hän tuli Kuusankosken Paperitehtaalle, mistä työn vähyyden takia siirtyi Kymintehtaan Paperitehtaalle, toimien siellä nykyisin rasvaajana. Vapaa-aikansa kertoo Puhjo hauskimmin kuluvan entisellä kotipaikallaan erilaisissa maataloustöissä.

VOIKAALLA.

75-VUOTIAS.

Kalle Ilmonen, Voikaan Puuhiomolta, 17. 9. 48. Hän on syntynyt Iitissä ja tuli yhtiön palvelukseen 19.

5. 1904 Voikaan Rakennusosastolle, mistä vielä samana vuonna siirtyi Voikaan Selluloosatehtaalalle. Vuodesta 1930 lähtien on Ilmonen ollut Voikaan Puuhiomolla eri tehtävissä, enimmäkseen tikkusihtimiehenä, mitä tointa korkeasta iästään huolimatta edelleenkin kunnollisesti hoitaa.

70-VUOTIAS.

Vahti Pekka Korhonen, Voikaan Talousosastolta, 25. 7. 48. Hän on syntynyt Maaningalla maanviljelijän poikana. Käytyään yhden vuoden kansakoulua ja myöhemmin Peltosalmen maanviljelyskoulun hän hoiteli kahden veljensä kanssa kotitaloaan, joka isän kuoltua jäi heille perinnöksi. Taloudellisten syiden vuoksi myi Korhonen myöhemmin talo-osuutensa vanhemmalle veljelleen ja ryhtyi kauppiaksi. Mutta kun ei tämäkään homma lyönyt oikein leiville, lähti Korhonen työn etsintään ja tuli siten Voikaan Rakennusosastolle 16. 8. 27. Noin vuoden kuluttua hän siirtyi kansakoulun vahtimestariksi, josta toimesta hän kolmen vuoden kuluttua siirtyi puuhiomolle. 16. 7. 44 alkaen on Korhonen toiminut Voikaan Talousosastolla kiertävänä vartiomiehenä, missä toimessa hän edelleenkin on. Erikoisen tärkeänä on Korhonen pitänyt lastensa kasvatusta. Tästä syystä hän onkin kouluttanut pojastaan maanmittarin, toisesta tyttärestään ylioppilaan ja toisesta fil.maisterin. Muuten on Korhonen täysiverinen lupsakka savolainen, joka tuumiskelee, mitä hän sitten tekee, kun joskus tulee vanhaksi.

65-VUOTIAITA.

Hevosmies Otto Mäkinen, Paavolan tilalta, 3. 7. 48. Hän on syntynyt Kuorevedellä. Oltuaan kymmenisen vuotta Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n palveluksessa kuskina hän tuli 10. 11. 1923 Kymen Oy:n palvelukseen Voikaan Rakennusosastolle, missä oli 1. 4. 1931 saakka. Sen jälkeen hän oli Voikaan Sähkö-, Rakennus- ja Metsäosastoilla vuoteen 1938, josta lähtien on ollut Paavolan tilalla hevosmiehenä. Hän on rakentanut oman talon v. 1936 ja laittanut sen vierelle puutarhan.

Juho Taavetti Hietanen, Voikaan Ulkutyöosastolta, 13. 7. 48. Hän on syntynyt Joutsassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1915 Voikaan Paperitehtaalle, mistä seuraavana vuonna siirtyi Kuusankosken Sahalle ja sieltä Voikaan Sahalle, jossa oli sahurina. Vuodesta 1927 lähtien hän on ollut Voikaan Ulkutyöosastolla erilaisissa tehtävissä. Hietanen on innokas onkimies.

Ratamies Taavetti Sihvola, Voikaan Raitiotieosastolta, 26. 7. 48. Hän on syntynyt Valkealassa. Tuli Voikaan Raitiotieosastolle v. 1922 ja on siitä lähtien ollut ratojen korjaajana. Nuorempana hän on tehnyt paljon kirvesmiehen töitä vapaa-aikoinaan, rakentaen useita taloja yksityisille. Nykyisin on puutarhanhoito pääasiallisena harrastuksena.

Hevosmies Antti Syrjälähti, Voikaan Talousosastolta, 22. 8. 48. Hän on syntynyt Mäntyharjussa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensi kerran 25. 1. 1905 Voikaan Ulkutyöosastolle, missä työskenteli silloin vajaat 3 vuotta. Uudestaan hän tuli Voikaan tehtaalalle 5. 2. 1917 tallille hevosmieheksi, missä toimessa on edelleenkin. Uutterana, huumorintajuksena ja kaikin puolin oikein "lupsakkana" miehenä on Syrjälähti saavuttanut

niin esimiestensä kuin työtoveriensakin suosion ja nämä toivottavat "Antille" paljon onnea hänen merkkipäivänsä johdosta.

Emil Paasonen, Voikaan Sähköosastolta, 27. 8. 48. Hän on tullut yhtiön palvelukseen v. 1910 ja Voikaan Sähköosastolla hän on ollut vuodesta 1925. Paasonen tunnetaan iloisena ja leikkisänä työtoverina. Puutarhanhoito on hänen mielipuuhaansa vapaa-aikoina.

Koneenhoitaja Topias Kärki, Voikaan Paperitehtaalta, 25. 9. 48. Hän on syntynyt Vehkalahdella, 24. 1. 1906 hän tuli työhön Voikaan Paperitehtaalte, missä on siitä lähtien yhtäjaksoisesti työskennellyt paperikoneella, käyden läpi kaikki asteet ja kohoten lopulta koneenhoitajaksi.

60-VUOTIAITA.

Siivooja Olga Emilia Hietamäki, Voikaan Talousosastolta, 6. 8. 48. Hän on syntynyt Tuusulassa 11-päisen lapsiparven kuopuksena. Mieheensä kuoltua tuli rva Hietamäki yhtiön palvelukseen v. 1938 Yrjönojan kerhohuoneuston hoitajaksi, missä toimessa on edelleenkin. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon kaunokirjallisuuden lukeminen, johon hän aina on ollut erikoisen kiinnostunut.

Emil Nieminen, Voikaan Ulkotyöosastolta, 27. 8. 48. Hän on syntynyt Heinolassa ja tullut Voikaan Ulkotyöosastolle 28. 8. 1911. Oltuaan välillä Korjauspajalla hän siirtyi v. 1925 uudelleen Ulkotyöosastolle, missä on siitä lähtien yhtäjaksoisesti työskennellyt purkajana ja kuormaaajana.

Kiertävä vartiomies Viktor Virtanen, Voikaan Talousosastolta, 4. 9. 48. Hän on syntynyt torpparin poikana Nastolassa, missä hän vietti nuoruusvuotensa, tehden työtä kotitorppansa ja sen kantatilan hyväksi. 24-vuotiaana hän v. 1912 tuli työhön Voikaan Puuhiomoon, ollen siellä useammassa tehtävässä. V. 1918 hän siirtyi kirvesmieheksi koskityöosastolle, mutta jo vajaan kahden vuoden kuluttua tuli takaisin puuhiomoon. Sieltä hän siirtyi rullapakkaajaksi paperitehtaalte, missä oli vuoteen 1938, jolloin sairauden takia siirtyi kiertäväksi vartiomieheksi Voikaan Talousosastolle. Tätä kirjoitettaessa on sairaus kehittynyt niin pahaksi, että Virtanen on katsonut parhaaksi panna eläkepaperit "vettämään". Nuoruudessaan hän harrasti innokkaasti metsästystä ja kalastusta, säilyen viimeksimainittu harrastus, etenkin talvikalastuksen muodossa, viime vuosiin asti.

Työnjohtaja August Emil Aalto, Voikaan Ulkotyöosastolta, 7. 9. 48. Hän on syntynyt Asikkalassa. Tuli ensi kerran Voikaan tehtaalte v. 1911 ja lähti Amerikkaan v. 1913. Sieltä v. 1921 palattuaan hän tuli Voikaan Rakennusosastolle työnjohtajaksi ja siirtyi v. 1925 Ulkotyöosastolle, missä edelleenkin toimii työnjohtajana.

Emil Aleksander Kurki, Voikaan Puuhiomolta, 7. 9. 48. Hän on syntynyt Koivistolla ja tuli yhtiön palvelukseen 15. 10. 1915 Kymintehtaan ja Kuusankosken Ulkotyöosastolle. V. 1931 hän siirtyi Voikaan Puuhiomon kuorimolle, toimien eri tehtävissä, enimmäkseen kuorimolta puuhiomoon tulevien kuljetuslaitteiden hoitajana, mitä tointa edelleenkin hoitaa. Kurki omistaa oman talon, jonka ympärillä on puutarha, missä hän mielellään vapaa-aikoinaan puuhailee.

Emma Saarinen, Voikaan Ulkotyöosastolta, 12. 9. 48. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut ensi kerran yhtiön palvelukseen v. 1914 Voikaan Selluloosatehtaalte. Naimisiin mentyään hän erosi v. 1922. Jäätyään v. 1942 leskeksi hän tuli uudelleen samalle tehtaalte ja siirtyi v. 1946 ulkotyöosastolle, missä edelleenkin työskentelee. Vapaa-ajat kuluvat puutarhan hoidossa.

50-VUOTIAITA.

Reservinainen Saima Liukkonen, Voikaan Selluloosatehtaalte, 11. 6. 48. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 25. 10. 1946.

Einar Högström, Voikaan Sähköosastolta, 14. 7. 48. Hän on tullut yhtiön palvelukseen v. 1914. Oltuaan työssä eri osastoilla hän on vuodesta 1944 ollut vesivoima-aseman hoitajana Voikaalla. Högström on vuosien varrella hankkinut oman talon ja sen puutarhan hoito on kalastuksen ohella hänen lempiharrastuksensa vapaa-aikoina.

Matilda Ahomies, Voikaan Paperitehtaalte, 15. 7. 48. Hän on syntynyt Heinolassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensi kerran v. 1937 Voikaan Selluloosatehtaalte. Senjälkeen hän on tilapäisesti työskennellyt useilla eri osastoilla. V. 1945 hän siirtyi paperitehtaalte, missä edelleenkin työskentelee hylsänleikkaajana.

Ida Maria Lukkarinen, Voikaan Puuhiomolta, 19. 7. 48. Hän on syntynyt Heinolassa ja tuli yhtiön palvelukseen ensi kerran 11. 6. 1923 Voikaan Ulkotyöosastolle. Työskenneltään Voikaalla eri osastoilla hän siirtyi v. 1946 puuhiomolle, toimien eri tehtävissä, nykyään puiden jakajana pölkkeroksessa. Hänellä on oma talo ja sen ympärillä pieni puutarha, missä hän mielellään vapaa-aikoinaan puuhailee.

Koneenhoitaja Yrjö Virtanen, Voikaan Paperitehtaalte, 1. 8. 48. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1920 Voikaan Paperitehtaalte. V. 1934 hänet nimitettiin koneenhoitajaksi, missä toimessa on edelleenkin. Virtasen erikoisharrastuksista mainittakoon puutarhanhoito.

Aksel Ruunula, Voikaan Ulkotyöosastolta, 3. 9. 48. Hän on syntynyt Joutsassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1923 Voikaan Ulkotyöosastolle. Senjälkeen hän on ollut eri osastoilla ja työskentelee nykyisin taas ulkotyöosastolla sekatoissa.

PITKÄAIKAISESTI PALVELLEITA.

KYMINTEHTAALLA.

Leikkuukoneen käyttäjä Viktor Kunnas, Kuusankosken Paperitehtaalte, tulee 20. 9. 48 olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Askolassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1902 halkojen purkaukseen Voikaalle. V. 1905 hän siirtyi Kuusankosken Paperitehtaalte kastelukoneelle apumieheksi ja samana vuonna leikkuukoneelle apumieheksi sekä v. 1907 leikkuukoneen käyttäjäksi. Kymintehtaan Paperitehtaalte hän siirtyi v. 1924 ja oli siellä vuoteen 1940, jolloin tuli takaisin Kuusankosken Paperitehtaalte. Kunnas on ollut innokas laulumies, kuuluu aikoinaan mieskuoroon, joka lienee ollut ensimmäinen laatuaan Kuusankosken puolella. Myöhemmin hän kuului myös sekakuoroon. Näitä molempia kuoroja johti silloinen opettaja, nyky-

nen kunnallisneuvos Wäinö Walkama. Kunnaksen harrastuksiin kuuluu myös penkkiurheilu kaikissa muissa lajeissa, mutta ei painissa.

Hevosmies Ferdinand Nenonen, Kymintehtaan Talousosastolta, tulee 12. 8. 48 olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Suonenjoella 5. 7. 1876. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1899 Kymintehtaan Ulkotyöosastolle. Työskennellyään välillä Metsäosastolla hän palasi v. 1912 takaisin ulkotyöosastolle, missä on siitä lähtien yhtäjaksoisesti ollut. Nenonen tunnetaan täsmällisenä ja tunnollisena työmiehenä. Vapaa-aikaansa hän käyttää paljon kalastukseen.

Rasvaaja Matti Mäkelä, Kuusankosken Paperitehtaalta, tulee 18. 8. 48 olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön työhön hän tuli v. 1901 prässipojaksi Kuusankosken Paperitehtaalte, missä oli vuoteen 1904. Voikaan Paperitehtaalta hän työskenteli v. 1906—09. Siirtyi Kymintehtaan Paperitehtaalte v. 1910 rullamiehen apulaiseksi ja siitä v. 1918 silinterimieheksi sekä v. 1920 koneenhoitajaksi. Kuusankosken Paperitehtaalte hän tuli v. 1929 ja on nykyisessä ammatissaan ollut vuodesta 1945 lähtien. Mäkelän suurimpana harrastuksena on ollut hiihto ja hän on joka kerran osallistunut massahiihtoihin. Harrastuksin ovat vielä kuuluneet kalastus ja puutarhanhoito sekä penkkiurheilu.

Apumies August Hietala, Kymintehtaan Rakennusosastolta, tulee tänä vuonna olleeksi yhtäjaksoisesti 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Sääksmäellä 26. 3. 1881. 14-vuotiaasta alkaen hän on itse hankkinut toimeentulonsa, aluksi renkinä Heinolassa ja sitten metsätöissä Orimattilassa sekä kivimiehenä Pyhtäällä ja Kotkassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensin Werlan tehtaalte, siirtyen sieltä v. 1928 Voikaalle ja vuoden kuluttua Kymintehtaalte. Rakennusosastolla hän on työskennellyt vuodesta 1940 lähtien. Korkeasta iästään ja työvuosistaan huolimatta on August Hietala vieläkin hyvä työntekijä.

Matti Kivinen, Spritehtaalte, tulee 15. 11. 48 olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 7. 12. 1880 Elimäellä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 6. 11. 1907 Kymintehtaan Selluloosatehtaalte, missä oli ensin happomiehenä ja 29. 7. 1918 lähtien keittäjänä. Spritehtaalte hänet siirrettiin 16. 9. 1942 käymisosaston hoitajaksi, jota tehtävää edelleenkin hoitaa samalla huolella ja vastuuntunnolla kuin ennenkin. Kivinen on vaatimaton ja hiljainen luonteeltaan sekä ahkera, luotettava ja tunnontarkka työssään. Hänellä on oma talo ja sen ympärillä puutarha, missä hän vapaa-aikoinaan harrastaa. Puutarhassa on yli 20 omenapuuta sekä marjapensaita ja keittiökasveja.

VOIKAALLA.

Paperimestari Kalle Kiviluoto, Voikaan Paperitehtaalte, tulee olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 6. 1. 1880 Sääksmäellä ja saanut alkukasvatuksen Nokialla, missä 15-vuotiaana meni paperitehtaalte prässipojaksi. Kymen Oy:n palvelukseen hän tuli ensi kerran kesäkuussa 1900 sylinterimieheksi. V. 1904 hän siirtyi takaisin Nokialle, mistä v. 1907 palasi Voikaalle koneenhoitajaksi. Paperimestariksi hänet ni-

mitettiin 10. 9. 1919. Nuorempana oli Kiviluoto innokas kalamies.

Nestor Lehto, Voikaan Puuhiomolta, tulee tänä vuonna olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 23. 7. 1882 Iitissä ja tuli yhtiön palvelukseen 28. 5. 1904 Voikaan Sahalle. Työskennellyään eri osastoilla, mm. useita vuosia lämmittäjänä Voikaan Kattilahuoneella, hän muutaman vuoden poissaolon jälkeen on vuodesta 1923 lähtien ollut yhtämittaisesti yhtiön palveluksessa. V. 1924 hän siirtyi Voikaan Puuhiomolle, toimien eri tehtävissä, ja on nykyisin toisena hiojana kestopöytähiomakoneilla.

Hakunhoitaja Mauno Aalto, Voikaan Selluloosatehtaalte, on ollut yhtiön palveluksessa 40 vuotta. Hän on syntynyt 22. 6. 1887 ja tuli yhtiön työhön 4. 6. 1907.

Vilhelm Haimi, Voikaan Paperitehtaalte, tulee 1. 10. 48 olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 26. 3. 1880 Valkealassa. Haimi on yhtäjaksoisesti työskennellyt Voikaan Paperitehtaalte useissa eri tehtävissä, ollen nykyisin paperinleikkaajana.

METSÄOSASTO

Metsänhoitaja G. E. Duncker

50-vuotias.

Toukokuun 23 p:nä täytti metsänhoitaja Gunnar Edvard Duncker Kuopiossa 50 vuotta. Hän on syntynyt Elimäellä, päässyt ylioppilaaksi Porvoossa v. 1918 ja valmistunut metsänhoitajaksi v. 1921.

Puutavarayhtiö Kymmene Ab. ja Kumpun palveluksessa metsänhoitaja Duncker oli vuodesta 1922 yhtiön lakkauttamiseen saakka, mikä tapahtui v. 1925, jolloin hän siirtyi Kymen Osakeyhtiön palvelukseen, toimien aluksi Viitasaarella ja Sippolassa apulaismetsänhoitajana. Juantehtaan hoitoalueen metsänhoitajaksi hänet nimitettiin v. 1931 ja vastaavanlaiseen tehtävään Kuopioon hän siirtyi v. 1939.

Virkatoimensa ohella on metsänhoitaja Duncker kuulunut Savon Metsänhoitajayhdistyksen johtokuntaan sekä Juankosken kunnanvaltuustoon ja kuuluu nykyisin m.m. Keitele—Iisveden Laivaliikenteenharjoittajain johtokuntaan.

Metsänhoitaja Duncker tunnetaan taitavana ja innok-

Högforsin Tehdas

Havaintoja kodinhoitajan työsaralta

Kodinhoitajan työ on varmaankin vielä monelle tuntematon käsite. Mikä kodinhoitajan toiminnan tarkoitus on? Hän ei ole pyykki- tai siivousapulainen, vaan hänen tehtävänä on olla perheenäidin korvikkeena tai apulaisena sellaisissa kodeissa, joissa äiti on oman tai muun perheenjäsenen sairauden vuoksi tai kenties muusta syystä kykenemätön ja estynyt kodinhoidosta huolehtimaan. On vielä monia, jotka hiukan arastelevat ottaa vieraan henkilön kotiinsa, epäilyksellä, miten tämä tulee suhtautumaan kodin eri asioihin. Voiko häntä yleensä kutsua jokaiseen kotiin?

Voin rohkaista muutamilla sanoilla. Me kodinhoitajathan olemme ikäänkuin sitoutuneet tekemään jotakin kärsivien ja avun tarpeessa olevien kanssaihmistemme hyväksi. Kaikilla meillä on varmasti samat toivomukset, sama päämäärä, miten parhaiten tuntisi olevansa hyödyksi ja mitä kaikkea voisi tehdä olosuhteiden parantamiseksi. Ei ole kysymys siitä, miten itse voisimme nauttia niin paljon kuin mahdollista, vaan miten voisimme palvella niin paljon kuin mahdollista.

Työmme vaatii kodeiltakin ymmärtäväistä suhtautumista, sillä yksilönä emme paljoakaan voi tehdä olosuhteiden parantamiseksi. Mutta yhteistyöllä saavutam-

me parhaan tuloksen maamme kotien hyväksi. Kodinhoitajan työ ei suinkaan ole mitään helppoa ja yksinkertaista. Se vaatii voimaa, kestävyyttä ja käytännöllisyyttä sekä myönteistä suhtautumista eri ihmisluontesiin. Samalla toimintamme on henkistä työtä. Luulen, ettei kukaan menestyisi alallamme ilman henkistä valpautta. Paljon tarvitsemme ymmärtäväistä suhtautumista ja uhrimieltä työskennellessämme, mutta menestymisen salaisuus on rakkaus itse työhön. Kodinhoitajan ura on kutsumus, joka voidaan ottaa vastaan, mutta ei ilman muuta voida jättää. Kotitalousala sekä lastenhoito ja -kasvatus vaatisivat vielä paljon oppimista sekä ymmärtäväistä ohjausta. Ne vaativat paljon tietoa ja erilaisia kykyjä, minkä vuoksi monetkaan eivät pysty täyttämään kodinhoitajan paikkaa, sillä tämä on ala, jolla on jatkuvasti kehittyvä eteenpäin. Mutta oppia ikä kaikki.

Jokainen kodinhoitaja varmaankin yrittää parhaansa kotien hyväksi, joissa he työskentelevät. Meidän hiljainen äänemme lankeaa useasti kiviseen maaperään, mutta alkäämme lannistuko siitä, vaan aloittakaamme yhä uudelleen, kunnes onnistumme. Tässäkin vaaditaan sitkeyttä ja katajaisen kansan jäntevyyttä: me taivumme, mutta emme taitu.

kaana metsäammattimiehenä, jonka sydäntä lähellä aina on ollut yhtiömme metsien hoito ja kasvattaminen, ja on hän yli 20 vuotta suurella tarmolla ja voimiaan säästämättä tehnyt työtä yhtiömme metsätalouden kehottamiseksi.

Oikeudenmukaisena ja hienoluonteisena ihmisenä on metsänhoitaja Duncker saavuttanut esimiestensä ja alaistensa jakamattoman kunnioituksen ja luottamuksen.

Piirityönjohtaja E. Manninen

50-vuotias.

Piirityönjohtaja Eemil Manninen täytti toukokuun 25 p:nä 50 vuotta. Hän on niitä metsämiehiä, joille käytännön koulu on opettanut tehtävänsä. Jo pikkupojasta alkoi Manninen kulkea isänsä mukana metsiä lukemassa Halla Osakeyhtiössä. Palveltuaan eri yhtiöissä metsätyönjohtajana hän siirtyi 1. 4. 27 Kymn Osa-

keyhtiön metsätyönjohtajaksi Haukivuorelle. Piirityönjohtajaksi hänet nimitettiin 1. 12. 46.

Manninen on sanan varsinaisessa merkityksessä kenttämies, sillä joka asiassa hän itse on mukana voimiaan säästämättä. Hänen mieliharrastuksiaan oli aikoinaan metsästä ja kalastus, mutta lisääntynyt vastuu toimesta on sysännyt syrjään sivuharrastukset.

Työnjohtaja Heikki Eronen.

Maaliskuun 18 p:nä kuoli Ilomantsissa työnjohtaja Heikki Eronen 62 vuoden ikäisenä. Hän toimi Ilomantsissa ensin Hallan ja sittemmin Kymn O:n palveluksessa yli 40 vuotta. Eronen tunnettiin työtovereitten ja paikkakuntalaisten keskuudessa erittäin pidettynä ja ystävällisenä miehenä.

Päiväkirjan tarkastelua.

Toukokuun alkupäivinä tarkastin päiväkirjaani nähdäkseni mitä Toimelassa on puuhattu, jotta voisin kertoa siitä esittelyssä ja esittää näyttelyssä.

Kaikkihan jo tietävät, mikä Toimela on ja mitä siellä tehdään, sillä onhan siitä jo paljon puhuttu ja tässäkin lehdessä kirjoitettu. Moni tämän lehden lukijahan on siellä itsekkin toiminut.

Meillä on täällä Högforsin Tehtaalla tullut tavaksi juhlia äitien päivää yhteensattumisen välttämiseksi jo aattona. Tuon juhlan yhteydessä on jo useina vuosina ollut äitien valmistamien käsitöiden näyttely. Olemme tuumineet järjestäessämme, että hyvinhän sopii yhdessä juhlia äitien päivänä äitien työn saavutuksia. Ja "aatto juhlista jaloin", olemme ajatelleet.

Suurella joukolla äidit kokoontuivat omaan juhlaansa, ja oli siellä paljon isiäkin ja lisäksi vielä muutaakin väkeä.

Tyttökerholaiset, jopa isätkin esittivät erittäin onnistuneesti ohjelman ja panivat siihen osansa äiditkin. Näin muodostui yhteisvoimin järjestetty perhejuhla äitien kunniaksi ja mieltäylentäväksi yhdessäolon hetkeksi arkisten kiireitten lomassa.

No niin, ja sitten seuraa se, mitä päiväkirjassa näin ja josta lyhyesti kerron seuraavaa:

Valmistettu noin 200 erilaatuista työtä ja lisäksi kehrätty useita kymmeniä kiloja villaa, sillaa ja pellavaa sekä pieniä eriä pumpulia ja peitevanua kuin myös tekosilkkiäkin. Erilaisia kankaita kudottiin noin 2.000 metriä, joiden leveys vaihteli 50 sm—3 m. Värjäystä on myös harrastettu runsaasti. Koska raaka-aineena oli suurimmaksi osaksi lumivalkeista sillaa, emme voineet käyttää sitä sellaisenaan leposohvanpeitteisiin ym., vaan oli se värjättävä. Väriaineina käytimme sekä luonnonvärejä että kemiallisia (tavallisia pussivärejä).

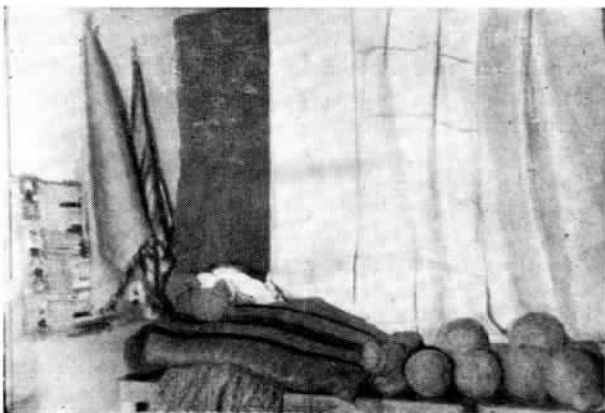
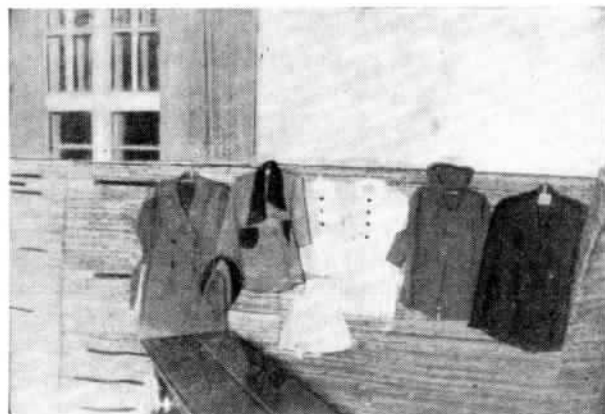
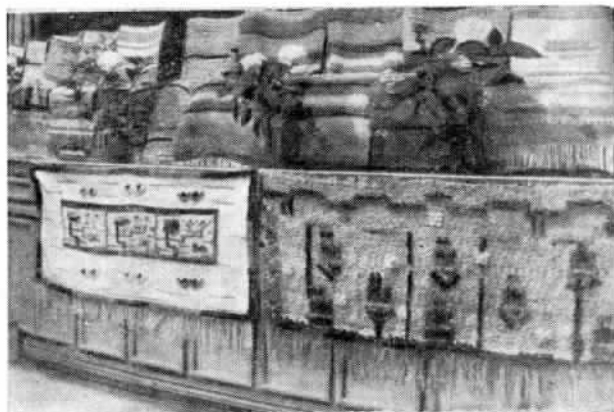
On suurenmoista nähdä sitä innostusta ja syvää harrastusta, jota äideillä on ollut valmistaessaan rakkaitensa iloksi ja viihtymykseksi koteihin jotakin hyvää ja kaunista. Nykyisin saa nähdä paljon enemmän vaihua kuin muutama vuosi sitten, jolloin kaikki työtarpeet saatiin valmiina kaupasta. Nyt ne sitävästoin on itse valmistettava, jos jotakin haluaa saada aikaan.

"Ahkeruus on ilomme" ja "ahkeruus kovankin onnen voittaa", pitää vielä nytkin paikkansa, sen näki äidin silmistä ja isän ilmeestä äitien päivänä työnäytelyssä.

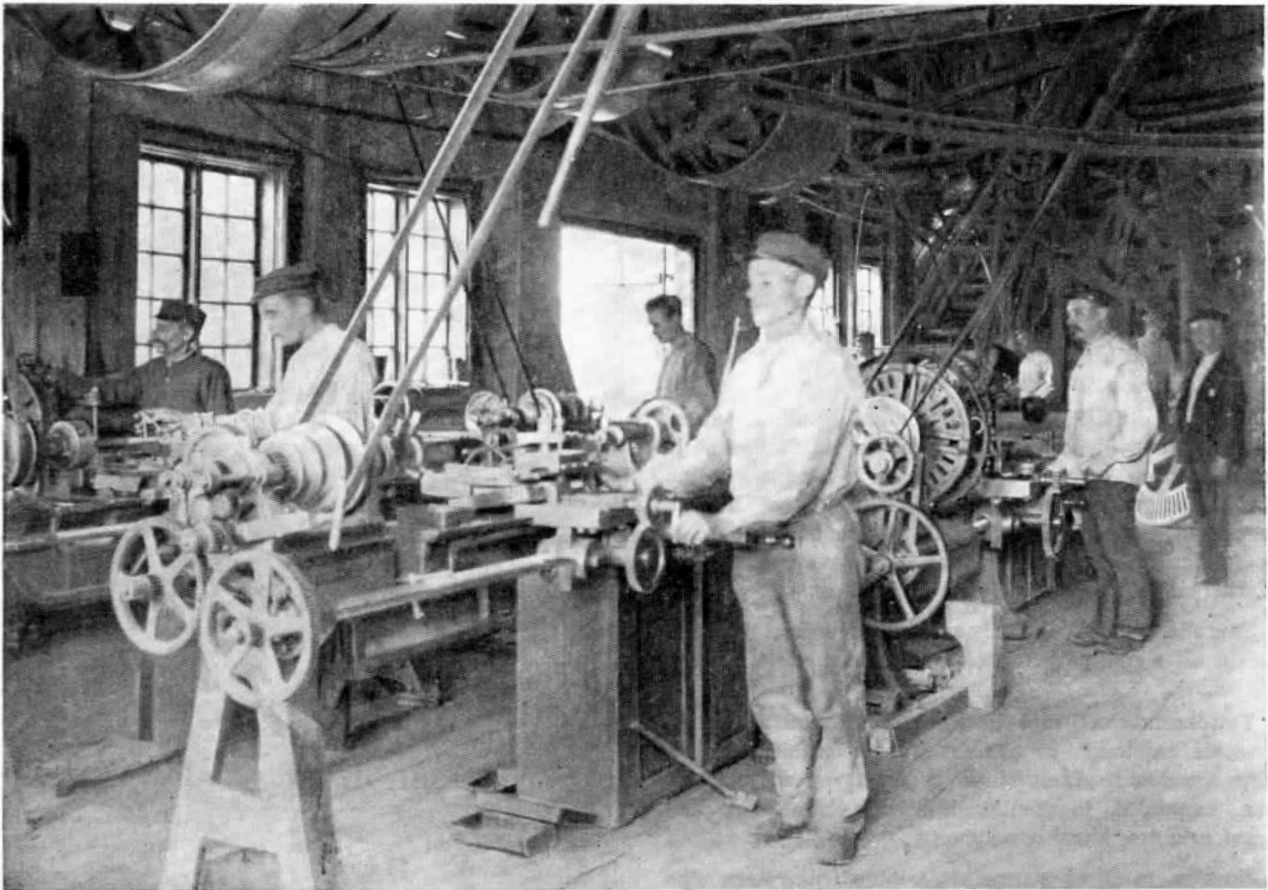
Ihmetytti ja innostutti se näyttely niitakin, jotka eivät vielä ole olleet mukana kerhotoiminnassa, koska sanoivat ensi vuonna yrittävänsä kuten toiset kuluneena vuonna.

Tästä päätellen tulee ensi vuonnakin olemaan toimintaa Toimelassa ja tietenkin myös päiväkirjaan merkitsemistä.

Kirjanpitäjä.

Torstaikerhon aikaansaannoksia näytteillä.

Vanhat kuvat kertovat . . .

Ylläoleva kuva on otettu vuoden 1905 paikkeilla ja esittää Högforsin Tehtaan vanhan konepajan sorviosastoa. Henkilöt vasemmalta oikealle: Nikander, Sjöholm, Pettersson, Ingman ja Järnström. — Alkuperäinen kuva kuuluu Högforsin Tehtaan valokuvakokoelmaan.

Äitien päivänä.

Omistettu vuorineuvoksetar Arppelle,

Illoisena ja tyytyväisenä Torstaikerhon saamasta työtuvasta on eräs sen jäsen sommitellut seuraavat säkeet Högforsin Tehtaan toimitusjohtajan, vuorineuvos Arppen rouvalle äitien päivän kunniaksi:

On äidin juhlasunnuntai,
siks' arkitouhut unhoon sai
ja siksi tuoksuu kukkaset,
myös laulut helkky herttaiset.
Siks' Suomen viiri hulmuu
ja kellot juhlaa julistaa.

Näin lausutahan runossa,
laulussakin lauletahan.
Ja siksi me äidit myös olemme

unohtaneet arkihuolet,
tulleet tänne kevätjuhlaan,
päättämähän päivätyötä,
toimikautta Torstaikerhon.
Saatu on oma tupanen,
missä ilo työskennellä
alla oman kurkihirren.
Siell' on pirrat piukkinunna,
lennellehet sukkulaiset
kuonnassa kauniin kankaan
Onpa tullut peittehiä,
lakanaista laadullista,
vielä verhoja kuottu,
myöskin mattoja monia,
ladottu on liinasia
tarpeheksi monen kodin,
monen äidin iloksi,
saada koti kaunihiksi,

Ulkoilu - Terveys - Työkunto - Taloudellinen hyvinvointi.

Talvi on mennyt. Se olikin oikein hauskaa ja onnistunutta reippaitten ulkoilijain ja hiihtäjien aikaa. Monet ovat ne ladut, jotka on tehty hohtaville hangille — ristiin rastiin yli koko Suomemme. Monia tuhansia on maassamme hiihtäjiä, jotka ovat tehneet taivalta suksineen yhteensä tuhansia ja taas tuhansia kilometrejä.

Nyt on aika meidän tehtaamme kohdalta tehdä selvää, tuliko talvi käytetyksi oikein, tuliko toimituksi otsikon mukaisesti.

Viime talvena tuli Karkkilaan lunta aikaiseen ja riittävästi, joten jo tammikuun alussa päästiin suksilla jopa maastoonkin tarpomaan. Lumen puolesta oli kaikilla hyvät mahdollisuudet hiihdon harrastamiseen. Suksia oli myös liikkeissä, oikeinpa oman paikkakunnan suksisepon tekemiäkin, mutta hiihtojalkineista oli vielä puutetta.

Aikaisempina vuosina on tehtaallamme järjestetty tavallisten hiihtomestaruuskilpailujen lisäksi massahiihtokilpailut, joihin on osallistunut useita satoja tehtaalaisia. Työpaikkaurheilukiellon aiheuttaman keskeytyksen jälkeen ei tehtaallamme ole parina kolmena viime vuotena järjestetty suuria massakilpailuja, mutta kuluneena talvena pantiin käyntiin monissa muissakin teollisuuslaitoksissa käyntiin tullut harrastushiihto. Meillä merkittiin kolme hiihtoreittiä paikkakuntamme kauneudesta kuuluisiin hiihtomaastoihin. Kukin reitti oli kymmenen kilometriä tai hieman yli ja kunkin reitin varrella oli hiihtomaja, jossa oli merkintävihko. Tämä hiihtomuoto oli paikkakunnallamme vielä uusi, joten kaikkia ei vielä saatu innostumaan mukaan, mutta olihan sentään 1908 käyntiä eri merkintäpaikoilla. Tämä osoittaa, että harrastus alkoi jo viritä tähän todella hyvään hiihtomuotoon. Tässä hiihdossa suoritetaan monia

lepopaikkaks' viihtyisäksi.
Unohdettu eipä ole
myöskään hengen ravintoa,
ett' pysyis' aikansa tasalla
äidit täällä ahertaisaan.
Siksipä saatu on radio,
mistä tiedot maailmalta
saadahan taitojen lisäksi.
Näinpä tehtaan liepehellä,
sisälle pienen tupasen,
yhdistetty ompi
hyöty, huvi toisihinsa.
Niin mä kaikesta nyt tästä
kauniimman kiitoksemme
lausun puolest' kerholaisten.
Sitä vainen toivokaamme,
yhteisymmärrys ett' säilyis'
saajilla kuin antajilla.
Töillemme ain' toivokaamme,
siunausta kaiken Luojan.

Torstaikerhon keväthuhlassa 8. 5. 48.

Vilhelmiina Pesonen.

Högforsin hiihtomestaruuskilpailut

pidettiin helmikuun 21 ja 22 p:nä Karkkilaan uudella "Hiihtostadionilla". Lauantaina jo klo 13 ajoissa kerääntyä parisatapainen katselijajoukko seuraamaan osastojen välistä viestinhihtoa. Viisi joukkuetta, rakennusosasto, konepaja, konepajakoulu, konttori ja valimo asettuivat lähtöviivalle. Matkan aikana konepaja ja valimo vuorottelivat johdossa ja muidenkin joukkueiden kesken käytiin ankaraa kiistaa paremmuudesta. Maaliin saapui ensimmäisenä konepaja, jonka joukkueessa hiihtivät E. Karjalainen, O. Luoto, V. Vikström, P. Luoto ja U. Vikström. Toiseksi tuli valimo, kolmanneksi konepajakoulu, neljänneksi konttori ja viimeiseksi rakennusosasto.

Saman verran oli kansaa katsomassa sunnuntaina, kun nelisenkymmentä hiihtäjää taisteli henkilökohtaisista mestaruuksista. Naisista oli paras Aune Liljegren, tyttöistä Asta Luoto, miehistä Mikko Elvas, alle 21-vuotiaista E. Salovaara, ikämiehistä K. Tuominen, yli-ikämiehistä A. Liljegren ja pojista alle 19-vuotta A. Stigell.

taipaleita talven mittaan, eikä, kuten massahiihdossa, vain yksi, joka saattaa harjoittelemattomalle henkilölle joskus olla suorastaan vaarallistakin. Tällainen jatkuva harrastus sitä vastoin kohottaa ruumiillista kuntoa huomattavasti. Tehtaamme harrastushiihtokilpailussa käytiin I majalla 579 kertaa, II majalla vain 57 ja III majalla, joka oli vain laatikko puun kyljessä, 1272 kertaa. Jaakko Herala hiihti eniten kyseisenä kahden kuukauden aikana, nimittäin 861,5 km. Naisista Anja Sarlin sai aikaan 346 km. Kilpailun tunnollisimpia harrastajia olivat Unto ja Aarre Lusenius, jotka hiihtivät joka päivä yhden suorituksen, siis 61 kertaa kumpikin. Seuraavana on Kauko Liljegren 60 kerran suorituksella. Kaiken kaikkiaan päästiin vähän yli 20.000 kilometriin, joka vastaa yli puolta maapallon ympäryksestä. Onhan sitä jo hiihtotaivalta siinäkin!

Tehtaamme johdon hyväksyttyä ehdotuksen pääsee elokuun 13 päivänä naisista ja miehistä eniten hiihtänyt sekä naisista 2 ja miehistä 4 hiihtäjää Vierumäelle neljäksi vuorokaudeksi yhdessä noin 30 muun Kymi-yhtymäläisen kanssa urheilemaan, reippailemaan ja virkistymään.

Tänä keväänä ei vielä saatu harrastuskävelyä käyntiin, mutta suunnistamisharrastuksen kohottamiseksi on järjestetty 10 rastia käsittävä harjoitusreitti, jossa yhdellä rastilla on laatikko merkintävihkoineen. Tiedusteluista päätellen tulee suunnistamisharrastus tänä kesänä vilkastumaan hyvin huomattavasti, etenkin kun vielä joka keskiviikkoilla on pidetty erikoinen ohjattu suunnistamisharjoitus.

Jokainen karkkilalainen tietää, miten kaunista seutua paikkakuntamme on vaihtelevine pikkujärvi- ja mäkimaisemineen, joten täällä kelpaa kyllä ulkoilla. Tästä mahdollisesti on seurauksena otsikon mukaisesti terveys — työkunto, jopa taloudellinen hyvinvointikin. AJS

Kumpanakin päivänä oli hyvä keli ja sopiva kilpailusää. Lopulliset tulokset:

Viesti 5x5 km: 1) Konepaja 1.56,17; 2) Valimo 1.59,35; 3) Konepajakoulu 2.01,55; 4) Konttori 2.06,30; 5) Rakennusosasto 2.11,38.

Naiset, matka 5 km: 1) Aune Liljegren 28,24; 2) Anja Sarlin 31,56.

Tytöt alle 19 vuotta, matka 5 km: 1) Asta Luoto 33,24; 2) Maila Tanner 40,08.

Miehet, matka 15 km: 1) Mikko Elvas 1.00,20; 2) R. Varalahti 1.02,24; 3) U. Vikström 1.07,42; 4) P. Uesnius 1.08,46.

Alle 21-vuotiaat, matka 15 km: 1) E. Salovaara 1.01,37; 2) P. Salminen 1.12,33.

Ikämiehet, matka 10 km: 1) K. Tuominen 40,36; 2) E. Ilomäki 43,07; 3) T. Lehtonen 43,14.

Yli-ikämiehet, matka 10 km: 1) A. Liljegren 44,07; 2) E. Laaksonen 45,38.

Pojat alle 19 vuotta, matka 10 km: 1) A. Stigell 42,27; 2) A. Liljegren 42,54; 3) U. Eloranta 43,17; 4) R. Stenroos 43,44.

Koska viime talvena varsin myöhään saatiin "Hiihtostadionille" pieni hyppymäki ja pujottelurata, ei vielä ehditty järjestää näissä lajeissa kilpailuja. Ensi talvena, kun päästään heti alkutalvesta harjoittelemaan, katsotaan, kuka hyppää pitemmälle ja kenellä on muuten hurjin pää lasketella mäkeä. Jos yhdistetyn kilpailu saa harrastajia, niin voidaan siinäkin paremmuus ratkaista samalla kertaa.

P. T.

Tehtaan maastajuoksukilpailut

pidettiin perjantaina toukokuun 14 p:nä Pallokentän maastossa. Sateisesta säästä huolimatta lähti yhteensä 31 kilpailijaa matkaan ja 29 juoksi kilpailun loppuun. Kilpailtiin 6:ssa eri sarjassa mieskohtaisesti sekä yleisessä ja ikämiesten sarjoissa joukkue tuloksesta osastojenvälisenä kilpailuna, jolloin huomioitiin 5 parhaan yhteisaika sarjaan katsomatta. Tulokset:

Joukkuekilpailu: 1) Konepajakoulu 1.24,47 (Salovaara, Jokela, Palomäki, Ojanen ja Setälä); 2) Konttori 1.31,43. Muut osastot eivät saaneet joukkuetta perille.

Yleinen sarja, matka noin 4,5 km: 1) Salovaara, E., Konepajakoulu, 15,54; 2) Jokela, H., s:n, 16,09; 3) Palomäki, M., s:n, 16,27; 4) Karjalainen, E., Konepaja, 16,48; 5) Viljanen, Kalevi, Valimo, 16,58; 6) Tuomi, E., Konttori, 17,09; 7) Ojanen S., Konepajakoulu, 17,18; 8) Salminen, P., Konepaja, 17,42; 9) Kanta-Oksa, R., s:n, 18,55; 10) Setälä, Lauri, Konepajakoulu, 18,59; 11) Pauli, Lars, Konttori, 19,14; 12) Nord, Uno, s:n, 22,17; 13) Haanpää, Kalevi, s:n, 22,56.

Ikämiehet, matka noin 4,5 km: 1) Tuominen, K., Konttori, 15,13; 2) Liljegren, Kauko, Kasa ja viim., 17,31; 3) Sepponen, A. J., Konttori, 17,50.

Yli-ikämiehet, matka noin 3 km: 1) Liljegren, Artturi, Rakennusos., 10,30.

Alle 19-vuotiaat, matka noin 3 km: 1) Rantanen, Urho, Konepajakoulu, 11,05; 2) Hellgren, Antti, s:n, 11,16; 3) Ojanen, Jukka, s:n, 11,20.

Alle 17-vuotiaat, matka noin 3 km: 1) Stenroos, R., Konepajakoulu, 9,55; 2) Liljegren, Aimo, s:n, 10,35;

3) Latva, Matti, Malliosasto, 11,02; 4) Laukkanen, E., Konepaja, 11,26; 5) Nikander, V., Liesi, 11,52.

Alle 15-vuotiaat, matka noin 2,5 km: 1) Tuominen, Raimo, 5,28; 2) Juutila, Voitto, Valimo, 5,45; 3) Sakala, Taisto, 5,53.

Aatamien juhla Eevoille.

Niin, Karkkilassa on muutamia huonoja tapoja niin Eevoilla kuin Aatameillakin. Toinen on se, että yleisö saapuu kaikkiin juhlatilaisuuksiin noin puoli tuntia määräämää myöhemmin ja toinen se, että juhlien järjestäjät antavat yleisölle periksi ja aloittavat vasta 15—30 minuuttia myöhästyneenä, näin totuttaen yleisöä jatkuvasti tähän huonoon tapaan.

Mutta yleisö ei myöhästynyt huhtikuun neljäntenä päivänä järjestetystä Aatamien juhlasta. Melkein ilmoitettuun aikaan alkoivat tehtaan torvisoittokunnan torvet soida herra A. Nygrenin johdolla. Alkupuheen, kanttori Soimelan johtaman tehtaan kamariorkesterin ja herra Lennon johtaman Aatamivartetin esitysten lisäksi esittivät Aatamit Eevojen ihastukseksi näytelmän ja kuvaelman, jonka eräs Aatameista, herra Tauno Oksanen, oli erikoisesti tätä tilaisuutta varten kirjoittanut.

Eivät olivat tilaisuuteen tyytyväisiä, josta osoituksena ovat seuraavat kiitoslaulut:

KIITOSLAULU AATAMEILLE.

Karkkilan miehet mainiommat,
rehdimmät ain on,
satapäisinä vartioivat
Eevojansa aina!
Täällä pojat pontevammat,
sorjat sopuisat,
aina aina aulihina,
neuvojansa antaa.
Aatami Högforsin tehtaassa
on omalla paikallaan,
järkevästi kohottaapi,
työn hän kunniaan.
Häll' on lämmin käsi, sydän,
into hehkuvin,
lempi lämpöisin.

Vakaana ja pystypäin
kuin luoto meressä
työnsä ääressä ain' seisoo
Karkkilan miesi vankka.
Voimakkaasti sydän sykkii,
rinnas' Aatamin,
valppahana puolustaapi,
Eevaansa hän aina.
Luomakunnan kruununa
on kaunein Aatami.
Kaihon ja kauneimman lempemme
ja laulumme hän saa.
Aatami, nimes uljahana
kanna pystypäin!
Meidän Aatami!

KIITOSLAULU AATAMEILLE.

Emännäksi Aatamille tulla tahtoisin,
emännäksi Aatamille tulla tahtoisin.
Kodin vaalijaksi, onnen antajaksi,
toivoisinpa, että kunnon vaimo olisin!

Kukon laulun kuultuani nousen vuoteesta,
kahvipannun liejelle mä ensin liidätän,
askareihin noihin, moniin päivän
töihin, kiinni tartun, kiinni tartun
oikein innolla.

Aamiaisen armaalleni kohta valmistan,
läskipaisti-perunoita, reikäleipä myös.
Annan vielä voita, ehkä silakoita,
piimätuopin, kaljapullon pöytään
lennätän.

Järjestyspä olla pitäis' kodissani ain'
puhtautta, puhtautta, se on a ja o.
Lautaset ja kannut, kasarit kuin pannut,
hyllyissä ja komeroissa aina paikallaan.

Näin minä laulan ja näin minä laitan
kun emännäksi saan.
Aatameille, Aatameille toden lausun vaan,
sen vain sanon jotta,
se on aivan totta,
ettei teistä emänniksi oisi ollenkaan.

Kodin hoito jalo taito Eevoilla vain on,
he vain saavat koneiston tään oikein
pyörimään. Taito se on siksi,
ett' siin' on oma niksi, jota eivät
Aatamitkaan oikein ymmärrä.

Onpa sentään Aatamikin oiva olento,
juhlan tään kun järjestivät Eevain iloksi.
Tässä me nyt teille,
Eevat Aatameille,
vilpittömän kiitoksemme laulemme näin.

MERKKIPÄIVIÄ.

60-vuotias.

Sorvaaja Juho Valfrid Manninen tulee 60 vuotiaaksi 5. 7. 48. Hän on syntynyt lohjalaisena. Siirtynyt isänsä mukana Karkkilaan noin 8-vuotiaana, ja 15-vuotiaana hän aloitti työnsä Högforsin Tehtaan "verstaassa" sorvin ääressä, jossa hän nykyin 33 vuoden perästä työskentelee.

Manninen kävi kuitenkin 21-vuotiaana Amerikoissakin töitä kokeilemassa viiden vuoden ajan, mutta sodan alettua näytti toimeentulo siellä vaikealta, joten hän lähti takaisin kotimaahan. Täällä hän on sitten työskennellyt samassa paikassa jatkuvasti yli 30 vuotta.

Amerikasta tuli noudetuksi vaimokin, vaikka olisi sen löytänyt täältäkin, koska hänkin on täältä Karkkilasta lähtöisin. Nykyään on Manninen toisen kerran naimisissa, ja lapsia on viisi, 2 tyttöä ja 3 poikaa. Aikonaan on Manninen harrastanut voimistelua, jopa nyky-

sen kaupunginjohtaja Frencellin johdolla, joka siihen aikaan oli harjoittelijana Högforsin Tehtaalla.

Kalastusinnostus oli vielä muutamia vuosia sitten suuri, mutta parin syksyisen epäonnistuneen retken jälkeen tuli päätös: ei enää koskaan, ja siinä hän on pysynytkin, vaikka entisiä kalansaaliita muistella näytikin silmissä innostus kiiltelevän.

50-vuotiaita.

Siivooja Tyyne Sofia Ståhl täyttää 50 vuotta 18. 8. 48 ja on aitoja U.L. Pyhäjärven tyttöjä. Rouva Ståhl on useaan otteeseen aivan lapsesta saakka ollut tehtaan eri toimissa ja vuodesta 1934 alkaen jatkuvasti. Leskenä kolmen lapsen kanssa on "jalkojen pitänyt ahkerasti kapsaa, jotta jokaisen suu on voinut napsaa."

Kasaaja Arvo Aleksanteri Himmelroos liesiosastolta täyttää 50 vuotta 7. 9. 48. Hän on syntynyt Pusulasta. Himmelroos tuli v. 1920 vakinaisesti tehtaan palvelukseen, mutta oli jo 2—3 vuotta sitä ennenkin poikasena työskennellyt samoissa liesihommissa. Perhettä on kertynyt vain vaimo ja tytär. Himmelroos on myös paikkakunnan painiurheilun uranuurtaja. Hän on m.m. ollut omin käsin valmistamassa painimattoa urheiluseuralle, koska sitä muuten ei saatu aikaan, ja on urheiluseura Sisun perustajajäsen. Palokuntamiehenä on Himmelroos myöskin tunnettu. Kalastusta hän on niinkään harrastanut omiksi tarpeiksi.

Seppä Aukusti Vilho Heinonen täyttää 50 vuotta 12. 7. 48. Syntyisin hän on paikkakunnan poikia. Heinonen tuli 5. 6. 15 tehtaan hiomoon, josta muutaman vuoden perästä siirtyi sepäksi, jossa toimessa on moukaria heilutellut jo n. 33 vuotta. Monet ovat ne tarvikeet, joita hänen kätensä kautta on punahekkuvasta raudasta moukarin avulla muovailtu.

Halonajuri Pekka Mölsä täyttää 50 vuotta 2. 8. 48. Hän on syntynyt Ruskealassa, josta hän siirtolaisena tuli tehtaan halkotarhaan. Perhettä on kertynyt vaimo ja 7 lasta, joten töitä on puskettava lujasti perheen elättämiseksi täällä vieraalla maaperällä.

Kirvesmiehes Eino Aleksanteri Ojanen täyttää 50 vuotta 8. 9. 48. Hän on syntynyt paikkakunnan poikia. Ojanen on useaan otteeseen työskennellyt tehtaan rakennusosastolla ja tuli viimeksi 5 vuotta sitten Helsingistä tänne takaisin entisiin tehtäviinsä. Hän on usean vuoden ajan ollut paikkakunnan valtionverolautakunnan jäsenenä.

Maatyömiehes Tuomas Tuovinen täyttää 50 vuotta 15. 8. 48. Hän on syntynyt Varpaisjärvellä, siis oikein "Savonmuassa". Hän on viljellyt maata Karkin tilan puitteissa jo 20 vuotta. Viime vuosina hän on ollut m.m. Karkkilan taksoituslautakunnan jäsenenä.

SALON VALIMO

50 VUOTTA

täyttää Aksel Hellsten Salon Valimolta 16. 8. 48. Hän on syntynyt Kiikalassa ja tullut yhtiön palvelukseen 1947.

Ins. Timgren kiinnittää ansiomerkin Horjanderin rintaan.

Juhani Vilhelm Horjander

saanut Suomen Leijonan Ritarikunnan ansioristin.

Tammikuun 23 p:nä klo 14 oli varastomies Juhani Vilhelm Horjander valmoineen kutsuttu johtokunnan huvilaan vastaanottamaan tasavallan presidentin hänelle suomen Suomen Leijonan Ritarikunnan ansioristin kunniakirjoineen. Kunniavieraan saavuttua puhui ins. Timgren hetken merkityksestä ja kiinnitti kauniin ansiomerkin Horjanderin rintaan. Tulevan elokuun 29 p:nä 75:tä syntymäpäiväänsä viettävä, yhtiötä 63 vuotta palvellut työnsankari otti kunnianosoituksen vastaan hartaannäköisenä ja kiittollisin mielin. Tämän jälkeen istuuduttiin kaunein kukkasin ja herkullisin kahvileivin katettuun pöytään ja muisteltiin menneitä aikoja erikoisesti juuri Horjanderin työn merkeissä.

Horjander tuli yhtiön palvelukseen valssipajaan jo 11-vuotiaana. Siltä ajalta on paljon sellaista kerrottavaa, jota nuorempi polvi kuuntelee ihmetellen. Valssipajasta hän siirtyi valimoon ja konepajaan ja myöhemmin lauta- ja halkotarhojen varastomieheksi. Horjanderilta on aina riittänyt paljon aikaa myös vapaille harrastuksille, varsinkin musiikille. Hän on kuulunut n. 55 vuotta torvisoittokuntaan ja laulukuorot ovat hänessä omistaneet hyvän basson. Palokunta on myös lähellä Horjanderin sydäntä. Mutta työ on yhä edelleenkin kaikkein tärkein. Reipaskäyntisenä ja hyväntuulisena näemme hänen päivästä toiseen liikkuvan työmaillaan. Horjander uskoo vahvasti, että se on ollut musiikki, joka hänelle on antanut pitkän iän ja iloisen mielen.

MERKKIPÄIVIÄ.

75 vuotta täytti toukokuun 3 p:nä eläkevanhus Antti Kärkkäinen. Hän tuli yhtiön palvelukseen marraskuussa v. 1908 hevosmieheksi maanviljelysosastolle. Senjälkeen hän oli kartonkitehtaassa, puuhiomossa ja ulkotöissä ja siirtyi v. 1942 eläkkeelle.

75 vuotta täytti toukokuun 6 p:nä eläkevanhus Aaro Sutinen. Hän tuli yhtiön palvelukseen v. 1906. Suurimman osan palvelusajastaan Sutinen on ollut höyrylaitoksella sekä lämmittäjänä että pannunhoitajana. Eläkkeelle hän siirtyi v. 1940.

70 vuotta täyttää heinäkuun 21 p:nä satamayövahti Heikki Kauhanen. Hän aloitti yli 40 vuotta kestäneen palveluksensa maanviljelysosastolla. Senjälkeen hän on ollut useillakin osastoilla, mutta satamassa kuitenkin pisimmän osan työajastaan.

60 vuotta täyttää elokuun 18 p:nä virkailijain saunan saunottaja Johanna Parviainen. Hän tuli huhtikuussa v. 1939 nykyiseen työhönsä.

HALLAN TEHTAAT

Välähdyksiä Hallan Visan 50-vuotistaipaleelta.

V. 1898 perustivat muutamat urheiluun innostuneet miehet Hallaan urheiluseuran, jolle aluksi annettiin nimeksi Hallan VPK:n voimistelu- ja urheiluseura. Perustajista mainittakoon mm. Armas Staven, Ole Eriksen, Hilmer Andersen, Matti Ukkola, Johan Johansen, Janne Kosonen, Selim Andersen, Georg Larsson, Lennart Tuhkanen, Emil Muuni, Einar Andersen, Kalle Johansen, Oskar Sandström, Reino Muuri ja Viktor Rosvall. Aluksi oli ainoana urheilumuotona voimistelu, jota harjoiteltiin kansakoululla kasööri Blomin ohjauksella. Vasta v. 1901 otettiin yleisurheilu ohjelmaan. Samana vuotena valmistui myöskin seuratalo, josta seura sai uuden harjoitushuoneiston.

Vuonna 1903 mainitaan saavutetun ensimmäisiä voittoja eri urheilulajeissa ulkopuolella Hallan. Silloin oli näet Inkeröisissä yleiset urheilujuhlat, joissa hallalaisista kunnostautui Ole Eriksen, joka voitti molemmin jaloin suoritettun korkeushypyn tuloksella 165 sm, sekä sijoittui 10-ottelussa kolmanneksi. Samoissa kilpailuissa voitti vielä hallalainen Selim Andersen visapallon heiton. Ensimmäisistä telinevoimistelijoista ansaitsee tulla mainituksi Emil Muuri, joka vuosisadan alussa tunnettiin varmana palkintomiehenä.

Vuosina 1909—10 oli toiminnassa hiljainen kausi, joka johtui siitä, että naapurisaarille Tiutiseen ja Pyötiseen oli perustettu kaksi uutta urheiluseuraa, joten monet jäsenistä liittyivät oman saarensa seuroihin.

Yleisurheilun kannalta katsoen eivät olosuhteet ole kehuttavat tällaisella kalliolla saarella kuin Halla on. Siispä jo silloisten seuramme jäsenten oli hakeuduttava harrastamaan sellaisia urheilumuotoja, joita voitiin harjoittaa sisällä. Tällainen urheilumuoto on esim. paini, joka otettiin ohjelmaan v. 1902 ja josta olikin myöhemmin kehittyvä saaren pääurheilumuoto. Painille antoi alkusysäyksen Helsingin Pontistajista Hallaan muuttanut Viktor Lindqvist, joka painissa oli sen ajan nimimiehiä.

V. 1911 seuran toiminta huomattavasti vilkastuu. Seuran johtoon tulee urheilukärpäsen puremia miehiä sellaisia kuin Ville Vihtonen, Rainer Andersen ja monet muut. Määrätään mm. erityinen painin johtaja, joksi tuli Olov Hansen. Hän sai melkein rajattomat valtuudet painin ja varsinkin järjestyksen kohottamiseksi seurassa. Mainittakoon, että hän määräsi sakon mm. tupakoimisesta harjoitushuoneustossa, ja sakko oli 50 penniä silloista rahaa. Sakkorahat käytettiin vastaperustetun tapaturmakassan kartuttamiseksi. Näihin ai-

koihin otettiin ohjelmaan myöskin poikapaini, jota johti opettaja Alhojärvi. Poikapainijoiden kärkepään "miehiä" olivat siihen aikaan Väinö Ylönen ja Topias Hänninen, joista myöhemmin kehittyikin huomattavia tekijöitä tällä alalla.

Painin ohella harrastettiin myöskin ampumista. V. 1909 Hallan työläiset ostivat keräämillään rahoilla kiertopalkinnoksi komean sarven, josta sitten kilpailtiin pari vuosikymmentä. Ampujista mainittakoon Nestor Huuskonen, Kalle Javanainen ja myöhemmin Yrjö Hannelin, Rainer Andersen ja Anselm Heikkilä.

V. 1913 otettiin ohjelmaan myöskin naisten voimistelu, joka siitä lähtien onkin ollut ohjelmassa jatkuvasti.

Tukholman olympialaiset v. 1912 antoivat lisää vauhtia seuramme toiminnalle. Harjoiteltiin ahkerasti ja yhä määrätietoisemmin. Ja niinpä alkaakin seuraavina vuosina tulla seuralle yhä enemmän urheiluvoittoja Kymenlaaksossa ja koko maata käsittävissä kilpailuissa. Lähetettiin yhä uusia miehiä kilpailumatkoille ja seuran palkintokaappi alkoi saada täydennystä. Mainittakoon Ivar Hillon ja Urho Lappalaisen nimet tässä yhteydessä, jotka molemmat olivat painijoita, mutta pärjäivät myös muissa urheilulajeissa.

V. 1914 alkanut ensimmäinen maailmansota ja sitä seuranneet vuodet ovat seuramme toiminnassa hiljaista aikaa, joskaan toiminta ei kokonaan päässyt sammumaan.

V. 1916 toimi seuran johdossa edelleen Rainer Andersen. Tämä vuosi oli edelleenkin painijoille menestyksen aikaa. A. Tanttu, T. Hänninen, O. Hansen, T. Paukkonen, T. Kerttula ja V. Ylönen, — nämä nuoremman polven edustajat alkoivat jo kohottaa seuran mainetta hyvillä urheilusuorituksillaan. Kuten jo mainittiin, ei seura sotavuosina kuitenkaan päässyt normaalisesti kehittymään. Ja vaikeaa oli eteenpäin meno vielä itsenäisyytemme ensimmäisinä vuosinakin, mutta toimintaa pidettiin joka tapauksessa hiljalleen vireillä.

Vuosina 1923—24 alkoi toiminta jälleen piristyä. V. Ylönen, T. Hänninen ja T. Luoto olivat edelleenkin seuramme parhaat nimet.

Käännekohtaksi seuramme elämässä muodostui vuosi 1925. Silloin tapahtui ikäänkuin seuran uudesti syntyminen. Entisen Hallan VPK:n voimistelu- ja urheiluseuran nimen jälkeen liitettiin sama "Visa" ja tästä lähtien seura on kantanut nimeä Hallan Visa, jolla nimellä se on parhaat laakerinsa niittänyt. Seuraa johtivat edelleen V. Vihtonen ja R. Andersen.

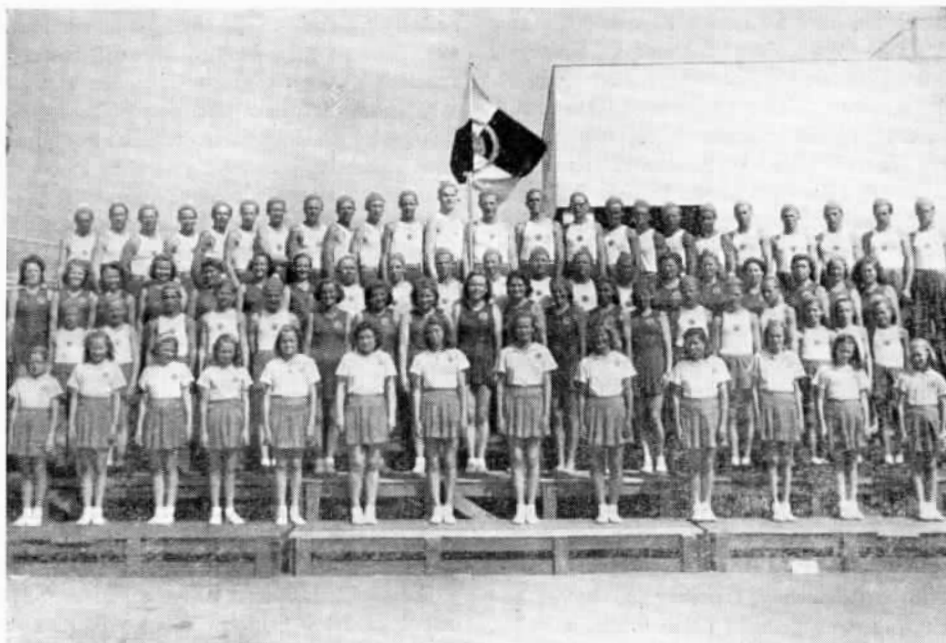
Kuva seuran alkuajoilta.

Painijoukkue v. 1929.

Visan kuuluja painijoita kahden vuosikymmenen takaa: T. Luoto, A. Sihvola (Amsterdamin olympialaisten hopeamitali-mies), V. Ylönen ja R. Olsen.

Suomen Suurkisoihin osallistui Visa näin komealla joukolla.

Nykyinen johtokunta. Eturivissä vasemmalta: Toivo Länsimies, Emil Wecksten (puheenjohtaja), Hjalmar Gustafsson ja Rainer Mäkinen. — Takarivissä: Aulis Räsänen, Aira Pöntinen, Selim Pajula, Olavi Anttila ja Viljo Roos.

Nuorta urheilijapolvea astuu nyt yhä runsaammin esiin. Hännisen, Ylösen ja Luodon lisäksi mainittakoon nimet sellaiset kuin R. Olsen, Aug. Sihvola, O. Halonen, Hj. Gustafsson, K. Jansson, A. Salonen, I. Räisänen, E. Grönlund ja Asser Olsen. Yhä enemmän alkaa paini saada jalansijaa seuran toiminnassa. Piirin mestaruuksia sekä voittoja kansallisissa ja kansainvälisissä kilpailuissa alkaa tulla yhä runsaammin. V. 1928 tuo Aug. Sihvola Amsterdamin olympialaisista kotiin hopeamitalin. Myöskin toinen mies, Emil Wecksten, joka jo silloin oli seurassamme, oli valittu maamme edustajaksi olympialaisiin, mutta hän ei päässyt sinne lähtemään työesteiden takia. Hänestä sai seuramme painiohjaajan ja kehitys tässä urheilulajissa kasvaakin yhä. Painijoukko suurenee ja niinpä vuosina 1930 ja siitä eteenpäin voikin seura jo lähettää 10—25 miestä edustustehtäviin, piirin mestaruuskilpailuihin sekä kansallisiin ja kansainvälisiin kilpailuihin.

Maamme värejä maaotteluissa puolustivat useaan otteeseen Aug. Sihvola ja E. Wecksten. Myös O. Halonen oli mukana maaottelussa Viroa vastaan v. 1930. Mainittakoon, että v. 1931 toivat poikamme kotiin kokonaista 10 piirin mestaruutta sekä neljä toista ja kaksi kolmatta tilaa. E. Wecksten ja O. Halonen olivat myöskin tämän vuoden Suomen mestareita, mutta Aug. Sihvola sai tällä kertaa tyytyä toiseen tilaan, joskin voitti vapaapainimestaruuden.

Vuosina 1932—33 järjestettiin seuraottelut Halla—Tiutinen ja Halla—Viipurin Voimailijat. VV oli Suomen parhaita painiseuroja ja sitä kunniakkaampi olikin Visan voitto tästä kuuluisasta seurasta 1933.

V. 1935—36 alkavat nuoremman polven edustajat näyttää mainetta Visalle. Hj. Gustafsson voitti silloisen maaottelumiehen Sven Lindqvistin ja Esko Hjelt tuli Suomen mestariksi ja Vilho Pulkkinen valtasi toisen tilan vapaapainimestaruuskilpailuissa. Mainittakoon, että v. 1936 edustivat painijat seuraamme ulkopuolisissa kilpailuissa 66 kertaa.

V. 1937 Esko Hjelt tuli toiseksi Suomen mestaruuskilpailuissa ja oli mukana maaottelussa Viroa vastaan, jossa sai kunniapalkinnon parhaana suomalaisena painijana. Samana vuonna oli painiottelu Kymenlaakson ja Viipurin piirien välillä, jossa Kymenlaaksoa edusti Visasta seitsemän miestä. Ottelun voitti Kymenlaakso. Merkintöjen mukaan saavuttivat poikamme v. 1937 kaikkiaan 37 ensimmäistä, 23 toista ja 12 kolmatta palkintoa.

Seuran v. 1938 täyttäessä 40 vuotta sai se yhtiön avun turvin hankituksi lipun, jonka pohjaväreinä ovat Kymenlaakson värit musta ja valkoinen. Keskellä on seuran merkki kullankeltaisen seppeleen ympäröimänä. Lippuun on lisäksi ommeltu seuran perustamisvuosi 1898. V. 1938 pidetyillä voimistelujuhilla saikin seura marssia oman lippunsa perässä. Samana vuonna jatkoi seura voittojensa sarjaa. Yhä uusia nuorukaisia astuu esiin edustustehtäviin. Näistä mainittakoon M. Laine, T. Malin, A. Schaaf, R. Härmä, M. Ahde, T. Lempinen ja V. Roos. Maaotteluedustajina olivat Hjelt ja Lempinen, kun taas kotimaan kilpailuissa V. Roos, T. Malin ja E. Wecksten pitivät huolen Visan maineesta.

Vuosi 1939 aloitettiin edelleenkin suuren innostuksen vallitessa. Hallan Tehtaat olivat järjestäneet erikoisen

painihuoneen, jossa entistä paremmin olisi ollut tilaisuus harjoitteluun, ja olympiavalmistelut niin täällä kuten muuallakin pantiin kovaan vauhtiin. Kevätkausi saatiinkin harjoitella ja kilpailla rauhassa, mutta syksyn tullen tartuttiin toisiin toimiin. Syyskuun alussa sytyi toinen maailmansota ja mitä pitemmälle syksy kului, sitä uhkaavammalta näytti sota meidänkin kohdaltamme. Yhä useampia miehiä kutsuttiin aseisiin, joten rauhanaikaiset kilvat jäivät toisarvoisiksi. Marraskuun viimeisenä päivänä tapahtui sitten se, mitä tosin oli pelätty, vaikkei oltu uskottu mahdolliseksi. Silloin putosivat ensimmäiset pommit paikkakunnallemme ja koko kansa yhtyi suureen voimainkoetukseen, josta palkintona oli vapaus.

Uhreita ei sota Visankaan kohdalla mennyt. Artturi Mäkinen, seuramme parhaita voimistelijoita, sai sankarikuoleman Kannaksen partiotaiteluissa ja nuori rehti painija Arvo Ahde kaatui Viipurin lahdella aivan sodan loppupäivinä. Nämä miehet, kuten monet muutkin, joiden uran kohtalo katkaisi ennen aikaan, täyttivät velvollisuutensa tosiurheilijan tavoin viimeiseen saakka ja heidän antamansa uhrin ansiosta voivat toiset palata kilpakentilleen rauhan tultua. Kunniat kaatuneille.

Kesällä v. 1940 järjestettyihin kaatuneiden urheilijain muistokilpailuihin osallistui seurastamme viisi miestä.

Vuoden 1941 suurimmaksi urheilutapahtumaksi muodustuivat Hallassa maaliskuun 1—2 p:nä yhdessä Poppinien Ponnistuksen (TUL) kanssa järjestetyt Suomen painimestaruuskilpailut, joihin osallistuivat molempien liittojen parhaat voimat. Mestaruudet olivat niissä tiukassa. Omasta seurastamme V. Roos sijoittui neljänneksi sarjassaan.

Vuosista 1941—42 ei seuramme toiminnassa ole paljon kerrottavaa. Asekuntoiset miehet olivat jälleen tärkeämissä tehtävissä. Maaliskuun loppupuolella 1942 saivat muutamat rintamalla olevat urheilijamme lomaa ja Visa naapuriseurojen Poppinien Ponnistuksen, Sunilan Sisun ja Tiutisen Pyrinnön kanssa sai järjestettäväkseen Hallassa Saksa—Suomi maaottelukarsinnat. Näistä kilpailuista lahjoitettiin tulot urheilijainvaliideille. Tämän jälkeen seurasi 2½ vuotta kestänyt tauko, jonka aikana painijamme kuitenkin osallistuivat armeijan ja Suomen mestaruuskilpailuihin. Vilho Roos voitti armeijan mestaruuden v. 1943 ja SPL:n mestaruuden 1946. Martti Laine taas voitti Suomen mestaruuden vapaapainissa 1943 ja 1945. Nykyisistä painijoistamme mainittakoon edelleen Vilho Roos, M. ja E. Laine, Koposen veljekset, P. Montonen, T. Pönkä, Erkki Wecksten ym., joiden tehtävänä on tällä hetkellä pitää huolto seuramme maineesta painiseurana sekä samalla nuoremman polven kasvattamisesta.

Edellä on puhuttu Visasta yksinomaan painiseurana. Joskin Visa laajemmissa piireissä tunnetaan lähinnä painiseurana painijoittensa ansiosta, olisi suuri vääräryys, jos unohtaisimme hiihdon, tuon vanhimman urheilumuodon.

V. 1911—15 pidettiin joka talvi useita hiihtokilpailuja ja aina jäällä. Mitään suurempaa kantavuutta ei kuitenkaan näillä kilpailuilla ollut, sillä tämän jälkeen ei seuran aikakirjoissa ole hiihdosta mainittu puoleentoista vuosikymmeneen. V. 1930 mainitaan jo yhden

miehen osallistuneen Suomen mestaruuskilpailuihin ja samana vuonna on myöskin järjestetty ukko- ja poikamiesten välinen hiihto, jonka ukot voittivat. Tämä kilpailumuoto on vielä nytkin Visan ohjelmassa. Joka talvi iskevät ukot ja pojat yhteen ja kummallakin on voittoja tilillään, ukkomiehillä kuitenkin enemmän.

V. 1932 alkoivat ns. neljän seuran hiihdot Kotkan Innon, Puskurien, Mussalon Oraan ja Hallan Visan välillä. Sääntöjen mukaan piti kiertopalkinnon saajan voittaa kolmena talvena peräkkäin tai viisi kertaa kaikkiaan. Tähän aikaan mainitaan Visan parhaista hiihtäjistä V. Volanen, T. Suortti, A. Veijalainen ja A. Riivari.

V. 1935 hiihtäjämme pärjäivät niin hyvin, että voittivat Salpausselän kiertopalkinnon 50 km hiihdossa.

Seuraavana vuotena järjestettiin kansalliset hiihtokilpailut hiihtoharrastuksen elvyttämiseksi. Salpausselän hiihtoihin osallistui seurastamme kuusi miestä, nim. Viljo Sipilä, A. Veijalainen, M. Hyypä, V. Volanen, T. Vuori ja T. Viikari ja nyt poikamme saavuttivat kolmannen tilan seurojen välisessä 50 km hiihdossa. Mieskohtaisesti sijoittui parhaiten V. Sipilä, tullessa kuudenneksi. Hän sai myöskin mestariluokan hiihtomerkin, kun taas T. Vuori ja A. Veijalainen saivat I luokan hiihtomerkin. Sipilä osallistui myöskin Ounasvaaran kilpailuihin tullessa neljänneksi.

V. 1937 V. Sipilä, T. Vuori ja V. Koskela toivat jälleen Salpausselän kiertopalkinnon kotiin, Suomen mestaruuskilpailuissa Kajaanissa A. Veijalainen voitti ikämiesmestaruuden, samoin piirin mestaruus tuli hänen nimiinsä. Kaikkiaan hiihtäjämme saivat talven kuluessa 6 ensimmäistä, 5 toista ja 5 kolmatta palkintoa. V. 1938 olivat Salpausselällä jälleen mukana Vuori, Sipilä ja Veijalainen ja Suomen mestaruuskilpailuissa samat miehet. V. Sipilä sai nyt ikämiesmestaruuden.

Seuraavana vuotena olivat Hiihtoliiton järjestämällä kurssilla Sipilä, Vuori ja Sulo Suntio. Järjestettiin jälleen omat kansalliset kilpailut, Suomen mestaruuden 50 km:llä voitti Tauno Vuori, Koskelan ja Törösen ollessa 6:s ja 7:s. Sipilä voitti ikämiesmestaruuden ja nuorten sarjassa Sulo Suntio tuli toiseksi. Olihan siinä saalista yksien mestaruuskilpailujen osalle. Mutta suurimmaksi tapaukseksi Visalle muodostuivat kuitenkin Salpausselän kilpailut. Mukana olivat Törönen, Koskela, Sipilä ja Veijalainen. Heidän mainion hiihtonsa ansioista Salpausselän komea 50 km:n kiertopalkinto tuli lopullisesti Visan haltuun. Tämä kiertopalkinto oli kierreillyt aikaisemmin ympäri Suomea eri seurojen voitaessa. Se onkin nyt palkintokokoelmamme arvokkaimpia aarteita.

Vielä kävivät poikamme tämän hiihtokauden aikana Ruotsissa Bodenissa ja Sundsvallissa. Luokkamerkkejä talven hiihtojen perusteella tuli seuraamme T. Vuorelle mestarimerkki, Koskelalle, Sipilälle, Suntiolle ja Töröselle I luokan sekä Hakkaraiselle, T. Koskelalle, R. Koskivirrälle ja A. Veijalaiselle II luokan hiihtomerkit.

Tähän kunniakkaaseen vuoteen loppuukin Visan hiihtovoittojen sarja. V. 1941 voitti Visa vielä Karjalan Hiihtojen seurojen välisen kiertopalkinnon 30 km:llä, mutta muuta mainittavaa ei ehtinyt tapahtua.

Sotien jälkeen ei hiihto keskuudessamme ole vielä jaksanut nousta läheskään aikaisemmalle tasolle. En-

Naisvoimistelujoukkue v. 1916.

tiset hyvät hiihtäjät ovat jo siirtyneet katsojien joukkoon ja uusi polvi ei vielä ole ehtinyt nousta tätä voitojemme sarjaa jatkamaan.

Kuten alussa mainittiin, alkoi Visan toiminta voimistelun ja urheilun merkeissä. Myöhemmin voimistelu on jäänyt vähemmälle, joskin sitä on harjoitettu muiden urheilumuotojen pohjakunnan ylläpitäjänä.

V. 1947 järjestetyt Suomen Suurkisat antoivat uutta vauhtia myöskin voimistelun harrastukselle Visassa. Kisoja varten harjoiteltiin ahkerasti koko talvi ja, mikä parasta, harrastus ei sammunut kisojen jälkeenkään, vaan nykyisin innostus on yhä kasvamassa ja voimisteluharjoitukset niin miesten kuin naistenkin keskuudessa ovat täydessä käynnissä. Samoin on pikku tytöt ja pojat saatu runsaslukuisasti mukaan.

Yleisurheilusta ei seuramme toiminnassa ole paljon sanottavaa. Meillä ei ole mahdollisuuksia siihen kunnollisen urheilukentän puuttuessa eikä saarellemme voida sellaista rakentaakaan.

Jalkapalloa pelataan kesäisin sen verran, että piirin jalkapallo-otteluissa on joskus saavutettu kärkitiloja, jopa mestaruuksiakin.

Näissä puitteissa on Visa nyt tullut toimineeksi puoli vuosisataa. Tähän aikaan on mahtunut paljon voittoja ja menestystä, kuin myöskin tappioita ja vastoinkäymisiä.

Monet miehet ja naiset ovat ahertaneet koko parhaan elämänsä ajan vapaa-aikansa uhraten ja vaivojansa säästämättä seuramme hyväksi, kuka aktiivi-urheilijana, kuka tas toimihenkilönä. Heidän työnsä varassa on Visa jatkanut toimintaansa nuorisomme kunnan kohottajana ja seutumme urheiluelämän tukipylväänä, silloinkin kun nuoremmat seurat ovat lakanneet olemasta. Näitä henkilöitä Visa on muistanut kutsumalla heidät kunniajäsenikseen ja antamalla heille seuran kultaisen merkin. Tähän mennessä on kunniajäseniksi kutsuttu:

lautatarhanhoitaja Emil Mikkola	v. 1911,
herra E. Seppä	v. 1914,
ostopäällikkö Rainer Andersen	v. 1935,
montttööri Ville Vihtonen	v. 1935,
dipl.ins. Lauri Kanto	v. 1936,
työnjohtaja Arvo Tapola	v. 1938,
työnjohtaja Topias Hänninen	v. 1945,
palopäällikkö Emil Wecksten	v. 1945.

Paljon on niitä, joiden palkinnoksi jää vai tietoisuus hyvin suoritetusta työstä. Kannustakoon heitä usko siitä, ettei heidän työnsä ole mennyt hukkaan, vaan että he ovat sen kautta olleet mukana paikkakuntamme ja koko maamme urheiluelämää edistämässä.

Viisikymmenvuotisjuhliiaan vietti Visa 6.5.-48 Hallan Seuratalossa. Jo edellisenä iltana oli järjestetty jäsenillanvietto, johon oli kutsuttu seuran entiset ja nykyiset jäsenet. Olipa sellaisiakin mukana, jotka olivat olleet seuraa perustamassa. Ilta kului rattoisasti menneitä muistellen, samalla kun saatiin nauttia seuran tarjoamat hyvät pullakahvit, kannallispukuisten visattarien huolehtiessa tarjoilusta.

Helatorstana oli sitten 50-vuotisjuhla, johon oli tullut entisiä ja nykyisiä visalaisia sekä muita kutsuvieraita Hallan Seuratalo ääriään myöten täyteen. Juhla alkoi avajaismarssilla ja kauniilla lipputervehdyksellä, minkä jälkeen T. Länsimies lausui kutsuvieraat tervetulleiksi, samalla kiittäen entisiä Visan jäseniä siitä työstä, mitä he seuran hyväksi ovat tehneet, samoin eri seurojen edustajia siitä rehdistä kilpailuhengestä, joka on vallinnut Visan ja eri urheiluseurojen välillä, sekä edelleen Halla Oy:n johtoa siitä tuesta, jota Visa on osakseen saanut koko 50-vuotisen olemassaolonsa aikana. Tämän jälkeen Hallan soittokunta soitti muutamia kapaleita. Visan tyttö-, poika- ja naisvoimistelijat esittivät voimistelua, saaden osakseen suurta suosiota. Katri Suorannan tilaisuutta varten kirjoittaman juhlarunon lausui A. Heijari. Sitten seurasi ohjelmassa tanssiesityksiä, joista naisten esittämä unkarilainen tanssi erikoisesti viehätti yleisöä. Hallan Mieskuoron laulettua piti kansanedustaja Urho Saariaho voimakashenkisen juhlapuheen, jossa hän korosti liikuntakasvatuksen merkitystä nuorisolle ja koko kansalle, ja lausui tunnustuksen sanoja Hallan Visalle sen puolivuosisataisesta arvokkaasta työstä urheilun hyväksi. Visan naiset esittivät vielä kauniin menuetin, jonka jälkeen nähtiin Visan jäsenten esittämänä Kiven näytelmä "Yö ja päivä".

Vapaan sanan aikana esitettiin juhlivalle seuralle lukuisia onnitteluja. Näistä mainittakoon majuri B. Weckman'in onnittelut yhtiön puolesta, jolloin samalla lausuttiin parhaat kiitokset Visan menestyksellisestä työstä urheilun hyväksi paikkakunnalla. Majuri Weckman ilmoitti, että yhtiö on päättänyt lahjoittaa seuralle juhlapäivän kunniaksi kiertopalkinnon, jonka säännöt laaditaan myöhemmin. Vielä puhuivat turvallisuustarkastaja Paul Andersen, ins. Tuominen ja monet muut onnitellen ja muistellen entisiä Hallan Visassa olo-aikojaan. Sähkeitä oli saapunut useita kymmeniä läheltä ja kaukaa, joissa entiset hallalaiset tahtoivat muistaa nyt 50 vuotta täyttäneitä entistä seuraansa.

Kaikin puolin onnistunut ja arvokas juhla päättyi yhteisesti laulettuun Maamme-lauluun. Juhla jätti pyryvän muiston kaikkiin läsnäolleisiin.

L.

Älä puhu silloin, kun olet vihoissasi. Älä arvostele äläkä tuomitse kaikkea. Älä pidä tuolin kitinää ukkosen jyryinä. Ole ankara itsellesi ja lempeä toisille.

L u i s c i u s .

TUONEN SATOA.

Eläkeläinen Mikko Salmela kuoli 13. 3. 48. Hän oli syntynyt 18.6.1872. Yhtiön palvelukseen hän tuli 19.10.22 ja siirtyi eläkkeelle 1.12.42. Lähinnä jäivät vainajaa suremaan vaimo ja lapset perheineen.

Eläkeläinen Juho Heiskanen kuoli 17.3.48. Hän oli syntynyt 5.6.1869. Hallan tehtaitten palvelukseen hän tuli 7.5.1903 selluloosatehtaalalle, jossa työskenteli eri osastoilla 15.3.39 saakka, minkä jälkeen joutui eläkkeelle. Vainajaa jäivät lähinnä suremaan vaimo ja lapset perheineen.

Eläkeläinen Sofia Linjamäki kuoli 22.3.48. Hän oli syntynyt 24.5.1880 Kymissä. Palveltuaan Hallan lautatarhalla ja lautatarhan palvartijana noin 23 vuotta, hän 16.3.40 siirtyi eläkkeelle.

Eläkeläinen Maria Lanki kuoli 29.3.48. Hän oli syntynyt 8.12.1867 Vehkalahdella. Yhtiön Jumalniemen sahalle kimmennatojaksi hän tuli v. 1902, jossa palveli yhteensä n. 23 vuotta. Viimeiset neljä vuotta kuorijana sahassa. Poismennyt vanhusta jäivät lähinnä suremaan lapset perheineen.

MERKKIPÄIVIÄ.

80-VUOTIAITA.

Ent. sahatyöläinen Karoliina Kettunen täyttää 80 vuotta 24.7.48. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1885, työskennellen pääasiassa lautatarhalla ja sahan puolella erilaisissa tehtävissä, kunnes 48 vuotta yhtiötä uskollisesti palveltuaan v. 1933 siirtyi eläkkeelle.

Ent. raamisahuri August Lindfors 15.8.48. Hän on syntynyt Joutsassa ja tuli 15.3.1893 Hallan sahalle, jossa työskenteli aina vuoteen 1929. Tämän jälkeen hän vielä oli vahtina n. 11½ vuotta, kunnes 30.6.41 siirtyi eläkkeelle. Hänen on yksi yhtiön vanhoja ja uskollisia työntekijöitä, sillä palvelusvuosia on kertynyt kaikkiaan 48.

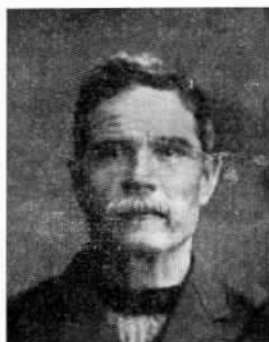
Ent. karräjä Aksel Hietanen 21.9.48. Yhtiön palvelukseen hän tuli kesällä 1905, ensin päivätoihin, josta myöhemmin siirtyi rasamentille karräjäjäksi ja karräjäjen etumieheksi. Kun sairaudet alkoivat vaivata, lopetti Hietanen työskentelyn ja siirtyi syksyllä v. 1930 eläkkeelle.

75-VUOTIAS.

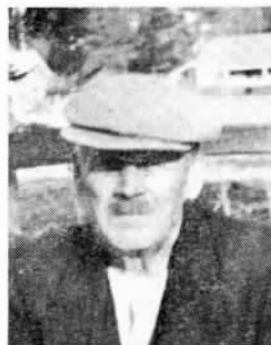
Rasvaaja Juho Leppänen 11.8.48. Yhtiön palvelukseen hän tuli 15.5.1920. Työskenneltyään ensin raamisahurina hän siirtyi lautatarhan puolelle, josta myöhemmin siirtyi sahan puolelle rasvaajaksi, missä toimessa edelleenkin on.

70-VUOTIAITA.

Eläkeläinen Sigrid Lukkarinen 21.7.48. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1913 selluloosatehtaan pesuosastolle. Työskenneltyään eri osastoilla hän oli viime vuodet, ennen eläkkeelle siirtymistään, joka tapahtui 15.7.38, arkin vastaanottajana.

August Lindfors.

Juho Leppänen.

Aksel Pohjavirta.

Matti Viinikainen.

Ent. raamisahuri Aksel Pohjavirta 4. 8. 48. Hän on myös eräs vanhoja yhtiön työntekijöitä, sillä palvelusvuosia hänellä on kaikkiaan 49. Yhtiön Jumalniemen sahalle hän tuli jo 11-vuotiaana kimmennajittelliksi. Raamisahurina hän oli yli 30 vuotta ja viimeiset vuodet tapulioimiskoneitten remonttimiehenä, kunnes 31. 5. 39 siirtyi eläkkeelle. Pohjavirran harrastuksista mainittakoon, että hän on kuulunut monet vuodet raittiusseuraan sekä Jumalniemen sekakuoroon. Österängissä on oma rakentama mökki ja pieni maatilkku, joita nykyisin hoitelee. Joskus huvikseen narrailee vielä ongella kalaakin.

60-VUOTIAITA.

Penkkipuuseppä Matti Viinikainen 19. 7. 48. Ensimmäisen kerran hän tuli yhtiön palvelukseen v. 1902 Jumalniemen sahalle, josta v. 1913 siirtyi Hallan puolelle. Palveltuaan täällä n. 3 vuotta hän muutti "taloa", kunnes v. 1931 tuli takaisin yhtiöön, jossa edelleenkin työskentelee rakennusosastolla penkkipuuseppänä. Vapaa-aikansa viettää Viinikainen kokonaan opiskelun ja taiteen parissa. Näyttämötaide on ollut hänellä "kärpäsenä". Työväenopistossa hän harrastaa lausuntaa, sielutiedettä, valtio- ja yhteiskuntaoppia sekä keskusteluoppia. Kirjallisuudesta lähinnä elämäkerrat ja matkakirjallisuus ovat mieluista lukemista. Hänen mielikirjailijoistaan mainittakoon Tolstoi, Dostojevski, Lagerlöf, Dickens ja Scott. Viinikainen on harras kristitty ja kirkon ystävä. Hän haluaakin lähettää lehden lukijoille seuraavan viestin:

"Antakaa Jumalan äänen puhua Teille kaikille. Avat-

kaa sydämenne, kun hän Teitä kutsuu. Hän antaa Teille rauhan tässä elämässä ja vielä enemmän: Hän antaa Teille iankaikkisen elämän toivon, Hänen rakkaan poikansa, meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta."

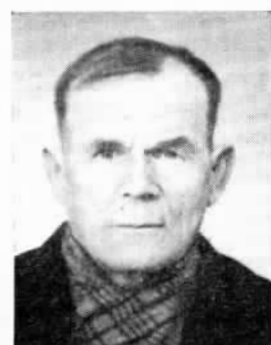
Ent. sahanhoitaja Otto Sipilä 4. 8. 48. Yhtiön palvelukseen hän tuli 2. 5. 1910 Hallan lautatarhan konttoriin, josta kolmen vuoden kuluttua siirtyi Jumalniemen konttoriin. Sahanhoitajaksi Jumalniemeen hänet nimitettiin v. 1920, jota tointa hyvällä menestyksellä hoiti aina vuoteen 1935, jolloin Jumalniemen saha lopetti toimintansa. Tämän jälkeen hänet oikeastaan siirrettiin eläkkeelle, mutta kun yhtiö omistaa Jumalniemessä suuren määrän asuinrakennuksia, hoitaa hän edelleen siellä kaikki juoksevat asiat, jotka talonisännöitsijälle tavallisesti kuuluvat. Sahanhoitaja Sipilä on aikoinaan kuulunut vaalilautakuntaan sekä Jumalniemen kansakoulun johtokuntaan. Nuorempana hän oli innokas metsämies ja harrastaa nykyään puutarhahoitoa ja käy joskus kalassa.

Ent. lautatarhan työläinen Iivari Piiparinen 13. 8. 48. Hän on syntynyt Kymissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 2. 5. 1921. Työskenneltyään yhtiön eri lautatarhoilla n. 25 vuotta hän viime vuonna terveydellisistä syistä oli pakotettu lopettamaan työnteon ja siirtyi eläkkeelle.

Kirvesmies Adam Ollikainen 10. 9. 48. Yhtiön rakennusosastolle hän tuli 26. 6. 47 ja työskentelee siellä edelleenkin.

Otto Sipilä.

Iivar Piiparinen.

Adam Ollikainen.

Albert Korjus.

Sahatyöläinen Emma Redsvén 23. 7. 48. Yhtiön palvelukseen hän tuli sahalle kimprien vastaanottajaksi 1. 10. 1935, mitä työtä edelleenkin tekee.

Jalostustehtaan työläinen Hilja Sipiläinen 9. 8. 48. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 22. 6. 1922, ensin lautatarhalle, josta vuonna 1944 siirtyi jalostustehtaal- le, missä edelleenkin työskentelee.

Rakennusosaston työläinen Antti Kariluoto 8. 9. 48. Yhtiön selluloosatehtaan palvelukseen hän tuli 5. 2. 1926, josta myöhemmin siirtyi rakennusosaston puo- lle, missä edelleenkin on.

Sahan lämmittäjä Niilo Borgenström 40. 9. 48. Ensimmäisen kerran hän tuli yhtiön palvelukseen v. 1912 merkkipojaksi lautatarhalle, jossa oli muutaman kesän, kunnes v. 1919 tuli yhtiön vakinaiseksi työläi- seksi. Vuonna 1928 hän kumminkin vaikean sairauden takia oli pakoitettu lopettamaan työnteon pitkäksi ai- kaa. Nykyisessä tehtävässään, lämmittäjänä sahalla, hän on ollut vuodesta 1941 lähtien. Borgenström oli nuorempana hyvä voimistelija. Hänen nykyisistä har- rastuksistaan ovat kalastusmatkat, mitä mieluisinta ajanvietettä.

Tapuloitsija Albert Korjus 20. 9. 48. Merkkipo- kana on hänkin yhtiössä aloittanut. Oltuaan jonkin ai- kaa sahalla lämmittäjänä hän siirtyi v. 1921 lautatar- halle tapuloitsijaksi, jossa työssä edelleenkin on. Kor- jus on aikanaan kuulunut muutaman vuoden Hallan kansakoulun johtokuntaan. Nuorempana hän harrasti innokkaasti yleisurheilua.

AJATELMIA.

Miehen todellinen suuruus ei ole siinä, että hän etsii omaa huiviaan, mainettaan ja onneaan, vaan siinä, että hän täyttää velvollisuutensa.

F. W. Robertson.

Ihminen, jolla on kiire, ei pysähdy heittämään koi- ra, joka hänen tiellään haukkuu.

Arabial. sananlasku.

Joka onnessa sinua imartele, on kaukana, kun on- nettomuus sinua kohtaa.

Shakespeare.

Oma kehu haisee, sanotaan. Vei olla: mutta minkä hajun toisten väärä moittiminen nostattaa, siinä ihmisi- sillä ei ole nenää ollenkaan.

J. W. v. Goethe.

Ellet koskaan ole nähnyt kauneutta kärsimyksen het- kenä, et milloinkaan ole kauneutta nähnytkaan.

Fr. von Schiller.

Älä puhu kaikille! Niin paljon löpötellään. Osoita sinä hiljaa, kuka olet, ja jos sanoja käytät, anna ni- den olla tekojesi esikartanona.

Georg Stammer.

Leikkisä kohtalo.

Merkillisiä tapaturmia vuonna 1947.

"National Safety Council"-nimisellä amerikkalaisella järjestöllä, joka toimii turvallisuuden tehostamiseksi työpaikoilla ja liikenteessä, on tapana joka vuosi jul- kaista raportti vuoden aikana sattuneista merkillisistä tapaturmista. Alla seuraa muutamia poimintoja vuoden 1947 omalaatuisten tapaturmien joukosta.

Rouva Anne McGinnis Washingtonissa putosi neljän- nen kerroksen ikkunasta. Kolmannen kerroksen koh- dalla hän joutui pingoitetun köyden varaan, joka jou- senjanteen tavoitin "ampui" hänet suoraan sisään erääs- tä ikkunasta. Rouva McGinnis päätti lentomatkinsa täysin vahingoittumattomana naapurin kylpyhuoneen lattialle.

Kaivostyöläinen Charles Wilfred Arter Yorkshiressä, Englannissa, putosi 470 metriä syvään kaivoskuiluun ja selviytyi säärikuun murtumalla. Pudotessaan hän saa- vutti miltei yhtä hyvää vauhtia alaspäin menossa olevan hissikorin. Hän joutui tämän katolle ja jatkoi mat- kaansa kuilun pohjaan saakka hieman vähemmän hen- genvaarallista vauhtia.

Työmies Yxon d'Herire putosi 6-kerroksisen talon katolta Lillessä suoraan kadulla olevien lastenvaunujen päälle. Äiti sai viime hetkessä tempaistuksi lapsensa pois. d'Herire joutui suoraan lastenvaunujen päälle, jotka muuttuivat romuläjäksi hänen allaan. Hän säilyi täysin vahingoittumattomana, mutta lapsen äiti pyörtyi ja nyrjäytti kaatuessaan toisen nilkkansa.

Auto, jota ohjasi rouva Lee Marksbury, Centralia Missouriissa, kierähti viisi kertaa ympäri. Rouva Marksbury ryömi vahingoittumattomana jätteiden seas- ta. Mutta hetken katseltuaan romuläjää hän pyörtyi ja sai kaatuessaan suuren reiän toisen silmän yläpuolelle.

Leroy Thurman, Oklahoma Cityssä, yritti avata lu- jasti kokoonpuristettuja vuodejousia sisältävän laatikon kannen. Kun hän kumartui laatikon yli, kansi yht- äkkiä aukesi ja jouset lennättivät hänet kattoon. Hän loukkaantui ja joutui sairaalaan.

Eräs autonomistaja Hollywoodissa huomasi eräänä päivänä, että hänen autonsa oli varastettu. Hän lainasi naapurin auton ajaakseen poliisiasemalle ilmoittamaan varkaudesta. Kotimatalla toinen auto ajoi takaapäin hänen päälleen. Hän nousi autosta tarkastaakseen sille aiheutuneita vahinkoja ja huomasi, että hänen päälleen ajanut auto olikin hänen omansa ja pidatti varkaan.

Kahdella japanilaisella kalastajalla USA:n länsiran- nikolla oli tavaton kalaonni. He saivat valtavat määrät makrilleja — valitettavasti, sillä ylikuormitettu vene upposi. — (Varokeino).

Rouva tuo miestänsä sairaalaan. Hoitajatar kysyy:

— Onko hänellä pyjamas?

— Ei. Tohtori luuli sen olevan umpisuolentulehduk- sen.

Laivalaulu

Hallan Visan 50-vuotisjuhlaan

Niin lyhyt taaksepäin,
kun silmääät sinne,
on puoli vuosisataa.
Mut minne viekään, minne
ja mitä rataa
tie eteenpäin?
Lapsuuden kukkarinne
ja leikit jäivät,
kun laivaas astuit.
Sai eteen monet myrskyt
ja tuskan päivät,
ja raekuuroin kastuit
ja kalman tyrskyt
ne uhkas, manan mahti,
kun yllättäin
löi elonpurteen hyrskyt
ja tummai taivas.
Mut kuului tuttu tahti:
Pää pystyyn vain:
oot veljesi vahti,
sua heikompain.
Ja käänsit laivas
ain' eteenpäin.
Tien löysit näin.

Taas tuulee rannikolla
ja pilvi ylläs
maan tummentaa.
Mut miksi pitäis olla
ties riemunkylläs
ja helppo vaeltaa?
Karaisee kilpa rankka.
Ja käsivarsi vankka
ja sydän kestää
jos meri liukkuu
ja järkkyy maa,
jos näinkuin lastu pieni
jo purtes kiikkuu
ja aallon pohjaan painut
päin kuolemaa.
Niin olkoon tahtos ainut:
on tämä tieni.
En myrskyä voi estää.
Pää pystyyn vain.
Näin säilyköhön tahti,
kun vyöryy aaltovuori:
Oon veljeni vahti
myös sortuissain.
Kun seestyy taivas,
niin ohjaa, veli nuori
mun ylitseni laivas
ain' eteenpäin.
Tien löydät näin.

Katri Suoranta.

Kaikki tämä ja rakkauteni...

Varakkaan Perttilän talon nuorin tytär Sinikka oli päättänyt, että jos hän joskus tulisi menemään naimisiin, sen täytyisi tapahtua rakkaudesta. Rakkaudesta, eikä mistään muusta. Hän oli itsenäinen luonne, hän oli lukenut koulukirjojensa lisäksi paljon muitakin kirjoja, kirjoja, joissa puhuttiin rakkaudesta, kauniista, ylevästä, suuresta, uhrautuvasta rakkaudesta, hän uskoi vain rakkauteen. Oli jo jotakin ennakoivaa siinä seikassa, että hän oli kastessa saanut tuollaisen uusuotuisen nimen Sinikka sen sijaan, että vanhemmat sisaret oli ristitty perinteelliseksi Annaksi ja Hilmaaksi. Annan ja Hilman kohtaloa ei hän tulisi koskaan jakamaan. Kumpikin oli nyt emäntänä suuressa talossa, heidän avioliittonsa oli sovittu ja päätetty ennakolta vanhempien laskelmallisissa aivoissa, missä hyötynäkökohdat puolin ja toisin olivat olleet ratkaisevampina tekijöinä kuin persoonallinen tunne.

Eräänä kevätiltana Perttilän isäntä kutsui luokseen nuorimman tyttärensä ja ilmoitti tälle, että koska tämä jo aikoja sitten oli sivuuttanut kahdennenkymmenennen ikävuotensa ja koska oli ilmaantunut kosija, Perttilän isännän parin pitäjän takaiseen rikkaaseen Simonojan taloon kotivävyksi aikoinaan menneen lapsuudenystävän poika, talon ainoa poika vielä lisäksi, niin...

Mutta tytär sanoi päättäväisesti "ei". Hän ei myöskään tahtonut edes nähdä tuota poikaa, eikä missään tapauksessa tulisi suostumaan tämän vanhempien välityksellä tapahtuvaan eikä muuhunkaan kosintaan. Jos hän joskus tulisi astumaan avioliittoon, niin se tapahtuisi pelkästään rakkaudesta, ja silloin hän ei välittäisi, vaikka ottaisi rengin mieheksensä ja...

— Rakkaudesta, Perttilän isäntä pulautti sanan suustaan kuin liian happaman marjan, mitä sinä tiedät rakkaudesta. Nyt sinulla on tilaisuus saada mieheksesi kunnon nuori mies ja päästä emännäksi vauraaseen taloon, mikä jää perinnöksi vain yhdelle, koska ei muita ole.

Mutta tytär pysyi päätöksessään ja kieltäytyi edes näkemästä sulhastarjokasta sekä poistui isänsä edestä pää pystyssä, ja koska päivän työt oli tehty, hän vetäytyi omaan kamariinsa syventyen lukemaan kirjaa, missä kaksi nuorta ihmistä, nainen ja mies, vastuksien ja vaikeuksien uhallakin pysyi lujana rakkaudessaan aina hamaan siihen asti, kun pappi viimein oli sanonut sovittavan aamenensa. Nämä kirjat olivat siitä merkittäviä, että ne useimmiten päättyivät juuri tuohon siunaavaan aameneen — mitä tuli sen jälkeen, siitä ei niissä enää kerrottu. Mutta sehän olikin oikeastaan toisarvoista. Ja kun vaan oli rakkautta...

Syksyllä ilmestyi Perttilän taloon uusi renki, sorja ja hyvärakenteinen, kolmattakymmenettä ikävuottaan lähestyvä nuori mies, joka pian perehtyi talon tapoihin ja osoittautui sekä nuhteettomaksi käytökseltään että myöskin oivaksi työhömiseksi. Häntä sanottiin yksinkertaisesti vain Kalleksi, eikä hänen suvustaan ja synnystään kenelläkään tuntunut olevan tarkkaa tietoa. Jostakin kauempaa mistä lieenee ollut kotoisin, mitäpä renkimiehen suvuista. Hän sai asuttavakseen talon edellisellä vuonna kuolleen vanhan emännän pihantalaitamökin kahdesta pienestä kamarista toisen, talon ainoan pojan, seitsemäntoistavuotiaan Jussin asuessa toisessa. Että isäntäväki jo alunperin antoi hänelle enemmän arvoa kuin aikaisemmille talossa palvelleille renkimiehille, sitä todisti se, ettei hänen tarvinnut jalkaa tuvan makuusijoja naispalkollisten kanssa.

Kuten jo sanottu, tämä uusi renki oli voimakas ja sorja varreltaan, mutta hänellä oli vielä lisäksi matala-poskipäiset, miellyttävät kasvot, iloiset silmät ja herkästi nauruun vetäytyvä, kokkapuheita lasketteleva suu. Mutta leikkisyydestään huolimatta hän ei koskaan erehtynyt puhumaan sopimattomuuksia ja vähäisintäkin piikatyttöä hän kohteli yhtä huomaavaisesti kuin talon emäntää. Ainoa, josta hän ei näyttänyt olevan tietääkseenkään, oli talon vielä kotona oleva tytär Sinikka.

Ja kenties juuri se seikka sai Sinikan huomaamaan hänet, salaa seuraamaan hänen liikkeitään ja ihmettelemään sointuvan sekä miehekkään äänen outoa lumovoimaa. Tämä renki oli kieltämättä erilainen kuin kaikki aikaisemmat eikä hän ollut tyhmäkään. Yhä uudestaan ja uudestaan Sinikka sai hämmästyä niiden tietojen runsautta, joilla Kalle yllätti kuulijansa. Hän tuntui olevan yhtä perillä niin kunnallisista kuin muistakin asioista, ja maanviljelyksessä hän jopa pystyi neuvomaan isäntäänsä, joka, kumma kyllä, ei pannut neuvoja pahakseen, vaan tyynesti ja tyytyväisesti myhällen otti ne varteen. Kerran, talon tyttären ollessa lähettyvillä, isäntä äityi ihmettelemään:

— Mistäs sinä, Kalle, olet nuo kaikki viisautesi oikein kerännyt? Kun kuitenkin vain renkimiehenä...

Kalle vastasi huolettomasti:

— Kyllähän maailmalla oppi, kun pitää vain silmänsä ja korvansa avoimina.

Johon isäntä taas:

— Et ole kuitenkaan vielä eukkoa itsellesi ottanut... et liene saanut mielestäsi. Jos sen sellaisen kuitenkin aiot katsoa, niin tähänhän sitä sopisi jäädä. Eiköhän niistä naima-asioista aina sovita. Jonkin pienen pläntin saisit omaan hoitoosi ja sitten talossa...

Kalle vastasi entiseen huolettomaan tapaansa:

— Enpähän tiedä, ei minua naisväki kiinnosta. Kahleena ne ovat vapaalle miehelle. Olenpahan tässä talven yli, keväällä kai taas lähdän.

Keväällä...

Se alkoi ikäänkuin huomaamatta, Joulun aikana, kun Perttilän isäntä ja emäntä sekä Jussi-poika käväisivät vieraillemassa sukulaisissa, mutta Sinikka ei tilapäisen vilustumissairautensa vuoksi välittänyt lähteä matkaan ja naispalkollisetkin olivat saaneet luvan pistäytyä tuttavissaan, talon tytär ja syksyllä tullut renki-Kalle pakostakin joutuivat pitempiin puheisiin keskenään. He istuivat "hämärähyssyä" tuvassa tai pakisivat peräkammarissa ja Sinikkaa viehätti erikoisesti se, että Kalle oli niin kovasti kiinnostunut kirjoista. Olipa hän itsekin aikamoisesti luenut... silloin alkoi Sinikan sydämen seuduissa liikahtella jotakin tai jokin, joka...

Mutta joulumieli ja kevät lähestyi uhkaavasti.

Keväällähän Kalle oli sanonut lähtevänsä.

— Minulla on kaukana salokylällä pieni tönön tapainen, se on nyt ollut tyhjillään, mutta jos minä jolloinkin avioon, niin... ehkä tästä pianikin täytyy vakavotua, katson nyt tulevan kesän aikana...

Kalle oli sanonut ja sitten katsonut iloisilla silmillään, joiden pohjalla tällä haavaa kuitenkin oli ollut paljon puhuva vakavuus.

Sinikasta alkoi yhä vaikeammalta tuntua ajatus, että Kalle lähtisi. Miltei mahdottomalta. Mutta yhä mahdottomalta tuntui ajatus, että renki Perttilään...

Eräänä kuulaana kevätiltana Kalle suuteli Sinikkaa, talon tytärtä. He olivat jälleen sattumalta kahden. Kalle sanoi myöskin rakastavansa Sinikkaa, väitti rakastuneensa miltei ensisilmäyksellä, mutta ei ollut rohjennut sitä ennen esiin tuoda. Kun kaikki kuitenkin oli toivotonta.

— Miksi se olisi toivotonta?

— Minähän olen vain renki.

— Mutta sinullahan on se tölösi.

— Enhän minä sinua sinne. Eikä isäsi sitäpaitsi koskaan suostuisi antamaan tyttärtään renkimiehelle.

— Minä lähdän ilman suostumista.

— Mutta vihkimiset... isäsi saa kuitenkin tiedon.

— Vie minut turvaan sinne tölösi, sieltä käsin me sitten...

Eräänä kesäkuun iltana tai paremminkin yönä Perttilän nuorin tytär jätti isänsä kodin seuratakseen suurta rakkauttaan, mikä renki-Kallen hahmossa oli osunut hänen tielleen, mutta kun hän muutamapeninkulmaisen taipaleen takana sai nähdä tölön, johon hänen oli määrätty asettua asumaan, kuristi hienoinen hätä hänen kurkkuun, ja ellei hänellä olisi ollut rinnallaan sitä henkilöä, joka niin täydellisesti ja varauksettomasti oli saanut hänen rakkautensa osakseen, hän olisi suinpäin paennut tuon syrjäisen metsäraivion keskellä olevan tölöpahasen tienoilta.

Mutta Kalle oli iloinen ja toivorikas.

— Tätä kun vähän kohentaa, niin mikäpä tässä. Asuvat ne ihmiset huonomissakin. Ja nyt kesällä ei liene niinkään väliä, talveksi ennättää yhtä ja toista paramella. Kaikkein ensiksi meidän on saatava kuulutukset kuntoon ja sitten minun on ruvettava ansiotöitä etsimään. Niistähän ei ole tietoa täällä salolla.

— Ansiotöitä, Sinikka sammalsi, tarkoitaako, että minun on jäätävä tähän yksikseni?

— Ainahan minä sunnuntaiksi kotiin tulen, Kalle lohdutteli.

Sinikka huoasti ja yritti tekeytyä taloksi. Rakkautensa tähden ihmisen toki täytyi kestääkin jotakin. Mutta haikeana hän muisteli omaa sievää kamariaan Perttilässä.

Kalle katseli tulevaa nuorikkoaan miettivin silmin, vetäisi tämän äkkiä syliinsä ja sanoi:

— Ei sinun pidä näyttää niin säikähtyneeltä, emme me toistaiseksi tähän jää. Halusin vain näyttää tämän sinulle, jotta saisit käsityksen, mikä sinua odottaa va-

rattoman renkimiehen vaimona. Eikä tämä vielä ole pahinta, annahan, kun alkaa tulla lapsia. Yksi, kaksi, puoli tusinaa. No niin, minun teki mieleni sanoa sinulle... näyttää tätä töllyä ja sanoa: Kaikki tämä ja rakkauteni. Mutta pila sikseen. Minulla on toinenkin asumus ihmisten ilmoilla, sinne vien sinut nyt. Tänään on juhannuksen aatonaatto, meidän on kai pakko viettää täällä yö... tai miksi suotta... jos jaksat, niin lähemme yötä myöten, ei ole väliä, mihin aikaan ehdimme perille, nythän on niin valoisaa. Juhannusaaton otamme vastaan siellä toisessa asumuksessa.

He lähtivät. Tultuaan metsästä maantielle he sivuutivat pienen kyläyhteisön ja lähestyivät suurempaa. Erään peltoaukean reunalla Kalle pysähtyi. Aurinko oli noussut ja valaisi säihkyvin sätein vauraan näköistä talorykelmää, minkä keskellä pienoisella kumpareella seisoi pitkä, yksikerroksinen, vaaleanvihreäksi maalattu asuinrakennus kukkivien sireenipensaiden ympäröimänä.

Sinikka katsoi kysyvästi kumppaniinsa, joka arvoituksellinen katse harmaissa silmissään ojensi käsivartensa ja tehden kaaren kädellään sanoi:

— Kaikki tämä ja — rakkauteni. Oletko nyt tyytyväisempi?

— Mutta mitä... Sinikka sammalsi, et kai tarkoita, että sinä täältä...

— Kyllä, renki-Kalle kääntyi hitaasti rakastettunsa puoleen, kumarsi juhlallisesti ja lisäsi:

— Tässä, tällä paikalla, isäni talo silmiäni edessä, minä kosin sinua, Sinikka Perttilä, minä, Simonojan talon ainoa poika ja perillinen, Kaarlo...

— Mutta, Sinikka melkein parkaisi, eihän sinun nimesi ole Simonoja, vaan, vaan...

— Ota huomioon, että isäni tuli taloon kotivävyksi, hänen nimensä oli ja on Vehkala. Kalle Vehkala. Kuten minunkin. Äiti haluaa kuitenkin kutsua minua

Kaarloksi. Hänellä, katsos, on vähän sellaisia herraskaisia taipumuksia. Muuten, hänkin pitää kovasti kirjojen luvusta, niin talon emäntä kuin onkin. Luulisin, että te kaksi tulette hyvin toimeen keskenänne.

Heleä puna oli karahtanut Sinikan poskille ja hän sai vaivoin sanotuksi:

— Mutta sinä... te... minun isäni oli siis tässä juonessa mukana.

Simonojan nuori isäntä hymyili koko valkealla hammasrivistöllään.

— Kyllä ja äitisi myös. Sekä Jussi. No, vanhemmassa väessä on aina vähän kettua, se tulee iän mukana, mutta Jussille kaikki kiitos. Hänestä tulisi vaikka näyttelijä.

Sinikka käännähti kiivaasti ja hänen sinisessä katseessaan leimahti salama. Mutta silloin voimakas käsi varsi kiertyi pidättävästi hänen uumilleen estäen häntä astumasta askeltakaan pois päin ja vakava, päättäväinen ääni puhui:

— Rakkaus on hyvä, se on tärkeä, mutta sen varaan yksinomaan ei avioliittoa rakenneta. Isäsi oli aivan oikeassa. Tätä liittoa toivovat meidän kummankin vanhemmat. Jos toden sanon, niin minäkin olin ensin sitä vastaan. Jopa niin, että kertakaikkiaan kieltäydyin. Mutta kun sitten kuulin, että sinäkin... no niin, ehkäpä se on metsästäjänvaisto, joka minussa heräsi, liian helppo saalis ei pysty viehättämään. Mutta nyt, nyt siinä on, on myöskin mukana... sano sinä, mitä siinä on?

— ...rakkautta, kuiskasi Sinikka tuskin kuuluvasti ja myötäsi olkaansa toisen rintaan.

Ja kun hän vertasi metsän keskellä kallellaan olevaa töllytönöä tähän juhannusaaton aamuauringon valossa kylpevään taloryhmään hän käsitti, että rakkauskkin tarvitsee turvakseen ulkonaista useikkoja, sekään ei jaksaa elää pelkästä itsestään.

Toimitus: Å. LAUNIKARI (vastaava), A. YLIKANGAS (toimitussihteeri).

